

ተሰባስቦ

ማለት

ምንድን ነው?

በ

አባ ብጽሔሰላም ኃሌ

2006 ዓ.ም

ተሐድሶ ማለት ምንድን ነው?

© ኮፒ ራይት - ኣባ ብእሴ ሰላም ንሌ / 2006
የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው

tehadsobesi@gmail.com

የገጽ አቀማመጥና የሽፋን ቅንብር
የኖስ በላይ 0912 169371

ማውጫ

	ገጽ
መግቢያ	10
ምስክርነት	17
የሃይማኖት መግለጫ	36
 ምዕራፍ አንድ ተሐድሶ ማለት ምንድን ነው	 39
 ምዕራፍ ሁለት ከውድቀት በፊት የነበረው ዓለም	 50
 ምዕራፍ ሦስት ከውድቀት በኋላ የነበረው ዓለም	 53
 ምዕራፍ አራት የምድር መታደስ	 62
 ምዕራፍ አምስት የዓለማችን ታላላቅ አብዮቶች	 67
 ምዕራፍ ስድስት እውነተኛይቱ ተሐድሶ ምሳሌዎች	 72
 ምዕራፍ ሰባት - በ14ኛው መቶ ክ/ዘመን በኢትዮጵያ የተነሳው የተሐድሶ እንቅስቃሴ	 78
- በ16ኛው ክ/ዘመን በአውሮፓ የፈነዳው ተሐድሶ	85

ምዕራፍ ስምንት	
የተሐድሶ መርሕ	86

ምዕራፍ ዘጠኝ	
የታላቁ ተሐድሶ ዋዜማ ምሽት	91

ምዕራፍ አስር	
የታላቁ ተሐድሶ ጅማሮ	95

ምዕራፍ አስራ አንድ	
- የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤ/ክ መታደስ	111
- የመጽሐፍ ቅዱስ ቀኖናዊነት ተሐድሶ	119
- የመሰረተ ሃይማኖት ተሐድሶ	123
- ስርዓተ ጥምቀት	137
- ስርዓተ ቁርባን	144
- መስቀል	150
- ንስሐ	154
- ክብረ ቅዱሳን	162
- ምንክስና	165
- ቃልኪዳን	170

ምዕራፍ አስራ ሁለት	
ካህንና መስዋዕቱ	175

ምዕራፍ አስራ ሦስት	
የፕሮቴስታንት አብያተክርስቲያናት መታደስ	184

ምዕራፍ አስራ አራት	
ተሐድሶ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለው ይዞታ	188

ምዕራፍ አስራ አምስት	
ለማኅበረ ቅዱሳንና ለሚመለከታቸው አካላት ሁሉ	
ግልጽ መልዕክት	194

ምዕራፍ አስራ ስድስት	
- የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤ/ክ	
የውድቀትዋ ምክንያቶች	209
- ግልጽ የማስጠንቀቂያ ደወል	223

ዋቢ መጻሕፍት	225
----------------	-----

መታሰቢያነቱ

አንደኛ: የእግዚአብሔርን መድኅንና መሢሕን በመግለጥ ለሚታወቁትና በጨለማ መካከል ውስጥ ሆነው ለብዝሆች ብርሃን ለነበሩት እና በአንድ ወቅት አስተማርዮ ለነበሩት ለአቡነ መርሐ ክርስቶስ

ሁለተኛ: በቅዱሳት መጻሕፍት ትምህርትና ዕውቀት ለተራቀቁት የክበረውን የሃይማኖት ምሥጢር ጥልቅ በሆነ አኳኋን ለተገነዘቡት ከሁሉም በላይ ደግሞ እግዚአብሔርን ይፈሩ ለነበሩት በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን ባለ ፍቅር በጣም የልብ ወዳጅ ለነበሩት ለመሠረት ስብሐት ለአብ ዘአክሱም።

ሶስተኛ: ለሁለቱም የመጽሐፍ ትርጓሜ መምህራኖቼ ለነበሩት ለሊቀ ሊቃውንት መንክር መኮንን እና ለመምህር ኃይለ ሚካኤል

አራተኛ: በአንድ ወቅት አስተማርዮ ለነበረውና በቅርቡ በክርስቶስ ሆኖ ላንቀላፋው ለመጋቤ ብሉይ ሰይፈ ስላሴ።

አምስተኛ: የብዝሆችን አይን በክርስቶስ ወንጌል በመክፈት ለሚታወቁት ለላስታው የእንታ አፈወርቅ።

ስድስተኛ: በቅርብ አመታት ውስጥ በክርስቶስ ሆኖ ለአንቀላፋውና የእግዚአብሔርን ምስጢር በአግባቡ ለተረዳው ለመርጌታ ከሃሊ፤ እንዲሁም በክርስቶስ ሆነው ለአንቀላፋት ሁሉ ትሁንልኝ።

ውዳሴ/ምስጋና

ለእርሱ ክብርና ግዳጅ እውል ዘንድ ከበጎ ፈቃዱና ከዘላለማዊ ምክሩ የተነሳ የፈጠረኝ፤ በእናቴ ማህጸን ሳለሁ የጠበቀኝ፤ ከምድር ማዕዘን በምህረቱ ገመድ ወደ ልጁ መንግስት የሳበኝ፤ በውድ ልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ የቤዛነት ሥራው በኩል እንዲያው በፀጋው ያጸደቀኝ፤ እውነትን እንዳውቅ ልቦናን የሰጠኝ ሕያው እግዚአብሔርን አክብረዋለሁ፤ አመልክውማለሁ። እግዚአብሔርም እንዲከብር ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታ ነው እላለሁ አሚን።

ባርኮት

ይህን መጽሐፍ ለማዘጋጀት ሳስብ በአሳብና በምክር አስተያየትም በመስጠት ያገዙኝን ወንድም ኤፍሬም፣ ወንድም ሙሉ ወርቅ፣ እህት ወግአየሁ፣ ጌታ አምላካችን ይባርካቸው እላለሁ። ረቂቁን በኮምፒውተር በመጻፍ የረዱኝ እህት ሰብለ፣ እህት ረቂቅ አዱኛና እህት ማርሽትን እግዚአብሔር ይባርካቸው እላለሁ። የመጽሐፉን ማሳተሚያ ገንዘብ የረዱኝን መጽሐፉን እንድጽፍ ያነሳሱኝን ሁሉ ጌታ አምላካችን በውድ ልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ በመንፈስ ቅዱስ ኃይልም ይባርካቸው።

አስተያየት

1 ይህ መጽሐፍ የተሐድሶ ትርጉሙንና ጥልቅ የሆነ ምስጢሩን በመግለጥና በማብራት ረገድ ወደር አይገኝለትም፤ ስለሆነም ሰው ሁሉ ሊያነበው ይገባል።
መምህር ተክለ አብ ፀጋየ

2. ይህ ተሐድሶ የሚለው መጽሐፍ ሰዎችን ሁሉ ወደ እውነትና ወደ ታላቁ መዳን የሚያደርስ ሆኖ አግኝቶታለሁ፤ የክርስትና ሃይማኖት ተከታይ የሆነ ሁሉ በርካታ ትምህርቶች የሚያገኝበትና የሚታነጽበት ስለሆነ ሁሉም ቢያነበው እላለሁ።

አንድ የቤተ ክርስቲያን መምህር፤

3. ወንድማችን አባ ብእሴሰላም ጓሌ “ተሐድሶ ማለት ምንድን ነው?” በሚል ርእስ አዘጋጅተው ያቀረቡልን ይህ መጽሐፍ በልዩ ልዩ ምክንያት ተሸፍኖብን የኖረውን የወንጌል እውነት ግልጥልጥ አድርጎ የሚያሳይ በመሆኑ ሁሉም ሰው እንዲያነበው አሳስባለሁ።

አለቃ ብርሃኑ ገ/መድኅን

4. በአሁኑ ጊዜ ተሐድሶ የሚለው ቃል በየአብያተክርስቲያናቱና በመንግስትም በኩል አብይ ርእስ ሆኖ ይታያል፤ ስለሆነም መጽሐፉ ወቅታዊ መሆኑን ተረድቻለሁ።

ስማቸው እንዳይገለጥ የፈለጉ

አንድ የቤተ ክርስቲያን ሊቅ።

መግቢያ

የድርሰት መነሻ ሀሳቡ የሕይወት ህላዌ፣ የስነ ፍጥረት እንቅስቃሴና የማህበረ ሰብ የተፈጥሮ ሕግ ነው፤ ይህም ስነ ፍጥረት በልዩ ልዩ ኅብረ መልክ ያጌጠና ያሸበረቀ እንደ መሆኑ መጠን ይህንን ውበቱንና መልኩን የሚያጠፋ ተቃራኒ ኃይላት ከፊት ለፊቱ ተደቅነው ዘወትር ይፈታተኑታል፤ ያበላሹታል፤ ያቆሽሹታል፤ ያስረጁታል፤ ያሳድፉታል፤ ስለዚህም የስነ ፍጥረትን ህብረ መልክ የሚያበላሹትን ተቃራኒ ነገሮች ዘወትር በተሐድሶ መሳሪያዎች መጥረግና ማስወግድ ያስፈልጋል። በየጊዜውም የስነ ፍጥረትን ንፅህና በመጠበቅ በተሐድሶ ጎዳና እንዲጓዝ ማድረግ የዘወትር ተግባራችን መሆን አለበት።

ከሰማይ በታች ለሚኖሩ ለሰው ልጆች ሁሉ በእየ ወገኖቻቸው በእየ ነገዶቻቸው፣ በእየ ቋንቋቸውና በእየ ሕዝቦቻቸው የሚኖሩበትን ዘመናትንና ዳርቻዎችን የወሰነላቸው ራሱ እግዚአብሔር ነው፤ (የሐዋ ሥራ 17፥26) ይኸውም በእየ ቦታቸውና በእየ ዳርቻዎቻቸው ሆነው ንስሐ ይገቡና ፈጣሪን ይፈልጉ ዘንድ ነው። ሰዎች በስጋ ጠባያቸው ከእንስሳት የሚለዩበት ነገር እምብዛም አይታይም፤ ነገር ግን ከእንስሳት፣ ከአራዊት ከልዩ ልዩ ሥነ ፍጥረቶች የሚለዩበት አብይ ጉዳይ አለ፤ ይሄውም ከፈጣሪ ዘንድ ሕያው መንፈስን መቀበላቸውን የርሱን መልክ ምሳሌ መሳበላቸው

የልዑል እግዚአብሔር ማደሪያና መብራቱ መሆናቸው ልዩ ፍጡራን ያደርጋቸዋል፤ ስለሆነም እነዚህ አይነቶች የተከበሩ የሰው ዘሮች ሁሉ በስጋ ፍላጎታቸው ብቻ ተወስነው አምላክን ሊዘነጉና በጨለማ ውስጥ ሊኖሩ ስለሚችሉ በዚህም ምክንያት መጸሕፍት ወይም ድርሰቶች እንዲፃፉላቸው አስፈላጊ ይሆናል።

ለሰው ዘሮች ወይም ትውልዶች መጽሐፍ ወይም ድርሰት ለምን ይፃፍላቸውዋል?

- የደነዘዘውን ህሊናቸውን ለማንቃት፤
- የሞተውን መንፈሳቸውን ለማስነሳት ወይም ሕያው ለማድረግ፤
- ውሸት ሆኖ ሳለ እውነት ነው ብለው ለዘመናት ታቅፈውት የነበረውን ትምህርትና የእምነት አቋም ሁሉ ውሸት እንደ ሆነ ለማስረዳት፤
- በጨለማና በድንቁርና ለሚኖሩ ሰዎች ብርሐንንና ዕውቀትን ለመግለጥና ሰዎችን ሁሉ ወደ እውነት ወደብ ለማድረስ።

- ከክፉ መንገዳቸው እንዲመለሱና ንስሐ እንዲገቡ ለመምከርና ለመገሰፅ፣ ለማነፅ፣ ጽድቅን ሁሉ ለማድረግ በዚህና በመሳሰለው ምክንያት መጸሕፍት ወይም ድርሰቶች ይፃፋሉ።

ሰው በስጋና በመንፈስ ህላዌ የተዋሃደ ፍጡር ነው፤ ከወደ ስጋው በኩል በህይወት ስለ መኖርና ምግቡን ለማግኘት ይፍጨረጨራል፤ ይደክማል፤ ይወጣል ይወርዳል፤ የድካሙን ውጤት የሆነውን ምግቡን ያገኛል፤ ተመግቦም ይጠግባል፤ ይደሰታል

ይረካልም፤ ይህም በሕይወት ዘመኑ ሁሉ የሚከተለው የተፈጥሮ ሕግ ነው፤ ይሁን እንጂ በመብልና በመጠጥ እንዲሁም በዚህ ዓለም ሃሳብ ተይዞ በሚወድቅበትና በሚደነዝዝበት ጊዜ ቀስቃሽ ኃይል ያስፈልገዋል። ከወደ መንፈሱ በኩል ልክ እንደ ስጋው መንፈሳዊ ምግብን ይፈልጋል። ስለዚህም መንፈሱ ትራባለች ትጠማለች፤ ዋልያ በተራራዎች ላይ ሆኖ ውሀ እንደሚናፍቅ መዝሙር (42፡1) የሰው መንፈስም ሕያው አምላክን ትጠማለች፤ ትራባለችም።

ስለሆነም ከሕያው ምንጭ ከሕያው እግዚአብሔር ዘንድ የፀጋ ቃሉንና የኢየሱስ ክርስቶስን ህይወት የቤዛነቱን ስራ እንዲሁም ቅዱስ መንፈሱንም አግኝታ በመመገብ ትጠግባለች፤ ትረካለችም። ይህ የዘወትር ፍላጎትዋና የማያቋርጥ አቋሟ ነው፤ በህይወትም የምትኖርበት የተፈጥሮ ሕግ ነው። ስለዚህ ሰው መጽሐፍ ወይም ድርሰት ይፃፍለታል፤ የመጻሕፍት ወይም የድርሰቶች ብዛትም የሰውን መንፈሱንና አእምሮውን ያንፀብታል፤ ይቀድሱለታል፤ ከክፉ መንገዱ ሁሉ ይመልሱለታል፤ ወደ ሕያው እግዚአብሔር ያስጠጉለታል፤ በዚህ ዓለም ኑሮና ሃሳብ ተውጦ እንዳይቀር ይረዱለታል፤ ያነቃቁለታል፤ በዚህ መሰረት ስነ-ፅሁፎች ለሰው ዘሮች ሁሉ እየተዘጋጁ ይቀርቡላቸዋል።

አጠቃላይ ቅኝት

ሀ/ ከሃይማኖት አንፃር

እንደሚታወቀው ሁሉ ሀገራችን ኢትዮጵያ የክርስትና ሃይማኖት ከተቀበሉ ሀገራት ግንባር ቀደም እንደሆነች ይታወቃል። እንደ እውነቱ ከሆነ የሥራ ዝርዝሩ በታሪክ የተመዘገበ ባለመሆኑና ባለመቀመጡ አፍን ሞልቶ መናገር አይቻልም እንጂ የክርስትና ሃይማኖት ወይም ወንጌል ከምድረ እስራኤል ሳይወጣ ኢትዮጵያዊው ጃንደረባ ለአምልኮተ እግዚአብሔር ወደ ኢየሩሳሌም በሄደበት ወቅት ከወንጌላዊው ፊልጶስ ወንጌልን ሰምቶና ተቀብሎ በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አምኖ ተጠምቆ ወደ አገሩ እንደ ተመለሰ ቅዱስ መፅሐፍ ይመሰክራል። (የሐዋሥራ 8፡26-38) ሆኖም ትክክለኛ ስራው በፅሁፍ ተመዝግቦ ያገኘው በ3ኛው ክፍለ ዘመን በአቡነ ሰላማ ከስቴ ብርሀን የተሰበከው የክርስትና ሃይማኖት ነው።

በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው የክርስትና ሃይማኖት ጥንታዊ እንደ መሆኑ መጠን ከአገሪቱ ምቹ መልክአ ምድራዊ አቀማመጥ አንፃር በአቡነ ሰላማ ከሳቴ ብርሐን የተሰበከው የወንጌል ብርሀን ለአፍሪካና ለሌሎችም አገሮች ፋና ወጊ መሆን እንደነበረበት ሁኔታውን በመንፈስ የመረመሩት ሊቃውንትና መላው ዓለም በቀላጭት የሚናገሩት ነው። ይሁን እንጂ ለሌላው

ዓለም መትረፍ ይቅርና በአገሪቱ ውስጥ ላሉት ሕዝቦች ሳያዳርሳቸው ቀርትዋል፤ በተለያዩ ጊዜም ከእስላማዊውና ከአይሁዳዊው ጥቃትም ሊያመልጥ አልቻለም። ይህም የሆነበት ትልቁና ዋናው ምክንያትም የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በግብፃውያን ቅኝ አገዛዝ ስር በመውደቋ ነው።

ለ/ ከፖለቲካ

ኢትዮጵያ አገራችን ከመልክአ ምድራዊ አቀማመጥዋ ከጥንታዊ ታሪክዋና ስልጣኔዋ አንፃር በፖለቲካው መስክ ከራስዋ አልፋ ለአፍሪካና ለአውሮፓ እንዲሁም ለመላው ዓለም ሁሉ ምሳሌ መሆን ሲገባት በጦርነትና በተለያዩ በሰው ልጆች ጠላት ተጠቂ ሆና እስከ ዛሬ ድረስ መቁየትዋ በእጅጉ የሚያስቆጭ ነው። በንጉሱ ዘመን ማለትም አፄ ኃ/ስላሴ የኢትዮጵያ ፖለቲካ ከአውሮፓ ፖለቲካ የተሻለ እንደ ነበር አንዳንድ መረጃዎች ያመለክታሉ። እግዚአብሔር አገራችን ኢትዮጵያን ሲፈጥራት በልዩ ፀጋ አጎናፅፎ፤ ለአፍሪካ አገሮች ምሳሌ አድርጎ ነው። የኢትዮጵያ ነገሥታትና መሪዎች ኢትዮጵያችንን በሰለጠነ ፖለቲካና በወታደራዊ ኃይል በዘመናዊው ስልጣኔ በሳይንስና በቴክኖሎጂ ማበልፀግ ይገባቸው ነበር፤ ይሁን እንጂ በውስጥና በውጭ በተደረገው የረጅም አመታት ጦርነት ይህንን እዳያስቡ አድርጓቸዋል።

ሐ/ ከማሕበራዊ ኑሮና ከኢኮኖሚ አንፃር

ኢትዮጵያ በስነ-ፍጥረት ሀብት እጅግ የታደለች

አገር መሆንዋን ብዙም መጥቀስ አስፈላጊ አይደለም። ስለ ተፈጥሮ ሀብቶቿ ለመጥቀስ ቢያስፈልግ በውሃ ሃብት፣ በማእድን ሀብት፣ በእንስሳት ሀብት፣ በእፀዋት ሀብትና በግብርና ሀብት የታደለች አገር ናት።

ወደ መጽሐፉ ዓላማ እንመለስ የዚህ መጽሐፍ ዋና ዓላማ በኢትዮጵያ ውስጥ ያሉት ቤተ እምነቶች ሁሉ እንዲታደሱና እንዲለወጡ ሲሆን በተለይም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ጥንተ መሰረትዋ የነቢያትና የሐዋርያት እንዲሁም የጌታችን የመድሀኒታችን ትምህርት እንደ መሆኑ መጠን ይህም ትምህርት በአቡነ ሰላማ ከሳቴ ብርሀን አማካይነት የተቀበለችው መሆንዋ ከዚህ ከተቀበለችው ወንጌል ውጭ በኋላ በተለያዩ ምክንያቶች ያስገባቸውን ልዩ ልዩ ወንጌሎች ወይም ትምህርቶች ልማዳዊ ተረታተረቶችን ሁሉ ጥላ ወደ እውነተኛው የእግዚአብሔር ወንጌል በመመለስ በክርስቶስ ደምና በፀጋ ቃሉ በመታጠብና በመንፃት በመንፈስ ቅዱስ ሀይልም በመታደስ ወደ ቀደመው መልክዋና ውበትዋ ወይም ማንንነትዋ እንድትመለስ ለማሳሰብ ነው።

ቤተ ክርስቲያኒቱ እንደ ጥንታዊነቷ እግዚአብሔር በእውነትና በመንፈስ የሚመለከባት በእውነት የታደሰች የተለወጠች ቤተ ክርስቲያን እንድትሆን ለመርዳት የቤተ ክርስቲያኒቱ ምእመናንም ማዳን ከማይችሉ ከመላእክት፣ ከሙታን ነፍሳት፣ ከልዩ ልዩ መካናትና ዕለታት ሁሉ አይናቸውን አንስተው የሐይማኖታችን ሐዋርያና ሊቀ

ካህናት የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲመለከቱት መጠቀም ነው። የኢትዮጵያ መንግስት አጠቃላይና አገራዊ የሆነ ተሐድሶ ለማምጣት በሚታገልበት በዚህ ወቅት በአገራችን ውስጥ ያሉትም ቤተ እምነቶች ከድሮ ጀምሮ ይዘውት የቆዩትን አሮጌ ልማድና ስርአት በእውነተኛው ወንጌል ለማፅዳት የወንጌልን ትምህርት ጠንክሮ በማስተማር ሐሰተኛውን ትምህርት ሁሉ ማስወገድ ይጠበቅባቸዋል። ለቤተክርስቲያን፣ ለአገር፣ ለወገንም የማይጠቅመውን ያረጀውን ያፈጀውን ነገር ሁሉ አውልቆ በመጣል እንደ ገና እንዲታደሱ ከጨለማም ወደ ሚደነቀው ብርሃን እንዲወጡ በቀደመችው ጎዳና ወይም እምነት ሊራመዱ ይገባቸዋል።

በአጭሩ የአገራችን ሰዎች ሁሉ በመንፈስም ሆነ በሥጋም እንዲታደሱ ለማሳሰብ ነው።

አባ ብእሴ ሰላም ንሌ

ምስክርነት

ተወልጄ ያደኩት በደቡብ ጎንደር ደራ ወረዳ አፈረዋ እናት ቀበሌ ልዩ ስሙ መጋረፌያ መንደር ነው።

እንደ ማንኛውም የገጠር ልጅ ከብት እየጠበቅሁ ነው ያደኩት፤ እድሜያ ለትምህርት ሲደርስ ወደ ቤተ ክህነት /ፈለገ ህይወት ትምህርት ቤት/ ገባሁ፤ ትምህርት ቤት የገባሁት ያለ ቤተ ሰቦቼ ፈቃድ ነበርና በብዙ ትግል የንባብ ትምህርቴን ጨርሼ ወደ ዜማ ትምህርት ቤት ገባሁ። የዜማ ትምህርቴን ከተከታተልኩ በኋላ ወደ ቅኔ ትምህርት ቤት ተዛወርኩ። በዚህ የቅኔ ትምህርት ቤት ሳለሁ ነው የህይወት ጉዞዬ ወደየት አቅጣጫ እንደሚጓዝ የተሰመረው፤ የቅኔ ትምህርት መምህራችን እጅግ መንፈሳዊ አባትና በምንኩስና ህይወት የሚኖሩ ስለሆኑ መጽሐፍ ቅዱስን ከባህርዳር ቤተ ክህነት አስመጥተው ከቅኔ ትምህርት ጎን ለጎን ጥዋት ጥዋት ያስነብቡን ነበር። በተለይ መፅሐፈ ሕጉ ወይም የሙሴ ሕግ በሚነበብበት ጊዜ በጥምና እከታተል ነበር። አስሩን አንቀጾች ወይም አሰርቱን ትእዛዛት ልብ ብዩ ተመለከትኩ፤ ከዚያን ቀን ጀምሮ እግዚአብሔርን መፍራት ጀመርኩ፤ ከዚያም ወደ አገር ቤት ተመለስኩና በዲቑና ማገልገል ጀመርኩ፤ እንደ ገና ወደ ተለያዩ የቅኔ ትምህርት ቤቶች እየተዘዋወርኩ ከተማርኩ በኋላ አሁንም ወደ አገር ቤት ተመለስኩ በዚህ ጊዜ አንድ ነገር ተፈጠረ፤ የህይወት ዘመኔን ሁሉ የሚወስን ነገር ማለት ነው።

ይኸውም አንድ መንፈሳዊ ወንድም በተወለድኩበት ደብር ከሌላ አገር መጥቶ አጥብቆ በአውደ ምህረቱ ላይ መንፈሳዊ ትምህርትን ማስተማር ጀመረ፤ ስብከቶቹንም በጥብቅ ተከታተልኩ አሁንም እግዚአብሔርን መፍራት በልቤ ውስጥ እየጨመረብኝ መጣ። በተለይም አንዲት ራእይ ማርያም የምትባል መጽሐፍ ይዞ ነበርና እርሷን አነበበልኝ እንዲያውም ሰጠኝ፤ ከዚህ በኋላ ከሰው ጋር መነጋገርን በማቆም ከሰው ሁሉ ተለይቼ ለብቻዬ ጉድጓድ ቆፍሬ በዚያ ውስጥ ለመኖር ተመኝሁ።

በዚህ ስሜት ውስጥ እያለሁ የወረዳው ቤተ ክህነት መጽሐፍ ቅዱስ ለገጠር አብያተ ክርስቲያናት ያሰራጭ ነበርና አንድ መፅሐፍ ቅዱስ ከእጄ ውስጥ ገባና ያንን መፅሐፍ ክፍት ሳደርገው ወንጌሉ ማቴዎስ ምእራፍ 18 ቍጥር 15 ላይ አይኔ አረፈ፤ ንባቡም እንዲህ ይላል፡ «ወንድምህ ቢበድልህ ሂደህ አንተና እርሱ ብቻችሁን ሁናችሁ ውቀስው ቢሰማህ ወንድምህን ገንዘብ አደረግኸው ባይሰማህ ግን በሁለት ወይም በሶስት ምስክር አፍ ነገር ሁሉ እንዲፀና ዳግመኛ አንድ ወይም ሁለት ከአንተ ጋር ውሰድ እነርሱንም ባይሰማ ለቤተ ክርስቲያን ንገራት ደግሞም ባይሰማ እንደ አረማዊና እንደ ቀራጭ ይሁንልህ፤ እውነት እላችኋለሁ በምድር ያሰራችሁት ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድር የምትፈቱ ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል፤ ዳግም እላችሁ አለሁ፤ ከእናንተ ሁለቱ በምድር በማናቸውም በሚለምኑት ነገር ሁሉ ቢሰማሙ በሰማያት ካለው

ከአባቴ ዘንድ ይደረግላችሁኋል። ሁለት ወይም ሶስት በስሜ በሚሰበሰቡበት ጊዜ በዚያ በመካከላቸው እሆናለሁ።» እንግዲህ በዚህ ጥቅስ መሰረት ለቤተ ክርስቲያን ንገራት ከሚለው ኃይለ ቃል ላይ ስደርስ ልቤም አእምሮም አረፈና ለቤተ ክርስቲያን ንገራት የሚለው ቃል ምንን የሚያመለክት ነው? የሚል ከባድ ጥያቄ ተነሳብኝ። ቤተ ክርስቲያን የሚለው እንደ ቤተ ክርስቲያኒቱ አስተምሮ ህንፃውን ስለሆነ ተቸገርኩ፤ ታዲያ እንዴት ተደርጎ ነው ህንፃው የሚያናግረው። ደግሞ ህንፃው ማንንም አናግሮ አያውቅም፤ በድንና ግዙፍ አካል የሆነ ህንፃ ስለሆነ አወጣሁ አወረድኩ፤ ምን አልባት ለቤተ ክርስቲያን ንገራት የሚለው ቃል ታቦቱን ይሆን? እንዴ ብየም አሰብኩ፤ ደግሞ ታቦቱ ማንንም አናግሮ አያውቅም፤ እኮ ታዲያ ቤተ ክርስቲያን የሚለው ቃል ምንን ነው የሚያመለክተው? ብዬ በማሰብ ጥያቄዬ ሳይመለስ መፅሐፉን መልሼ አጠፍኩት።

ከዚያ በኋላ እስቴ ወረዳ መካነ ኢየሱስ ደብረ ሃይማኖት ደብር የመፅሐፍ ትርጓሜ ትምህርት ቤት እንዳለ ሰማሁና ዳግመኛ ወደ አገር ቤት ላልመለስ ጓዜን ጠቅልየ መፅሐፍ ትርጓሜ ትምህርት ቤት ገባሁ። የሐዲሳት ቅዱሳት መፅሐፍትን፤ ውዳሴ ማርያምና ቅዳሴ ማርያም ትርጓሜን ተማርኩ። በዚህ ትምህርት ቤት ሳለሁ የምንኩስናና የቅስና ማዕረጎችን ተቀበልኩ፤ መምህራችን በብዙ የምና ፀሎት እንዲሁም ሰጊድ ራሳቸውን ያደክሙና ይጋደሉ ስለነበር በሌላ በኩል ደግሞ ለመንግስተ ሰማያት የሚያበቃ ብዙ የጽድቅ ሥራ ያከማቹ ስለነበር እኔም እርሳቸውን ለመምሰልና

ፈለጋቸውን ለመከተል መጣጣር ጀመርኩ፤ ራሴንም ማስጨነቅ ተያያዝኩት፤ ከዚያም በሁለት ወረዳዎች ሊቃነ ካህናትና በክፍለ ሐገሩ ሊቀ ጳጳስ ጉትጎታና ምክር ወደ ባህርዳር ካህናት ማሰልጠኛ ትምህርት ቤት እንድገባ ተደረገ።

ኮርሱን ጨርሼ ወደ እስቴ መካነ ኢየሱስ ደብር ተመለስኩ፤ በዚያም ለጥቂት ወራት ከአስተማርኩ በኋላ አሁንም በወቅቱ የክፍለ ሀገሩ ሊቀ ጳጳስ በነበሩት አቡነ መርቆሬዎስ አማካይነት ወደ ጎንደር ተወሰድኩና ስመ ጥር ከሆኑትና የአራቱ ጉባኤያት መምህር ከነበሩት ከሊቀ ሊቃውንት መንክር መኮነን ትምህርት ቤት እንድገባ ተደረገ። ከዚህ ላይ ሳላነሳው የማላልፈው አብይ ጉዳይ ቢኖር በነዚህ አመታቶች ሁሉ እንደ ማንኛውም የአማራ ክልል ተወላጅ ለነፍሴ እውነተኛውን የእግዚአብሔርን ጽድቅ እስካገኝ ድረስ ተቅባቢዎቼ፣ ከርታታ፣ እረፍት የለሽ፣ ነበርኩ። እና ያሁሉ የጽድቅ ስራ አላነፃት፣ አላሳርፋት ብሎ ቅዱሳት መካናትን /የቃል ኪዳን ስፍራዎችን/ ሁሉ ተሳለምኩ፤ ነገር ግን አሁንም ትክክለኛውን ዕረፍት ለነፍሴ የሚሰጣት አልተገኘም።

ጉዞ ወደ አዲስ አበባ

በወቅቱ የኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስትያን ፓትርያርክ በአቡነ ተክለ ሃይማኖት አማካይነት ወደ አዲስ አበባ መጣሁ። ከዚያም የተለያዩ ስራዎችን እንድሰራ አማረጡኝና እኔ ወደ ሰዋሰወ

ብርሃን ቅዱስ ጳውሎስ የክፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤት ገባሁና መማር ጀመርኩ፤ በዚህ ትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ ከኮለጁ መምህራን በተጨማሪ በዚሁ ግቢ ውስጥ የተለያዩ ሊቃውንት ይኖሩ ነበር። ከእነዚህም ሊቃውንት እነ የኔታ ገብረ ሰላሴ የአራቱ ጉባኤያት ሊቅ፣ እነ የኔታ ስብሐት ገ/እግዚአብሔር እንዲሁም ሌሎችም ሊቃውንት በዚህ ግቢ ውስጥ የተለያዩ ወንበር ዘርግተው ያስተምሩ ነበርና ከእነርሱም ጋር በአንዳንድ ርእሰ ጉዳዮች ላይ መነጋገር ጀመርኩ።

ለውስጠኛው አይኔ መከፈት ምክንያቶች

አንደኛ: የእኔታ ገ/ሥላሴ

የቅርብ ወዳጄ ሲከፋቸው የሚያማክሩኝ በአንድዳንድ ርእሰ ጉዳዮችም ማለትም በቤተ ክርስቲያኒቱ አስተምህሮዎች ላይ ማለቴ ነው። አንድ ቀን ወደ ቤተ ክርስትያን ለመሄድ ከዶርም ሁለታችንም ወጥተን መሄድ ጀምረን፤ ከፊት ለፊታችን የትምህርት ቤቱ አዳራሽ ላይ የተሳሉ ስእሎች ነበሩና አራት የሚሆኑ እናቶች ለሥዕሎቹ ተንበርክከው ሲሰግዱ ሁለታችንም አየናቸው፤ ከዚያ የኔታ ገ/ሰላሴ ወደ እኔ ዘወር ብለው “አየአቸው አይደል ኣባ ብእሴ?” አሉኝና “እንዴት የለው እጅ ለሰራው ሥዕል ይሰግዳሉ?” አሉና በመገረም ዘፀአት ምእራፍ 20 ምእራፉን በሙሉ በግእዝ ቋንቋ ገሸለጡት። እኔም በዚህ ጊዜ አንድ ነገር ታወሰኝ፤ በ19ኛው ክፍለ ዘመን የነበሩት አለቃ ታየ ለሥዕል፣ ለመስቀል፣ ለማርያም አይሰግድም ተብለው በተከሰሱ ጊዜ የተናገሩት ቃል ትዝ አለኝ።

“አንገቴን ብቁረጥ በሰፍይ በካራ፤

አልሰግድም ለሥስል ለሰው እጅ ስራ።”

ከዚያ ቀድመውን እነዚያ እናቶች ቤተ ክርስቲያን ደረሱ፤ እኛም ተከትለናቸው ደረስን ከዝያማ እነዚህ እናቶች ቤተ ክርስቲያንን ወይም ህንፃውን ስመው አልበቃቸው ወይም አላረካቸው ሲል ጊዜ ወደ አራቱ ማእዘናት በእየአቅጣቻው መስገድ ጀመሩ። የዚህን ጊዜ የኔታ ገ/ስላሴ “እዩ እንግዲህ ይህንን ጉድ!” አሉና “እረ እግዚአብሔር መንፈስ ነው በእውነትና በመንፈስ ነው የሚሰገድለት” አሉና የስላቅ ሳቅ ሳቁ፤ አሁንም ነገሩን ታዝቤ አለፍኩ። በሌላ ጊዜ ደግሞ አንድ የቅዱሳት መጻሕፍት ትርጓሜ መምህር የሆነ ጓደኛ ነበረኝና አንድ ቀን ፀሎተ ሰርክ ለማድረስ አብረን ወደ ቤተ ክርስቲያን ሄድን፤ ከዚያ እኔ ስላለም እርሱ ሳይላለም ቀረ፤ “እንዴት?” ስለው ሳቀብኝ እና “ድንጋይን ነው የምስመው?” አለ፤ የኔታ ገ/ስላሴን ንግግር አሰብኩ ከዚያም አንድ ቀን የሰንበት ቀን አብረን ከቅፅረ ቤተ ክርስቲያን ውጭ ሁነን ስናስቀድስ ነበርን፤ ገባሪዋ ሠናዩ ቄስ ፀሎት ሲያሳርግ የወለተ ማርያም የአፀደ ማርያምን ነፍስ በገነት መንግስተ ሰማያት ያሳርፋልን፤ ሲል ሰሙት፤ “አባ ብእሴ ይህ ቄስ የሚለውን ይስሙ አሁን አፀደ ማርያም ብሎ ነገር አለ? ጭራሽ የባርያ ባርያ አደረጋቸው እኮ። አግብርተ እግዚአብሔር አእማተ እግዚአብሔር ተብለን ነው እንጅ ልንጠራ የሚገባው በፍፁም በፍጡር ስም ልንጠራ አይገባም፤ ለነገሩም አለመታደል ሆኖ ነው እንጂ እውነቱም «እምጳውሎስ ገብሩ ለእግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስ» የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያ የሆነ ጳውሎስ ሮሜ 1፡1 እምጳውሎስ

ወጢሞቴዎስ አግብርተ ኢየሱስ ክርስቶስ» የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያዎች የሆኑ ጳውሎስና ጢሞቴዎስ ፊልጵስዩስ 1፡1 «እምጳውሎስ ገብሩ ለእግዚአብሔር ወሐዋርያሁ ለኢየሱስ ክርስቶስ» የእግዚአብሔር ባርያና የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ የሆነ ጳውሎስ ቲቶ 1፡1 «እምያዕቆብ ገብረ እግዚአብሔር ወእግዚኅ ኢየሱስ ክርስቶስ» የእግዚአብሔርና የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያ የሆነ ያዕቆብ። ያዕቆብ 1፡1 «እምኃበ ስምዖን ኬፋ ወልኩኩ ለኢየሱስ ክርስቶስ» የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያና ሐዋርያ የሆነ ስምዖን ጴጥሮስ 2ኛ ጴጥ 1፡1 «እምይሁዳ ገብረ እግዚአብሔር ወኢየሱስ ክርስቶስ እኑሁ ለያዕቆብ።» የእግዚአብሔርና የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያ የሆነ የያዕቆብ ወንድም ይሁዳ። ይሁዳ 1፡1) ቶሎ ይሁን ዘንድ የሚገባውን ነገር ለባርያዎቹ ያሳይ ዘንድ እግዚአብሔር ለኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠው በእርሱ የተገለጠው ይህ ነው። ኢየሱስም በመላኩ ልኮ ለባርያው ለዮሐንስ አመለከተ። ራእ 1፡1 ይል የለምን፤ «አግብረተ እግዚአብሔር አእማተ እግዚአብሔር» ማለትስ ትርጉሙ ይህ አልነበረምን? የእግዚአብሔር ባርያዎች ወይም አገልጋዮች ተብለን ነበር የምንጠራው። ምክንያቱም የእግዚአብሔርና የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ባርያዎች ወይም አገልጋዮች ነንና በእግዚአብሔርና በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ ነው የምንጠራው በፍጡር ስም መጠራትና የፍጡር ባርያ መሆን ምንኛ መዋረድ ነው? በታምረ ማርያም «ከእንግዲህ ወዲህ የእግዚአብሔር ባርያዎች ተብለን ልንጠራ አይገባም የማርያም ባርያዎች ተብለን እንጂ» አንባቢ ሆይ እንዲህ ብሎ የሚያስተምረውንና

የሚሰበክውን ማህበረሰብ ምን ትለዋለህ።

አንድ ቀን ደግሞ ክብረ በዓል ሆኖ አንድ ጳጳስ በክብረ በዓሉ ይመጡና ይሰብካሉ፤ በዚያ ቀን ግን እኔ አልነበርኩም፤ ጳጳሱ በንግሱ በዓል ላይ ሲያስተምሩ የኔታ ገ/ስላሴም በዚያ ነበሩ፤ ምእመናኑ ለቤተ ክርስቲያን ገንዘብ እንዲሰጡና እንዲፀድቁ ለማነሳሳት አንድ ታሪክ ያነሳሉ፤ አንድ ክርስቲያንና ሙስሊም ተጣልተው ሲደባደቡ እስላሙ በክርስቲያኑ ላይ ሲበረታበት ክርስቲያኑ አመለጠና ወደ ማርያም ቤተ ክርስቲያን ግቢ ደረሰ። ሙስሊሙ ድንጋይ ወርውሮ ሲመታው ሲል ድንጋዩ ክርስቲያኑን ሳይመታ ከማርያም ቤተ ክርስቲያን ቅጥር ላይ ተጣበቀ፤ በዚህ ምክንያት ሙስሊሙ ሰው ፀደቀ፤ ዳነ፤ ብለው ጳጳሱ ሲያስተምሩ ይህችን ትምህርት የኔታ ገ/ስላሴ ይሰማሉ። በጣም ያዝኑና ወደ ቤታቸው ይመለሳሉ፤ ከዚያ ወደ ማታ ኮለጁ ግቢ ስደርስ እሳቸውም ከግቢው ሲወጡ ሁለታችንም ተገናኘን “አባ ብእሴ ጉድዎትን ይስሙ የዛሬው ይባስ!” ብለው ምርር ብለው አዘኑ “የሐዋርያት ትምህርት ተበላሽ እኮ፤ ያመነ የተጠመቀ ይድናል ያላመነ ግን ተፈርዶበታል ይላል እንጂ ድንጋይ የወረወረ ይድናል ይላል እንዴ?” ብለው ተብከነከኑ

ሁለተኛ፡ መምህር ብርሃነ ሕይወት
(አቡነ ዮሐንስ ሊቀ ጳጳስ)

አንድ ቀን አንድ ክርክር ተነሳ ርኩሳን መናፍስት በማን ስም ነው ከሰው የሚወጡት? የሚል ነበር። አንዳንዶቹ በፀበል? አንዳንዶቹ ደግሞ በመስቀል? ሌሎቹ ደግሞ በቅዱሳን ስም? ሌሎቹ ደግሞ በማርያም ስም? ነው የሚወጡት አሉ። በዚህ ጊዜ መምህር ብርሃነ ሕይወት ጠንከር ባለ አነጋገር ርኩሳን መናፍስት የሚወጡትም በምንም በማንም አይደለም? በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ ነው። መጽሐፍ “ወበ ስምየ አጋንንተ ታወፅኦ” ይላልና። ማር16፡17 የምን መቀለድ ነው፤ በስሜ አጋንንትን ታወጣላችሁ ያለው እኮ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ይህ እኮ የሃይማኖት ጉዳይ ነው። በፍፁም እንዳትሳሳቱ ብሎ ገሰፀ። በሌላ ስፍራም ጌታ ሆይ አጋንንትስ እንኳ በስምህ ተገዝተውልናል አሉት ይላል። በዚህ ትምህርት መሰረት ሐዋርያትም ክፉ መናፍስትን ያስወጡ የነበረው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ ነበር።

ጳውሎስ ግን ተቸገረና ዘወር ብሎ መንፈሱን ከእርሷ እንድትወጣ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አዝሃለው አለው፤ በዚያን ሰአት ወጣ ይላል፤ የሐዋ 16፡18 ስለዚህ መናፍስት ከሰው የሚወጡት በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ብቻ ነው። ሰይጣን ውሽታም ነውና እንዳያታልላችሁ አለ። በዚህ ጊዜ ሁሉም አፉን ይዞ ዝም አለ፤ በዚህ መልስ እኔም ተገረምኩና መካነ ኢየሱስ ደብረ ሃይማኖት

በነበርኩበት ጊዜ ጋኔን ሲፈታተነኝ “ፃጸ መንፈስ እርኩስ በስሙ ለኢየሱስ ክርስቶስ” እል እንደ ነበር ትዝ አለኝ። የጥንቷ አርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን በዚህ ስም ብቻ ታወጣ እንደ ነበር ማስረጃዎች በትውፊት መልክ ወይም በቅብብሎሽ ከእኛ ዘንድ መድረሳቸውን ያመለክታል።

ሶስተኛ: ብፁዕ አቡነ መርሐ ክርስቶስ

ብዙ ጊዜ ሲያስተምሩ በኢየሱስ ስም ብቻ ይሰብኩ ነበር፤ ኢየሱስ የሚለውን ስም በንግግራቸውም በትምህርታቸውም ሳይጠሩ አያልፉም ነበር፤ ይህን የዳንበትን ስም በመጥራታቸው ጉምጉምታ ነበር፤ እናም አንድ ቀን አጠቃላይ ስብሰባ ተደረገና ብፁዕ አባታችን አቡነ መርሐ ክርስቶስ ተነሱና፤ “ይህንን ስም ለምን ትጠሉታላችሁ? ይህን ስም የሚጠሉት የእርሱ ጠላቶች ብቻ ናቸው እኮ፤ ለእኛስ ኢየሱስ ወንድማችን ነው።” «ወካዕበ ይቤ ነዩ አነ ወደቂቅ ዘወህበኒ እግዚአብሔር። ወካዕበ ይቤ አንሰ እትዌክል ቦቱ። እስመ ደቂቅ ተሳተፉ በሥጋ ወደም ውእቱኒ ተሳተፈ በዝንቱ ወከመ ቢጸሙ ኮነ ሎሙ። ከመ በሞቱ ይለዐሮ ለመልአክ ሞት ዘውእቱ ሰይጣን» ዕብራ 2፡13-14 አሉና ቀጠሉ፤ እርሱ ታላቅ ወንድማችን ነው፤ ለምን ታፍሩበታላችሁ? እርሱ አላፈረብንምና፤ ወንድማችን ቀድሞ ሄዶ ቦታ ወይም ስፍራ ይዞልናል እኮ፤ አሉና ገሰፁ። አሁንም በዚህ ጊዜ ታዝቤ አለፍኩ፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ አንድ አባት እውነቱ የገባቸው የአራት ዓመት ተማሪ አቡነ መርሐ ዘንድ ሂደው ጥያቄ አቀረቡላቸው፤ አሁን እኔ ቤተ ክርስቲያን ሄጄ ልቀድስ ነው፤ ለታቦቱ

መስገድየ አይቀርም ነገር ግን እኔ አውቃለሁ ለማን እንደምሰግድ እንዴት ላድርግ አሉዋቸው? አባታችንም ሲመልሱ ምን ከግንብ ጋር ያታግልህል ለአብ በመንፈስ አትሰግድም? አሉት።

ሌላ ጊዜ ደግሞ አንድ መርጌታ መስቀል ሊሳለም አንተ ደፍተራ ለምን ከክርስቶስ ጋር አትስቀልም ከእንጨት ጋር ምን ያታግልህል አሉት። ይህንን ሁሉ ታዝቤ አለፍኩ። ብፁዕ አባታችን ፀሎተ ሃይማኖትን እንደ አንድ ኮርስ ያስተምሩ ነበር፤ እና በፀሎተ ሃይማኖት ውስጥ ያሉትን ክፍሎች ሲያስተምሩን አስቀድመው አንቀያችን ዘርዘር አድርገው አሚን በአብ አሚን በወልድ አሚን በመንፈስ ቅዱስ አሚን በአሐቲ ቤተ ክርስቲያን አሚን በአሐቲ ጥምቀት ብለው ካስቀመጡ በኋላ እያንዳንዱን አንቀፅ አብራርተው ማስተማር ጀመሩ። አንዲት፣ ቅድስት፣ ክብርትና ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ብለው ሲያብራሩ የልጅነት እድሜያ ጥያቄ ታወሰኝ፤ ቤተ ክርስቲያን አንዲት ናት የሚለውን የፀሎተ ሃይማኖት አንቀፅ መመርመር ጀመርኩ። የሃይማኖት አንቀፅ አንዲት ይላል፤ ግን ደግሞ በኢትዮጵያ ውስጥ ከሰላላ ሺህ በላይ የሆኑ ህንፃዎች አሉ በቤተ ክርስቲያኒቱ አስተምህሮ መሰረት ቤተ ክርስቲያን የሚለው ቃል የሚወክለው እነዚህን ህንፃዎች ነው።

ከዚህ ላይ ደግሞ አንዲት ቤተ ክርስቲያን አለች ይላል፤ የቤተ ክርስቲያኒቱ የሃይማኖት መግለጫ

አንዲት ይላል፤ ሁለተኛው ቃል ደግሞ ሐዋርያዊት ነች ይላል ቤተ ክርስቲያንን በዚህ ጊዜ ይህማ ሕያው ለሆነ አካል ነው እንጂ የሚቀፀለው ለማይንቀሳቀስ ህንፃ ስላልሆነ ቤተ ክርስቲያን የሚለው ቃል ሕያው የሆነውን አካል ይወክላል እንጂ ህንፃ እንደ ማይወክል ተረዳሁ፤ ቀጠልኩና በዚህ ወቅት የኮሌጁ ተማሪዎች ሁሉ መጻሕፍትን የሚመረምሩበት ወቅት ነበር። ሌላው በዚሁ ትምህርት ቤት ሳለሁ ሌት ሌት ስድስት መቶ ጊዜ አቡነ ዘበሰማያንትን እፀልይ ነበር። አቡነ ዘበሰማያንትን ስፀልይ ልብዩን ደስ ይለዋል፤ መንፈሴም ወደ ላይ ወደ እግዚአብሔር ይነሳል፤ እሱን ስጨርስ በሰላም ገብርኤልን ልፀልይ ስጀምር ልቤ ይወድቃል፤ መንፈሴም ይወርዳል፤ ምንድን ነው? እያልኩ አስብ ነበር፤ ከዕለታት አንድ ቀን ደግሞ ግቢው ውስጥ ስፀልይ ሳለሁ አንድ ሀሳብ መጣብኝ ለምንድን ነው እግዚአብሔር በቅዱሳን አማላጅነት ወይም መካከልኝነት አማካይነት እንድንቀርበው ያደረገው? በቀጥታ ወደ እርሱ መቅረብ አይቻልም ወይ? ለምን እንዲህ ሆነ? እያልኩ አስብ ነበር።

ጉዞ ወደ ክርስቶስ ወንጌል

በ1985 ዓም ወደ ወንጌል እውነት የሚያደርሱኝ ሁኔታዎች እግዚአብሔር አመቻችቶልኝ ነበር፤ በዚህ ወቅትም የመንግስት ለውጥን ተከሎ በእየ አብያተ ክርስቲያናቱ በተለይም በኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የተሐድሶ እንቅስቃሴ ከዚህም ከዚያም ተቀስቅሶ ነበር፤ በዚህ ወቅትም በእየ ስራ ቦታውና በእየ ቤተክርስቲያኑ

የሚዘመሩ መዝሙሮች ልብን የሚነኩና የመዳን ቃል ያለባቸው ነበሩ፤ የወንጌል ስብከቱም መለወጥ ጀምሮ ነበር። ስብከቶቹም ሁሉ የተሰቀለው ኢየሱስ ክርስቶስን ማእከል ያደረጉና ሰዎችንን ሁሉ የሚለውጡ ነበሩ። አንድ ቀን ከሰዋስወ ብርሐን ኮሌጅ የተመረቀ የኔታ ገ/ ስላሴ ተማሪ የነበረ የቅዱሳት መፃሕፍት ትርጓሜና የቅኔ መምህር የነበረ ወንድም ልደታ ቤተ ክርስቲያን የሰንበት ትምህርት ቤት ተጋብዞ ማስተማር ጀመረ፤ የትምህርቱም ርእሰ ኢየሱስ የሚል ነበር። እኔም ቊጭ ብዩ መስማት ጀመርኩ፤ ከዚያ የመጀመርያውን የወንጌል ክፍል ሉቃስ 1:31 ላይ በግእዝ አነበበው፦ «ወናሁ ትፀንሲ ወትወልዲ ወለደ ወትሰምዪዮ ስሞ ኢየሱስ» ትፀንሺአለሽ ወንድ ልጅም ትወልጃያለሽ ስሙንም ኢየሱስ ትዩአለሽ አላት ይላል።

2ኛውን ጥቅስ አስከተለና አነበበ «ወአመ ተፈፀመ ስሙን ዕለት ወሰድዎ ለሕፃን ከመ ይግዝርዎ ወሰመይዎ ስሞ ኢየሱስ በከመ ሰመዮ መልአክ እምቅድመ ትፅንሶ በከርሣ» ሊገርዙት ስምንት ቀን በሞላ ጊዜ በማህፀን ሳይረገዝ አስቀድሞ በመላኩ እንደ ተባለ ስሙ ኢየሱስ ተብሎ ተጠራ። ሉቃስ 2:21 አሁንም ቀጠለና ግብረ ሐዋርያት 9:5 ላይ «ወይቤሎ መኑ አንተ እግዚአ ወይቤሎ አነ ውእቱ ኢየሱስ ናዝሬዊ ዘአንተ ትሰድደኒ» «ኔታ ሆይ ማነህ አንተ አለው፤ እርሱም አንተ የምታሳድደድኝ እኔ የናዝሬቱ ኢየሱስ ነኝ አለው» ይላል። በቤተ ክርስቲያኒቱም የዜማ መጻሕፍት በእየስፍራው ኢየሱስ የሚለው ስም ተፅፎ ይገኛል፤ ለምሳሌ ዝማሬ መዋስዕቱ፣ ይቤሎሙ ኢየሱስ ለአይሁድ የሚለው ቃል

በእየአንቀፁ ይገኛል አለና አብራራ።

ነገር ግን እውነቱ ይህ ሁኖ ሳለ በግእዝ ቋንቋ በመሸፈኑ ምክንያት አልገባን ብሎ ቈይቷል እንጂ ስሙስ በግልፅ ተፅፏል፤ እርሱ እራሱ ከአረገ በኋላ እንኳ አላፈረበትም የናዝሬቱ ኢየሱስ ብሎ መጥራቱን እኛስ ለምን እናፍርበታለን። አከበርን ብለን እግዚእነ ወአምላክነ ወመድኃኒነ ኢየሱስ ክርስቶስ ብለን ከመጥራት በአጭሩ ኢየሱስ ብለን ብንጠራው ወደ ልባችን ይቀርባል፤ ይገባልም፤ እንደንድንበት ዘንድ ከሰማይ በታች የተሰጠን ስም ኢየሱስ የሚለው ስም ብቻ ነውና እለና አብራራው። ያን ጊዜም እኔ አንድ ነገር ተገነዘብኩ፤ በጣም ተገረምኩና ይኸማ ስም እንዴት ተሰውሮብን ሊኖር እንደ ቻለ በመገረም በጥልቀት እመረምረው ጀምር። በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ የተፃፈውና በሌሎቹም መጻሕፍት የተፃፈውን ሁሉ መረምርኩ ከዚያም ርእሱን አሻሽየ ስሙ ኢየሱስ ነው በሚል ርዕስ በእየ ከተማው ሁሉ ማስተማር ጀመርኩ፤ ብዙ ሰውም እውነቱን ማወቅ ጀመረ።

ከዕለታት አንድ ቀን መጽሐፍ ቅዱስን አንስቼ ወንጌለ ዮሐንስን ማንበብ ጀመርኩ ከምእራፍ 14፡13 ጀምሮ እያነበብኩ ቁጥር 13 ላይ አንድ ነገር ብልጭ አለልኝ፤ እርሱም “አብም ስለ ወልድ እንዲከበር በስሜ የምትለምኑትን ሁሉ አደርገዋለሁ ማናቸውንም ነገር በስሜ ብትለምኑ እኔ አደርገዋለሁ” የሚለውን ቃል ሳነብ አሁን ስሙን አስቀድሜ ኢየሱስ የሚለውን ቃል

ብቻውን መጥራት ጀምራ ነበርና ለካስ ወደ ልቤ ገብቶ ኑሯል ስሙማ ኢየሱስ ነው አልኩና ተናገርኩ፤ በዚያች ሰአት የስሙ ማንነትና ምስጢር ተገለጠልኝ። ከዚያ በኋላ የማያድኑ ስሞችን በሙሉ ከዚያች ቀን ጀምሮ ተውኩዋቸው፤ ከዚያ በኋላ አንድ ጉባኤ ላይ ሔጄ ከኢየሱስ ክርስቶስ ስም በቀር ሌላ ስም እንዳትጠሩ ብየ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ጌታ ነው፤ አዳኙ ስም ይህ ስም ብቻ ነው፤ ስትፀልዩም፤ ስትለምኑም፤ ስታመሰግኑም፤ ርኩሳን መናፍስትንም ስትገስፁና ስታወጡም፤ በአጭሩ በነገር ሁሉ ይህንን አዳኝ ስም ብቻ ጥሩ ብየ አስተማርኩ። ብዙ ሰውም ገባው፤ እግዚአብሔር ወደ እውነቱ ሁሉ እየመራኝ ነበርና በጣም ደስ አለኝ።

በወንጌል ውስጥ የተገለጠችውን የእግዚአብሔርን ደኅንነት ያገኘሁባት ቀን

በወርሀ መጋቢት 1986 ከቀኑ 11 ሰአት መፅሐፍ ቅዱስን አንስቼ ማንበብ ጀመርኩ፤ የማነበውም የመፅሐፍ ቅዱስ ክፍል ዮሐ11፡21 ላይ ነበር። ክፍት ሳደርገው አይኔ ያረፈው ቊጥር 21 ላይ ነበር፤ ክፍሉም እንዲህ ይላል። ማርታም፦ «ኢየሱስን ጌታ ሆይ አንተ በዚህ ኑረህ ብትሆን ወንድሜ ባልሞተ ነበር፤ አሁንም አንተ ከእግዚአብሔር የምትለምነውን ሁሉ እግዚአብሔር እንደ ሚሰጥህ አውቃለሁ» አለችው። ኢየሱስም « ወንድምሽ ይነሳል» አላት። ማርታም «በመጨረሻው ቀን በትንሣኤ እንዲነሳ አውቃለሁ» አለችው። ኢየሱስም፦ «ትንሣኤና ህይወት እኔ ነኝ የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳን ሕያው

ይሆናል፤ ሕያው የሆነም የሚያምንብኝም ሁሉ ለዘላለም አይሞትም ይህንን ታምኛለሽን አላት» ይላል። የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳን ሕያው ይሆናል ሕያው የሆነም የሚያምንብኝ ሁሉ ለዘላለም አይሞትም፤ የሚለው የጌታ ቃል ያዝ አደረገኝ፤ ወደ ፊትም ወደ ጌላም ሳልል የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳ ሕያው ይሆናል ሕያው የሆነም የሚያምንብኝ ግን ሁሉ ለዘላለም አይሞትም የሚለውን ቃል እየደጋገምኩ ብዙ ጊዜ ተናገርኩት። ከዚያ አንተ ምስኪን ዋናው ነገር እምነት ነውና እመን፤ በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ። በኃጢአትህ ምክንያትም የሞትክ ብትሆንም ሕያው ትሆናለህ፤ እመን ብቻ እንጂ ለዘላለም አትሞትም፤ ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኃጢአትህ ሞቶልሃልና። ስለበደልህም ተሰውቶልሃልና። በኃጢአትህና በበደልህ ምክንያት የሞት የቀጣ ልጅም ነበርክ፤ የኃጢአትህ ደሞዝም የዘላለም ሞት ነበር። በነቢዩ ኃጢአት የምትሰራ ነፍስ እርሷ ትሞታለችና ስለዚህ የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለአንተ ቤዛ ሆኖ በመስቀል ላይ ሞቶ አንተ ትሞተው የነበረውን የዘላለም ሞት እዳህን ከፍሎልሃልና። እመን ከአንተ የሚጠበቀው ማመን ብቻ ነው፤ እግዚአብሔር በልጁ ሞት ይቅር ብሎሃል ታርቆህልም። ብሎ የእግዚአብሔር መንፈስ በመውቀስ መፍትሄውንም ሁሉ ነገርኝ።

አሁንም እየደጋገመ የእግዚአብሔር ቃል ወደ ልቤ መጣ። ከዚያም እምናለሁ ጌታ ሆይ ብየ እቺን ቃል ስናገር አይቸው ሰምቸውም የማላውቀው ጽድቅና ሰላም የመንፈስ ቅዱስም ደስታና ሐሴት በልቤ ውስጥ ፍስስ

አለ። ባሕርይዋ ጽድቅና ሰላም የሆነችው የእግዚአብሔር መንግስት በልቤ ውስጥ ተተክለች። ደስታና ሐሴት ልቤን ሁሉ ሞላው፤ ከዚያም መጽሐፉን አጥፌ በመደነቅና በመገረም አረፍኩ። በዚያች ቀን ነፍሴን ወይም መንፈሴን የእግዚአብሔር መንፈስ ከድካሚ አሳረፋት። ቀበዝባዛና ከርታታ የነበረችው ነፍሴ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የዘላለም እረፍትን የዘላለም ህይወትን ጌታ አጎናፅፏታልና ማዳንና ኃይል ለአምላካችን ለእግዚአብሔር ይሁን። ከዚያ በኋላ የእግዚአብሔር ቃል እና ቅዱስ መንፈሱ በአእምሮ የነበረውን ከንቱ ትምህርት ሁሉ ጠራርገው አስወገዱት። የሞተው ልቤ፤ መንፈሴ፤ ህሊናየና አእምሮየም ሁሉ ሕያው ሆነ። ክብር ለልዑል እግዚአብሔር ይሁን።

አንድ ቀን በመንገድ ላይ እየሄድኩ በእርሱ የሚያምን ማለትም በእግዚአብሔር ልጅ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን አይፈረድበትም በማያምነው ግን በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ስላላመነ አሁን ተፈርዶበታል፤ «ዘየአምን ቦቱ ኢይትኳንን ወዘሰ ኢየአምን ቦቱ ወድአ ተኩነነ እስመ ኢአምን በስመ ወልደ እግዚአብሔር ዋህድ» ዮሐ 3፡18 አሁንም አእምሮ የመጸሕፍትን ያስተውል ዘንድ የእግዚአብሔር መንፈስ ከፈተውና ምህረት የማይገኝለት ትልቁ ኃጢአት በኢየሱስ ክርስቶስ አለማመን ነው፤ መንፈስ ቅዱስ ከሰማይ ተልኮ የመጣው ስለ ኃጢአት በኢየሱስ ክርስቶስ ስለማያምኑት ሰዎችን ሁሉ ለመውቀስ ነውና። ሌላ ጊዜ ደግሞ እድን ዘንድ ምን ላድርግ አላቸው? አንድ የእስር ቤት ጠባቂ ጳውሎስና ሲላስን እነርሱም

በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ እመን አንተና ቤተ ሰቦችህ ትድናላችሁ። የሐ ስራ 16+31 የሚለው ቃል በግግ ብሎ ወደ አእምሮ የመጣ እውነት እውነት እላችሁአለሁ ቃሌን የሚሰማ በላከኝ የሚያምን የዘላለም ህይወት አለው። ከሞት ወደ ህይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም የሐ 5+24 እውነተኛ የሆንህ አንተን ብቻ የላከውንም ኢየሱስ ክርስቶስን ያውቁ ዘንድ ይህቺ የዘላለም ህይወት ናት። የሐ17+5 ከዚያ ወራት በኋላ ከእነርሱ ጋር የምገባው ኪዳን ይህ ነው ይላል ጌታ በልባችው ህጌን አኖራለሁ፤ በልቦናችውም እፅፈዋለሁ ብሎ ከተናገረ በኋላ ኃጢአታቸውንና አመፃቸውን ደግሜ አላስብም ይላል። የእነዚህም ስርየት ባለበት ዘንድ ከዚህ ወዲ ስለኃጢአት ማቅረብ የለም፤ አንድ ጊዜ የኢየሱስ ክርስቶስን ሥጋ በማቅረብ የሚቀደሱትን የዘላለም ፍፁማን አድርጓቸዋልና። ቃሉና መንፈስ ቅዱስ ይመሰክራሉና። ዕብ10+12-19

ለቤዛ ቀን የታተምኩባት የደስታም ዘይት የተቀባሁባት የመንፈስ ቅዱስ ቀን

በ1988 ዓም በሰዶ ወላይታ ነበርኩ፤ በዝያም በፆምና በፀሎት እግዚአብሔርንም በማምለክ ለሶስት ወራት ያህል ቆይቼ ነበር፤ በተለይም እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ይሰጠኝ ዘንድ እፀልይ ነበር። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዳስተማረን «ከበዓሉም በታላቁ በኋለኛው ቀን ኢየሱስ ቁሞ ማንም የተጠማ ቢኖር ወደ እኔ ይምጣና ይጠጣ፤ በእኔ የሚያምን መፅሐፍ

እዳለ ከሆዱ የህይወት ውሀ ምንጭ ይፈልቃል።» የሐ7+37+ ራዕይ21+5 የህይወት ውሀ ወንዝ ለመጠጣት እጅግ በጣም ተጠምቼ ነበር፤ የተጠማ ቢኖር ይምጣና ይጠጣ፤ ነው የሚለው፤ ለሶስት ወር ያህል ጥማቴን ለእግዚአብሔር ነገርኩ ከዚህ ሌላ መንፈስ ቅዱስን መሞላት የሚያስፈልገው የእግዚአብሔርን ስራ ለመስራት እግዚአብሔርን ለማገልገል የመንፈስ ቅዱስን ኃይል መልበስ ተገቢም አስፈላጊም ነው፤ ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ በእናንተ ላይ በወረደ ጊዜ ኃይልን ትቀበላላችሁ፤ በኢየሩሳሌም፤ በይሁዳም ሁሉ፤ በሰማርያም እስከ ምድር ዳር ድረስ ምስክሮቼ ትሆናላችሁ። የሐ ስራ 1+8

ሌላው በድል አድራጊነትና የጽድቅ ፍሬ ለማፍራት መንፈስ ቅዱስ ያስፈልጋል፤ እግዚአብሔርን በእውነትና በመንፈስ ለማምለክ መንፈስ ቅዱስ አስፈላጊ ነው። ሌላው ወንጌል የሚሰበከው በኃይል በመንፈስ ቅዱስ በብዙ መረዳት ነው፤ 1ኛ ተሰሎ 1+5 በዚህ መሰረት ያቺን መንፈስ ቅዱስን የምጠመቅባት ቀን ናፍቄ ነበርና ሰአቱ ደረሰና ነሐሴ 10 ቀን የሰንበት እለት ከጥዋት 12 ሰአት ላይ ተንበርክኬ ስፀልይ ሳለ፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከፊቴ መጥቶ ቆመ፤ ጌታ ሆይ ቅዱስ መንፈስህ ይፍሰስ አልኩ። ወድያው በእኔ የሚያምን መፅሐፍ እንዳለ የህይወት ውሃ ወንዝ ከሆዱ ይፈልቃል፤ እንደሚል ቃሉ። በህይወት ውሀ ወንዝ የተመሰለው መንፈስ ቅዱስ ከሆዴ ፈለቀና በሁለንተናየ ተነቀሳቀሰ፤ ሃሌ ሉያ ሃሌ ሉያ ኢየሱስ ክርስቶስ ጌታ ነው። ለእግዚአብሔር አብ ክብር ሃሌ ሉያ ሃሌ ሉያ

ሁሉን የሚገዛ ጌታ አምላካችን ነግሶልና። ሃሌ ሉያ እያልኩ በደስታና በሐሴት እግዚአብሔርን አከበርኩ፤ እጅግም ደስ አለኝ። ክብርና ኃይል ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ለጌታ ለኢየሱስ ክርስቶስ ይሁን፤ አሚን።

የሃይማኖት /የእምነት/ መግለጫ

1. ሰማይና ምድርን በውስጣቸው ያሉትን ሁሉ በፈጠረ ሁሉን በአቀደና በአዘጋጀ የፍጥረት ሁሉ አባት በሆነው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ አባት በእግዚአብሔር አብ አምናለሁ።

2. ከአብ በተወለደ የእግዚአብሔርን ምክርና ፈቃድ በፈፀመ ከቅድስት ድንግል ሰው በሆነ ስለሰዎች ኃጢአት መስዋዕት ሆኖ በመስቀል ላይ በተሰቀለ በሞተ በሶስተኛውም ቀን ከሙታን በተነሳ በክብር በአረገው በአብ ቀኝ በቀመጠና ስለእኛ በሚማልድ በህያዋንና በሙታን ለመፍረድ ዳግም በሚመጣው ከአብ ጋር መለኮታዊ አንድነት በአለው የቤተ ክርስቲያን ራስና ንጉስ በሆነው በአንዱ በእግዚአብሔር ልጅ በጌታ በኢሱስ ክርስቶስ አምናለሁ።

እርሱ በደሙ ለዋጁት ቤተክርስቲያን ራስና ንጉስ የምእመናን በኩርን የሐይማኖታችን ሐዋርያ፣ ሊቀ ካህናት የእግዚአብሔርን ፈቃድ የገለጠ የሕግና የነቢያት ፍፃሜ የሆነ ነቢይ መሆኑን አምናለሁ።

3. በስሙ በማመን የኃጢአት ስርየት እንደሚገኝና በዚህም ስም በቀር በሌላ መዳን እንደ ሌለ አምናለሁ።

4. ከአብ በሰረፀ/ በወጣ የአብና የወልድ መንፈስ በሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን በሚያከብርና ስለእርሱም በሚመሰክር በምእመናን አድራገቸው በሚኖር ስለ ኃጢአት፣ ስለ ጽድቅ፣ ስለኩነኔ ዓለምን በሚወቅስ ምእመናንን ወደ እውነት ሁሉ በሚመራ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን በሚቀባ በመንፈስ ቅዱስና በፀጋ ስጦታዎቹ አምናለሁ።

5. መዳን የሚገኝበትን ጥበብ ሊሰጠው በሚችሉት 66 የብሉያትና የሐዲሳት ቅዱሳት መፅሐፍት አምናለሁ። እነዚህ ቅዱሳት መፃፍትን በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው ቅዱሳን ሰዎች እንደ ፃፍዋቸው ሙሉ በሙሉ የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚገልጡ አማኞችን ለበጎ ስራ ሁሉ የሚያዘጋጁ ፍፁማንም የሚያደርጉ በእነርሱ ላይ አንዳች ሊጨመር ወይም ከእነርሱ ላይ አንዳች ሊቀነስ እንደማይገባ አምናለሁ። እነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት ከቱፍት ከሰው ስራ ትምህርት ሁሉ በላይ እንደ ሆኑና የእግዚአብሔር እስትንፋሳዊ ቃሉ የሆኑ በቅዱስ መንፈሱም የታተሙ መሆናቸውን አምናለሁ። በእነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት ማናቸውም ነገር ሁሉ የሚዳኝ መሆኑና በሁሉም ነገር ላይ ስልጣን ያላቸው መሆኑን አምናለሁ።

6. ህያዊት፣ ሐዋርያዊትና አለማቀፋዊት በሆነች ከነገድ፣ ከቋንቋ ከወገንና ከሕዝብ በበጉ ደም የተዋጁ ምእመናንን ሁሉ በአቀፈች አንዲት የክርስቶስ አካሉና ሙላቱ በሆነች ቅድስት ክብርት ቤተ ክርስቲያን አምናለሁ።

7. ለኃጢአት ሞተው ለጽድቅ ህያዋን ሆነው

ሊኖሩና ስለእነርሱ ለሞተላቸውና ሊያፀድቃቸውም ከሙታን ከተነሳው ከክርስቶስ ጋር ለመተባበር በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም በምትፈፀም በማትደገም በአንዲት ጥምቀት አምናለሁ።

8. ምእመናን ሁሉ ስለእነርሱ በመስቀል ላይ የተቀበለውን መከራ ሞት እያስታወሱና እየተናገሩ ከእርሱና ከወንድሞቻቸው ጋር አንድነታቸውን ለማፅናት እንዲሁም የጌታችን የዳግም ምጽአት ክቡር ተስፋ በሚታወስበት በቅዱስ ቁርባን ስርአት አምናለሁ።

9. ሙታን ሁሉ እንደሚነሱ በክርስቶስ ሆነው መልካም የሰሩ ወደ ዘላለም ህይወት በክርስቶስ ያልሆኑ ወደ ዘላለም ኩነኔ የሚሄዱበት የፍርድ ቀን እንዳለና ይህም በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ለሁለተኛ ጊዜ መገለጥ እንደሚሆን አምናለሁ።

10. ከፍርድ ቀን በኋላ ዓድቃን በአምላካቸው መንግሥት እንደ ፀሐይ የሚያበሩበት ዘላለማዊ ህይወት አንዳለ ለኃጥያተኞች ደግሞ በዘላለም ስቃይ የሚኖሩበት ገሀነመ እሳት እንዳለ አምናለሁ።

11. ዛሬ በምእመናን ልብ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት እየሰራች ያለች ወደ ፊት በምልአት የምትገለጥ ኃይላትን፣ ስልጣናትን፣ አለቅነትን፣ ጌትነትንና ዙፋናትን ሁሉ ሽራ ብቻዋን ፀንታ በምትኖር በእግዚአብሔር ዘላለማዊ መንግስት አምናለሁ።

ምዕራፍ አንድ

የተሐድሶ ትርጓሜ

ተሐድሶ የሚለው ቃል መታደስ፣ ማደስ፣ ታዳሽ፣ ህዳሴ በሚሉ ቃላት ይጠራል። መታደስ የሚለው ቃል እጅግ ጥንታዊና ለረዥም ዘመናት መለኮታዊ ሐሳብን ለመግለጥ ስራ ላይ የዋለ ቃል ነው። አንዳንድ ሰዎች የቅዱሳት መጻሕፍትና የነገረ መለኮት እውቀት ስለ ሌላቸው በክርስትና ሃይማኖት ዘንድ እንዲያው በዘልማድ የሚጠራ ይመስላቸዋል። ከዚህ ይልቅ ምእራባዊ ስልጣኔ ከተወለደችበት ከአስራ አምስተኛው እና ከአስራ ስድስጠኛው ክፍለ ዘመን ጀምሮ የሚታወቅ አውሮፓውያን የፈጠሩት ቃል ይመስላቸዋል። ነገር ግን ተሐድሶ ወይም መታደስ የሚለው ቃል አለማት ከተፈጠሩበት ጊዜ ጀምሮ ከስራ ላይ የዋለ ጥንታዊና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ቃል እንደ ሆነ የብሉያትና የሐዲሳት ቅዱሳት መጻሕፍት ይመሰክራሉ።

ግዝረት፣ ጥምቀት፣ ንስሐ አርነት፣ ብርሀን፣ መዋጀት፣ እርቅ፣ መዳን፣ መስቀልና ትንሣኤ የሚሉት

ቃላት ከተሐድሶ ጋር እጅግ የተሳሰሩና የተቁራኙ ቃላት ናቸው። ወደ ፊት በምናገኛቸው ምእራፎች ትርጓሜያቸውንና ምስጢራቸው ተብራርቶና ግልጥልጥ ብሎ የምናገኛቸው ይሆናል። ያን ጊዜ ተሐድሶ የሚለው ቃል እጅግ ጥልቅና ሰፊ ትርጉም ያለው መሆኑን እንገነዘባለን። አሁን ተሐድሶ የሚለውን ቃል ትርጉም እንመልከት።

«ሐደሰ» ከሚለው የግእዝ ግስ ይነሳና «ሐደሰን» በሁለት መንገድ ይተረጉመዋል። በመጀመርያ «ሐደሰ»፡ - ማደስ፣ መለወጥ፣ አዲስ ማድረግ፣ ማጥናት፣ ማበርታት፣ መስራት፣ መጠገን፣ ያሮጌ ስባሬ፣ በሁለተኛው ትርጓሜ ደግሞ መፍጠር፣ አዲስ ነገር ማውጣት ብሎ ይፈታዋል። አለቃ ኪዳነ ወልድ ክፍሌ መፅሐፈ ሰዋስው ወግሥ ወመዝገበ ቃላት(ሐዲስ፡ገጽ 435)

«አሕየው» የሚለው የግእዝ ግስም የተሐድሶ ትርጉምን ይዞ ይገኛል

«አሕየው» አዳነ፣ ፈወሰ፣ አደሰ፣ ብሎ ይተረጎማል (ኪዳነ ወልድ ክፍሌ፡ ገጽ 442) በዚህ ትጉም መሰረት የጉበጠውንና የደክመውን የሰለለውን ፍጡር ማቃናት፣ ማበርታት፣ ወደ ነበረበትና ወደ ጥንተ ባህርዩ መመለስ። የአሕየውን ትርጉም በሚቀጥለው ምዕራፍ ስናብራራው የሚገባን ይሆናል። ለዚህ ነው አሕየውና ሐደሰ የሚሉት ግሶች በትርጓሜያቸው አንድ አይነት ሆነው የምናገኛቸው። ፕሮፌሰር ጌታቸው ኃይሌ አህየውንና

ተሐድሶን አንድ ላይ በማጣመር በሚከተለው መንገድ የሚያስቀምጥዋቸው። አሕየውና ተሐድሶ ተደላድሎና ተመቻችቶ በተቀመጠው ስራአት ውስጥ የዛገንና የሚራገፍ ነገርን የሚያይ አእምሮ፣ ችሎታና የተፈጥሮ ተሰጥኦ ካላቸው ታላላቅ ሰዎች ዘንድ የሚወጡ ሐሳቦች ናቸው። (በህገ አምላክ ገጽ 23) ብለዋል።

ተሐድሶ ማለት ከብዙ ዘመን ትውልዶች ጀምሮ የነበረውን አዲስ ነገር በተለያዩ ምክንያትና በጊዜ ርዝማኔ ብዛት ምክንያት የፈረሱትንና የተጉሳቁሉትን ፍርስራሾች እንደ ገና መልሶ መስራት፣ መገንባት፣ የብዙ ትውልዶችን መሰረት ማነፅ፣ የተሰበረውን ሁሉ መጠገን፣ የመኖርያ መንገዱን ሁሉ ማደስ መለወጥ ማለት ነው። ማደስ ማለት የወደቀውን ማንሳትና የተናደውን ቅጥር፣ ህንፃ፣ግንብ፣ ከተማ ሁሉ መልሶ መጠገን፣ ማነፅ፣ የፈረሰውን ማናቸውም ነገር ሁሉ እንደ ቀድሞ ውበቱ አድርጎ ምስራት ማስዋብ ማለት ነው። አሁንም ተሐድሶ የሚለውን ቃል በተለያዩ ቋንቋዎች ያለውን ትርጓሜ እንመልከት። ብ1989 አ.ም በኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዳሚ በተዘጋጀው ትግረኛ በትግረኛ

መዝገበ ቃላት እንደ ሚከተለው በሁለት መንገድ ትርጉሞት ይገኛል።

«ሐደሰ»- ንዝአረገ፣ ንዝፈረሰ፣ ንዝተሰብረ በተመሳሳሊ መንገዲ ብምዕራይ ከም ቀደመ-ገበረ።

ትርጉም፦ ያረጀ፤ የፈረሰና የተሰበረን ነገር በተመሳሳይ መንገድ በማስተካከል እንደ ቀደመው መስራት ማለት ነው። በሁለተኛው ትርጉሙ

«ተሐደሰ» ተመሐየሽ

ተሐድሶ ተባለኸዩ ዝነበረ እምነት ርእይቶ ሐሳብ ብምሃብ ርብቲ ቀደም ዝነበር ትኽክል ዝኮነ መንገዲ ናይ ምምላስ ኩነታት

ትርጉሙም፦ ተሐደሰ ተሻሻለ፤ ተሐድሶ ማለት ተበላሽቶ የነበረውን እምነት ወይም ትምህርት አስተያየትና ሐሳብ በመስጠት ትክክለኛ ወደ ሆነው ወደ ቀድሞ መንገድ የመመለስ ሁኔታ (ገፅ 94) ብሎ ይተረጎመዋል።

ትምህርተ ሃይማኖት ወይም እምነት ብዙ ጊዜ ጤናማ ባልሆኑ ትምህርቶች እውነተኛውና የጽድቅ መንገድ ያለበት ትምህርት ይበላሻል። ይኸውም የሚሆነው በሐሰተኛ ትምህርትና በክፉ ሰዎች ጠማማ የሆነ ትምህርትም በሚያመጡና የቅዱሳት መጻሕፍትን ትምህርት በሚያጣምሙ ሰዎች ነው። 2ኛ ጤሞቴዎች 6፥3 2ኛ ጴጥሮስ 3፥16-18 ብዙኛ ከትክክለኛውና ከፀጋው ወንጌል በማፈንገጥ ልዩ ወደ ሆነ የሐሰት ወንጌል ፈጥነው ዞር እንዲሉ የሚያደርጉ ሐሰተኛ ነቢያትና ሐዋርያት እንዲሁም አስተማሪዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተሰግስገው የክርስቶስን ቤተ

ክርስቲያን ከእውነት መንገድ እንድትወጣ የሚያደርጉ ናቸው። በነቢዩ በኤርምያስ «የቀደመችውን መንገድ ጠይቁ መልካሚቱ መንገድ ወድየት እንደ ሆነች እወቁ፤ በእርሷም ላይ ሂዱ፤ ለነፍሳችሁም እረፍት ታገኛላችሁ» ይላል። ኤር 6፥16

ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን ወደ ቀደመውና ወደ ትክክለኛው መንገድ መመለስ አለባት ማለት ነው። ተሐድሶ የሚለውን ቃል በግሪክ ቋንቋ በሚከተለው መንገድ ተተርጉሞ እናገኘዋለን። ዶ/ር ውድሩፍ የአሁኑ ዘመን ቤተ ክርስቲያን ተሐድሶ በሚለው መፃፋቸው ተሐድሶ ማለት በግሪክ ቋንቋ ዳይኦርቶሲስ (Diorthosis) ሲሆን ይህም ማለት መዋቅራዊ ለውጥ ማድረግ፤ የተሰበረውን፤ ከመስመር ያፈነገጠውን፤ መልኩ የተጨማደደውን፤ እንደ ነበረ አድርጎ መልሶ መጠገን፤ ወደ ትክክለኛው ቅርፅና ስርአት መመለስ ማለት ነው። ያደፈውንና መልኩ የተጨማደደውን በማጠብና በማፅዳት የቀደመውን ውበቱን መልኩን መመለስ ግብረ ተሐድሶ ነው። በፕሮቴስታንት አብያተ ክርስቲያናትም ዘንድ ተሐድሶ የሚለው ቃል በእየ አብያተ ክርስቲያኑና በእየስነ ፅሁፉ ሁሉ እየተገለፅ ይገኛል። ወንድም ቶሎሳ ዲሪርሳ እንደ ተረጎሙት «የእግዚአብሔር የመገኘቱ ኃይል» በሚል እርስ «የዳዊት የማደርያው ድንኳን ተሐድሶ» የሚለውን መፅሐፍ (Graham Truscott) በተረጎመበት መፅሐፉ ተሐድሶ ማለት ሙሉ ማድረግ ወይም መጨረስ ወደ ቀድሞ እንዲመለስ ማድረግ። እንደገና ማስቀመጥ ማለት ነው። ብሎ ይተረጎመዋል። ይህም ሲብራራ

ሙሉ ማድረግ ማለት ባዶ የነበረውን ሰፍራ በሆነ ነገር መሙላት በመልካም ሁኔታ መጨረስ ተገቢ ይሆናል። በተለይ ይህ ትርጉም በሚቀጥለው ምሕራፍ ይብራራል።

ማደስን፤ መሰረት ስብሐት ለአብ ዘአኩሱም ስመዓ ጽድቅ በተባለው መፅሐፋቸው ተሐድሶን እንደሚከተለው ተርጉመውታል፤ «ማደስ ማለት ጥንቱን ሊገለጥ ተገቢ በሆነበት ጊዜ በአንድ በሆነ ምክንያት ተሸፍኖ የነበረውን ነገር አሁን ግልፅ አድርጎ አብራርቶ ማሳየት ማለት ነው» ብለዋል፤ ገፅ 11።

የጥንት የቤተ ክርስቲያን አባቶች ዘንዳም ተሐድሶ የሚለው ቃል የሚታወቅ ነበር፤ «ዘተውህበ ለሙስና ዘትካት ብእሴ አድኃንክ በመስቀሉ ለዋህድክ ወሐደስኮ በዘኢይማስን» ለጥፋት የተሰጠ የቀደመ ሰው ወይም የመጀመርያውን ሰው አሮጌየውን አዳም በአንድ ልጅህ በመስቀሉ አዳንኽ፤ በማይለወጥ ሁኔታም አደሰኸው ይላልና። ኪዳን ዘሰርክ ክፍል ሶስት (ገጽ 546)

የተሐድሶን ትርጉም አሁንም በጥልቀት እንድንመለከተው የሚረዱን አምስት ምሳሌዎች

1. በአባራና በሽረሪት ድር የተሸፈነው የእውነት አምድ ምሳሌ

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአንድ ወቅት የተተከለ አንድ የእውነት አምድ

(ምሰሶ) ነበር፤ ነገር ግን በተለያዩ ምክንያቶችና በጊዜ በዘመን ርዝማኔ ምክንያት ከተለያዩ አቅጣጫ የመጣ አባራ የሽረሪት ድር የእውነትን ምሰሶ በቀደመው እውነትነቱ ማየት እስኪያስቸግር ድረስ አባራው ሸፈነው፤ ከደነው፤ መልኩንና ውበቱን ሁሉ አጠፋው። ስለዚህ ይህንን አባራና የሽረሪት ድር በትልቅ መጥረግያና ማጠብያ ይዞ መጥረግ አባራውን ከላዩ ላይ ማንሳት ማስወገድ የሽረሪቱን ድርም ከእነ እድፋ አምጪ ተህዋስያን ጋር ማስወገድ ያስፈልጋል።

ይህ በእውነት አምድ የተመሰለው በነቢያትና በሐዋርያት እንዲሁም በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት መሰረት ላይ ቁሞ የነበረው መሠረተ ሃይማኖቱ(እምነት) ነው። በአባራና በሽረሪት ድር የተመሰለው ደግሞ በተለያዩ ሰዎችና በተለያዩ ዘመን ወደ ቤተ ክርስቲያኒቱ ያለከልካይ በደርዘን የገቡ ልዩ ልዩ የሐሰት ትምህርቶች ናቸው። በትልቅ መጥረግያና ማጠብያ የተመሰለው ደግሞ የአምላካችን የእግዚአብሔር ሰይፈ ቃሉና የልጁ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነው። ስለዚህ እነዚህ ሐሰተኛ ትምህርቶች ሁሉ ቤተ ክርስቲያኒቱን ያበላሸውን በነቢያት በሐዋርያት ትምህርት ጠራርጎ ማስወገድ ያስፈልጋል። የተበላሸውንና የቁሸሸውን ትምህርተ ሐይማኖቱንም እንደገና ማደስ ማስተካከል ወደ ቀደመ ቦታው መመልስ ነው።

2. የዛገው ብረት ምሳሌ

ብረት ከአልባሌ ቦታ ከተቀመጠና የብረቱ ተቃራኒ

ነገሮች ብረቱን በሚያዝጉት የቀደመ ጥንካሬውንና ውበቱን መልኩን የሚያሳጡትና የሚያበላሹት ጠላቶች አሉበት፤ እንደ ቀድሞ ስለታመነ ሆኖ ስራውን መስራት እንዳይችል ያደርጉታል። ከዚህ የተነሳ ይደመዱማል፤ ስለቱ መቀረጥ ያቅተዋል፤ ስለዚህ ምን መደረግ አለበት? መደረግ ያለበትም ብረቱን በክውር(ብረት ወደ ሚስሉበት) ማስገባት በትልቅ እሳት ወይም ፍም ውስጥ አስገብቶ ማቅለጥና ብረቱ በክውር (በእሳት) ውስጥ ሆኖ እንዲቀልጥ ማድረግ ብቻ ይሆናል። ይህም ብቻ አይበቃም ትልቅ መደሻ ይዞ መምታ፤ መቅጥቀጥ፤ ብረቱን ያበላሸውንና በብረቱ ላይ የተጣበቀውን ማናቸውንም ቈሻሻና ዝገት ሁሉ ያን ጊዜ መልቀቅ መርገፍ ይጀምራል። በመደሻውም ብረቱ ሲመታ ጎብጦ የነበረው መቃናት ይጀምራል፤ ደምድም የነበረው መቀረጥ ስለቱም እንደ ገና በተሐድሶ እንደ አዲስ ሆኖ ተሰርቶ ይወጣል። የብረቱ የተሐድሶ ምስጢርም ትርጉሙ ይሄው ነው። የብረቱን ምሳሌ ምን እንደ ሆነ አስተዋይ የሆነ አንባቢ ልብ ይበል።

3. የተቀበረው ወርቅ ምሳሌ

በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ የተቀበረ ወርቅ አለ፤ ወርቅ በአብዛኛው በመሬት ውስጥ ይኖራል፤ በጭቃና በአፈር ተሸፍኖ ወርቅ መሆኑን መለየት እስከሚያስቸግር ድረስ በአፈሩ ውስጥ ተሸፍኖና መልኩ ሁሉ ተለውጦ ጨውን መስሎ በምድር ውስጥ ይኖራል። ስለዚህ ወርቁን ከተቀበረበትና ከተሸፈነበት ቦታ ቆፍሮ ማውጣት። ሁለተኛ ከጉድጓዱ ውስጥ ከወጣ በኋላ በመጀመርያ

በውኃ ማጠብ ነው። ቀጣዩ ስራ ደግሞ እሳት ውስጥ ማስገባትና በእሳት ውስጥ እንዲቃጠልና እንዲቀልጥ ማድረግ ያስፈልጋል፤ ከዚያ በኋላ ወርቁ እስኪበቃው ድረስ በእሳቱ ውስጥ ከተቃጠለ በኋላ ከአካሉ ጋር ተጣብቆ የነበረው ዝገት ሁሉ መልቀቅ ይጀምራል ሙሉ በሙሉ ወርቁ ብቻ ይቀራል። ከዚያ በኋላም ወርቁ የቀደመው ማንነቱ ተመልሶለት ማብረቅረቅ ማንፀባረቅ ይጀምራል። በተሐድሶ ወደ ቀደመ ቦታው ይመለሳል። በወርቅ የተመሰለው በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ የተደበቀው የእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌሉ ነው፤ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ተደብቆና ተቀብሮ ይገኛል። እጅቅ ለቀጥር በሚያዳግቱ አፈሮች ወይም ክፉና የደፈረሱ የቈሽሹ ገድላደሎች፤ ድርሳኖች፤ ታምሮች፤ ልዩ ልዩ ወንጌሎች፤ ተረታተረቶች ተሸፍኖ ይገኛል። ይህንን የክርስቶስን ወንጌል ከተደበቀበትና ከላዩ ላይ ከተጫኑበት ቦታ አውጥቶ ለኢትዮጵያ ሕዝብ እንዲያበራ ማድረግ ነው።

4. የፈረሰው/የተሰበረው ሽክላ ምሳሌ

ሽክላ በሽክላ ሰሪው እጅ እንዳለ ከፈረሰ ወይም ከተሰበረ ሽክላ ሰሪውም በእጁ እያለ የፈረሰውን ሽክላ መልሶ በመከስከስ እንደ ገና መልሶ በመስራት ከቀደመው የበለጠ አድርጎ በማደስ አዲስ አድርጎ ይሰራዋል። የቤተ ክርስቲያን ወይም የእግዚአብሔር ሕዝብ ነገርም እንዲሁ ነው። እግዚአብሔር የእስራኤል ሕዝብ በእጁ ውስጥ እንዳሉ ሲበላሹበት እንደ ገና መልሶ እንደ ሚሰራቸውና እንደሚያድሳቸው ተናግሮ ነበር። ቤተ

ክርስቲያንም ህይወትዋና ትምህርትዋ ሲበላሽ ሲፈርስ እንደ ገና መታደስ መታነስ ይገባታል።

5. በትልቅ ተራራና በጥልቅ ጉድጓድ ውስጥ

የተቀበረው መስቀል ምሳሌ

የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን የመስቀሉን በዓል መስከረም 17 ቀን በእያመቱ ታከብረዋለች፤ የመስቀሉ ታሪክም በሚከተለው መንገድ በአጭሩ ተተርኮ ይገኛል። አይሁድ ክርስቶስ የተሰቀለበት መስቀል ድውያንን እየፈወሰ ሙታንን እያስነሳ ስለአስቸገራቸው ጉድጓድ ቈፍረው እንደቀበሩትና የቈሻሻ መጣያ እንዳደረጉት እሌኒ ንግስትም መስቀሉን ከተቀበረበት ጉድጓድ ውስጥ እንዳወጣቸው የሚለው በአጭሩ የሚተረክው ነው። ዛሬ ደግሞ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን መስቀሉን በትልቅ ጉድጓድ ውስጥ ከቀበረችው ድፍን 1600 ዘመን በላይ ሆኖታል። የቈሻሻ መጣያ ሆኖ ይኖራል፤ መስቀሉ ኢየሱስ ክርስቶስ ዛሬ ሁላችንን ከአይሁዳውያን የባሰ የክርስቶስ መስቀል ጠላቶች ሆነን እንመላለሳለን። ፊል 3፡18 መስቀል ስንልም፡- የኢየሱስ ክርስቶስ መከራ መስቀሉን ማለታችን እንጂ ስለእንጨት ማውራታችን እንዳልሆነ አስተዋይ የሆኑት ሰዎች ይገነዘቡታል።

በእውነቱ ዛሬ መስቀሉ ኢየሱስ ክርስቶስን ከተቀበረበትና ከተደበቀበት በጉድጓድ ውስጥ ከተመሰለው ከሰው ልብ ውስጥ ማውጣት ያስፈልጋል። እጅግ የሚያሳዝነውና የሚያስቈጨውም ጉዳይ ይኸው ነው። ስለ ኃጢአታችን የተሰቀለውን ኢየሱስ ክርስቶስን ትተን በባዶ ሰው ሰራሽ

ስራአትና በዓልን ስናከብር እንገኛለን። እረ! ለመሆኑ የተሰቀለውን ኢየሱስ ክርስቶስን በፊታችንና በልባችን ውስጥ እንዳናየው ማን አዝም አደረገብን? ተሐድሶ ሲባልስ የተቀበረውንና የተደበቀውን እንዲሁም ከቈሻሻ ስፍራ ሁሉ ከማውጣትና ለሕዝብ ይፋ ከማድረግ ውጭ ትርጉሙ ምንድን ነው? እንግዲያውስ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መታደስ አለባት ሲባል ቤተ ክርስቲያኒትዋን ሸፍኖ ከያዘው ሰው ሰራሽ ስርአተ ትምህርት ወጥታ እውነተኛውን ወንጌል ማስተማር ስትጀምር የመስቀሉን ቃል በትክክል መረዳት ስትችል ነው፤ ያን ጊዜ መታደስ ጀመረች ማለት ነው። እግዚአብሔር የልጁን የኢየሱስ ክርስቶስ የወንጌል ብርሃን ያብራልን።

ምዕራፍ ሁለት

ከውድቀት በፊት የነበረው አዲሱ ዓለም

«በቀዳሚ ገብረ እግዚአብሔር ሰማየ ወምድረ» በመጀሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ፤ የአዲሱ ሰማይና የአዲሱ ምድር ልደት መጀመሩ ተበሰረ፤ ከዚህ ቀን ጀምሮ ሰማይና ምድርን በመጀመርያ የተያያዙና የተገጣጠሙ ምንም አይነት ቅርፅ ያልነበረባቸው ጨለማም በጥልቁ ላይ ነግሶ ይኖር ነበር። የእግዚአብሔርም መንፈስ በውኃ ላይ ሰፎ ነበር፤ «ወመንፈስ እግዚአብሔር ይጼልል ዲበ መልዕልተ ማይ፤» ማለትም፦ ሁሉን ለመቈጣጠርና ቅርፅ ለመስጠት መልክና ውቨትን ለማግኘትና ለማንፃት ለመቀደስና ለማደስ የእግዚአብሔር መንፈስ ረቦ ታየ፤ እግዚአብሔርም ይህንን የስነ ፍጥረት ክንውን ማደራጀት ጀመረ፤ በምእራፍ አንድ ላይ የተሐድሶ ትርጉም በሁለተኛ ትርጉሙ መፍጠር ማውጣት ማለት ነው፤ ብለን ነበርና። በመጀመርያ በጥልቁ ላይ የነበረውን ጨለማውን በብርሃኑ የኃይል ቃል ገፈፈውና

አስወገደው፤ (ድል ነሳው) ዮሐ 1፡5 ዘፍ1፡1-3 ከዚያም ተገጣጥመውና ተያይዘው የነበሩትን ሰማይና ምድርን በእየ ስፍራቸው ወሰናቸው፤ ወይም አቆማቸው፤ እግዚአብሔር በእያንዳንዱ የቀን ስራው ሁሉ መልካም እንደ ሆነ አየ፤ የሚል ቃል እናገኛለን።

በመቀጠልም ምድርም ባዶ ነበረች፤ አንዳችም አልነበረባትም፤ እግዚአብሔር በቃሉ ምድር በእየ ወገኑ ልዩ ልዩ ፍጡራንን እንድታወጣ አዘዛት ምድርም እንደታዘዘችው አወጣች። ባዶ በመሆን ምክንያት ምንም መልክና ውበት ያልነበራት ምድር አሁን ልዩ ልዩ ፍጡራንን በማስገኝትዋ በማውጣትዋ ያማረችና የተዋበች ሆና ታየች። ሰማይም ባዶ ነበር፤ እርሱንም እግዚአብሔር ብርሃናትን ማለትም ፀሐይን፤ ጨረቃንና ከዋክብትን እንዲያወጣ አዘዘው። ሰማይም ብርሃናትን አወጣ። ምንም ውበት ያለነበረው ሰማይ አሁን በከዋክብት፤ በጨረቃና በፀሐይ ደመቀ፤ አሸበረቀም። ግሩምና ድንቅ የሆነ የተሐድሶ ስራ ተከናወነ። ውኃውንም በቃሉ ስልጣን በእየ ቦታው ሰበሰበው፤ ከዚያም እንዳያልፍ አገደው፤ ባህርንም እግዚአብሔር ህይወት ያላቸውን ሰነ ፍጥረታት ሁሉ እንድታወጣ በቃሉ አዘዛት፤ ባህርም አወጣች፤ «እስመ ውእቱ ይቤ ወኮኑ ወውእቱ አዘዘ ወተፈጥሩ።» እርሱ ተናግሮአልና ሆኑም እርሱ አዘዘ ተፈጠሩም ይላል። መዝ32፡6-10 ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር አንድ ነገር ይቀረዋል እና ይህንን ሁሉ ሰነ ፍጥረት የሚያዘው የሚመራው የሚገዛው የሚያስተዳድረው ንጉሥና መሪ ያስፈልገው ነበርና ከመሬት አፈር ሰውን አበጀው።

የህይወት እስትንፋስንም አስገባበት። ሕያው ነፍስ ያለው ሰው እግዚአብሔር በመልኩና በምሳሌው ሰራው። በእጆቹ ስራዎች ሁሉ ላይም ሾመው። ሁሉንም ከእግሩ በታች አስገዛለት፤ የክብርና የምስጋና ዘውድ ደፋለት፤ መዝ 8፡4-7 በዚህች በአዲሲትዋ ምድርም እግዚአብሔር እንዲህ ያለ ግሩምና ድንቅ የሆነ አዲሱን ሰው ፈጥሮአልና እጅግም ደስ አለው። «ይትፌሳሕ እእግዚአብሔር በተግባሩ» እንዲል፡ በአዲስቱ ምድር አዲስ ሰው የእግዚአብሔርን መልክና ምሳሌ የያዘ ሰው ይኖርባት እንዲሁም ይገዛት ያስተዳድራትም ዘንድ ጀመረ። በዚህች አዲስ በሆነች ምድርም የእግዚአብሔር መንግሥት መለያዋ በሆኑት ጽድቅና ሰላም ሰፍኖባት ይኖር ነበር። አንዳችም ክፉ ወይም የአዲስትዋ ምድርና የአዲሱ ሰማይ ተቀራኒ የሆነ ነገር አለነበረም። እግዚአብሔርም ሰማይና ምድርን በቃሉና በቅዱስ መንፈሱ በዚህ መልክ አደሳቸው/ፈጠራቸው።

ምዕራፍ ሶስት

ከወድቀት በኋላ የነበረው አሮጌው ዓለም

አዳምና ሔዋን የእግዚአብሔር የፈጣሪነቱን ህግና የሉዓላዊነቱን የበላይነት የምታስታውቀውን ዛፍ በበሉ ቀን ከቅድስናው ተራራ ተምዘግዝገው ወደቁ፤ በላያቸው ላይ የነበረው አስፈሪው የእግዚአብሔር ክብርና ግርማም ተወሰደ፤ እራቁታቸውን ሆኑ ከዚያች ቀን ጀምሮ የፍጥረት መውደቅ፤ መፈረስ፤ ማርጀትና መበስበስ ተከትሎ መጣ። ሁለተኛው የተሐድሶ ምንጭም ይኸው ነው። ከዚያ በኋላም የአዲሱ ዓለም ገፅታ ሁሉ መቀየር ጀመረ፤ ምንም አይነት ክፉ ነገር ያለነበረባት ምድርም በእግዚአብሔር እርግማን ስር ወደቀች፤ እሾህ አሜክላ ማብቀል ጀመረች። አዳምና ሔዋንም ያለ ድካም ምግባቸውን ያገኙ የነበሩት አሁን በብዙ ድካምና ላብ ምግባቸውን ያገኙ ዘንድ ተገደዱ። ኃጢአትም በሰው ውስጥ አደረ፤ የሰው ማንነትም በበደልና በኃጢአት

ምክንያት ተበላሽ፤ አዳምና ሔዋንም በእነሱ አምሳል ልጆችን ወለዱ። ቀጥሎም በነፍሰ ገዳዩ ሰይጣን አማካይነት መገዳደል መጣ። ቃየልም ወንድሙን አቤል ገደለው። የሰው ልጆችም በምድር ላይ መብዛት በጀመሩ ጊዜ ክፋትን አመፅን አበዙ። ምድርም በእግዚአብሔር ፊት ተበላሽች። ግፍም ተሞላባት፤ ዘፍጥ 6+11 ፈፅሞ ፍጥረት ሁሉ ከተፈጠረበት አላማ ወጥቶ እንደ ጠማማ ቀስት ሆነ። ሰማዩም ምድሩም በኃጢአት ቈሸሸ ረከሰ። እግዚአብሔርም እጅግ አዘነ።

በዚህ ትውልድ መካከል አንድ ጸድቅ እግዚአብሔርን የሚፈራ ጸድቁ ኖሳ ተገኘ። እግዚአብሔር ምድርን እንደ ገና ሊያነፃትና ሊያድሳት ፈለገና ኖሳን መርከብ እንዲሰራው አዘዘው። ኖሳም ቤተ ሰቦቹን ከልዩ ልዩ ስነ ፍጥረታት ከእየ ወገኑ ሁሉ ሁለት ሁለት ወደ መርከቡ ይዞ ገባ፤ ኖሳ ሁሉን ወደ መርከብ ከአስገባና መርከቡም ከተዘጋ በኋላ እግዚአብሔር «ወአጥመቃ ለምድር በማየ አይኅ።» እግዚአብሔር ምድርን በጥፋት ውኃ አጠመቃት። መቶ አምሳ ቀን ያህል ደህና አድርጎ በጥፋት ውኃ አጠመቃት። በምድር ላይ የነበረውን ወይም አዲሱን ሰማይና ምድር አቈሸሸትና አበላሸቶት የነበረውን ሁሉ ደመሰሰው። ምድርንም አነፃት፤ ቀደሳት፤ አደሳትም። ከተሐድሶ ትርጉም ውስጥ አንዱ መታጠብ መንፃት፤ መታደስ ስለሆነ በዚህ መልክ ለሁለተኛ ጊዜ የምድር ተሐድሶ ተከናወነ። 1ኛ ጴጥ3+20-22፤ 2ኛ ጴጥ3+5-8 ከዚህ በኋላ በታደሰችው ምድር ኖሳና ቤተ ሰቦቹ ሁሉ እንዲሁም ከጥፋት ውሐ የዳነው ስነ ፍጥረት ሁሉ እንደ ገና በታደሰችው ምድርና ሰማይ

መርመስመስ ጀመረ፤ እግዚአብሔርም በአዳሳት ምድር ኖሳንና ልጆቹን ባረካቸው። ብዙ ተባዙ ምድርንም ሙሉዋት፤ አላቸው። ዘፍጥ9+1 እግዚአብሔር ምድርን በጥፋት ውኃ ላያጠፋት የቃል ኪዳን ምልክት የሆነውን ቀስተ ደመና ለኖሳ አደረገለት። ከዚህ በኋላ ያለው የተሐድሶ አካሄድ እንደሚከተለው ተመልክቶአል።

ሀ. የአብርሃምና የቤተሰቡ መታደስ

እግዚአብሔር አምላካችን አብርሃምን በጣዖት አምልኮ ከረከሰችው ከካራን ምድር ጠራውና ነፃ አወጣው፤ ተቤዠውም። ዘፍጥ12+1 እግዚአብሔር የተሀድሶ ስራውን ከግለሰብና ከቤተ ሰብ አንድ ብሎ ጀመረ። የተሐድሶ ስራ ሂደት እንደ መሆኑ መጠን ማለት ነው። መታደስ በአንድ ቀን ተጀምሮ በአንድ ቀን የሚያልቅ አይደለም። በተለያዩ ጊዜ በመገለጥ እግዚአብሔር ሕጉንና ስርአቱን እንድሁም ቃሉን አስተማረው። በቃሉም አደሰው፤ ወይም አደሳቸው። እርሱንና ቤተ ሰቦቹን ሁሉም እንዲገረዙ አዘዘው። አብርሃምም ራሱንም ቤተ ሰቡን ሁሉ ጨምሮ ገረዘ፤ ይህም ግዝረት የስጋ ሽለብፈትን መቁረጥ ብቻ ሳይሆን በተሐድሶ የልብ መገረዝን ጭምር እንጂ፤ ግዝረት የተሐድሶ ትርጉምና ምስጢርን ይዟል። እግዚአብሔርም አብርሃምንና ቤተ ሰቡን በግዝረት አማካይነት አደሳቸው፤ ለወጣቸውም።

የቃል ኪዳንንም ምልክትም አደረገላቸው። በሰጋቸውም ላይ አተመው። ቀጥሎም ስማቸውን አደሰው፤ ወይም ለወጠው። አብራም የነበረውን አብርሃም፤ ሶራ የነበረውን ሳራ ብሎ በዚህ ወቅት ትልቁ ተሐድሶ ተካህዷል። ዘፍጥ17፥1 ሙሉውን ምእራፍ ይመልከቱ። እግዚአብሔር ለሃያ አምስት ዓመት ያህል በተለያየ መንገድ አብርሃምንና ሳራን አሳለፋቸውና ሃይላቸውን ሁሉ አደሰው። እግዚአብሔርን በመተማመን የሚጠባበቁ ሁሉ ሐይላቸውን ያድሳሉ ተብሎ እንደ ተፃፈ የመቶና የዘጠና ዓመት ሽማግሌዎች ኃይላቸውን ሙሉ በሙሉ ተሐድሷልና ይስሐቅን ወለዱ። ዘፍጥ21፥1 በእግዚአብሔር የተሐድሶ ጎዳና በአለፉት ከአብርሐማና ከሳራ ተውልዶዋልና ይስሐቅ በዘመኑ ሁሉ በዚህች ምድር ላይ ለሰማንያ ዓመት ያህል የታደሰ የተለወጠ ሰው ሆኖ የደስታና የእረፍት ዘመኑን አሳልፏል።

ለ. የያዕቆብ መታደስ

ያዕቆብ በህወት ዘመኑ ሁሉ በልዩ ልዩ ፈተናና መከራ ያለፈ ነበር። እግዚአብሔርም ያዕቆብን በሔደበት መንገድ ሁሉ አብሮት ይሄድ ነበር። ከእለታት በአንድ ቀን ግን ሲታገለው አደረ በያዕቆብ ህይወት ውስጥ አላስፈላጊ የነበረውን እግዚአብሔር ሹሉዳውን ነካው፤ ከእርሱም ቆርጦ ጣለለት በዝያች ሌሊትም የያዕቆብን ማንነት ሙሉ በሙሉ አደሰው፤ ስሙንም ለወጠው፤ እርሱም ሰውነቱ ድና ቀረች አለ፤ ያቺ ሌሊት ለያዕቆብ

የተሐድሶ ሌሊት ነበረች። ዘፍጥ33፥22-30፤ 36፥9-14 በሌላ ወቅት ደግሞ ያዕቆብ በልጁ በዮስፍ ምክንያት ከባድ አዘን ወድቆበት ነበር። ነገር ግን ልጅህ የስፍ በህይወት አለ፤ ብለው በነገሩ ጊዜ የነፍሱን ህይወት መታደሱን ተናገረ። ዘፍጥ45፥26

ሐ. የእስራኤል ልጆች ባርነትና ተሐድሶ

የአብርሃም ዘር የሆነው እስራኤል በአንድ ወቅት ወደ ግብፅ ወርዶ ነበር። በዚያም ለአራት መቶ ሰላሳ ዓመት ያህል በባርነት ቀንበር ተይዘው ይሰቃዩ ነበር፤ እግዚአብሔር ለአብርሃም እንደ ነገረው ቀኑ ደርሶዋልና ከሰማይ ወረደና ከሙሴ ጋራ ወደ ግብፅ ወረደ ሕዝቡንም በታላቅ ኃይሉና በብርቱ ክንዱም ታደጋቸው። ነፃም አወጣቸው። ንህም1፥10 በበግ ደምም አነፃቸው ቀደሳቸውም ምክንያቱም በዚያች በጣዖታት በረከሰችና በቈሸሸች ምድር በግብፅ ይኖሩ ነበርና። የአሕዛብንም ልማድ ተለማምደው ነበርና። እግዚአብሔር ህዝቡን አነፃ፤ በምድረ በዳም መረቸውና በባህርና በደመናም አጠመቃቸው። ሙሴን ይተባበሩ ዘንድ 1ኛ ቆርን10፥1-3 ጥምቀት የተሐድሶ ምስጢር ይዞልና አነፃቸው ቀደሳቸው አደሳቸውም። በደብረ ሲናም እንደ ገና ወርዶ አሁንም በቃሉ ቀደሳቸው። ዘፍጥ19፥1 በሙሴ መካከለኛነት ሕግን ሰጣቸው፤ ሙሴም ሕጉንና ስርአቱን ፅድቁንና ፍርዱን አስታወቃቸው።

ተሐድሶ በሕግ ዘመን

ከሕግ መሰጠት በፊት ሰው የሚጻገው በህሊናው ሕግ ነበር፤ የሰው በደልና መበላሸት እየበዛ ሲመጣ ጽድቅና ኃጢአትን የሚለየውን ሕግን ሰጠ፤ ዋናዎቹ ህጎችም አስርቱ ትእዛዛት ናቸው። ሕጉ ሰው ቢያደርገው ኑሮ በህይወት ይኖርበት የሚችል ስለነበር የተሐድሶ ስራ ለመስራት ብቁ ነበረ፤ ሕዝ 20+8-22 ነገር ግን በሰው ውድቀትና ደካማነት የተነሳ ሕጉ ተፈላጊውን ተሐድሶ አላመጣም።

ተሐድሶ በበዓላት ቀን

በዓላት የተሰጡበት ምክንያት ለስራው የደስታምንጭ እንዲሆን ብቻ ሳይሆን ህዝቡ እግዚአብሔር እንደሚያስብላቸው የህይወት ተሐድሶ እንዲያገኙበት ነበር ይህም በህዝቅያስና በበአላቱ አከባባር ጊዜ ታይቶዋል። 2ኛ ዜና 30+1

ተሐድሶ በመስዋዕቶች

የብሉ ኪዳን ንስሐን ያስገነዝባሉ፤ በሕጉ የተደነገጉትን ምስዋዕቶችንም የሚከተሉት ናቸው

1. የሚቃጠል መስዋዕት ዘሌ1+6፤ 8+12
2. የህል ቁርባን ዘሌ2+6፤ 14-23
3. የህብረት መስዋዕት ዘሌ3+7፤ 11-17
4. የኃጢአት መስዋዕት ዘሌ4+1-5

5. የበደል መስዋዕት ዘሌ5+14፤ 6+7

የተለያዩ የኃጢአት አይነቶችና ደረጃዎች ስላሉ መስዋዕቶቹ ብዙ ናቸው። በሕግ አማካይነት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ሊኖር የሚገባው ግኑኝነት እንደ ሚፈለገው አልሆነም፤ መስዋዕቶቹም ለኃጢአት ስርየት መዋላቸው ቀርቶ ለጥቅም መዋል ጀምሩ። በአላቱም እግዚአብሔር በማክበር ፋንታ ልማዳዊ ጠባይ እያ ሳዩ መጡ፤ በዚህም ምክንያት ሌላ አገልግሎት አስፈለገ።

መ. የእስራኤል የሰባ ዓመት ተሐድሶ

የእግዚአብሔር ሕዝብ የተስፋይቱን ምድር ከንፃንን ከወረሱ በኋላ በተሐድሶ በእረፍትና በደስታ መኖር ጀመሩ፤ «ከግብፅ የወይን ግንድ አመጣህ አሕዛብን አባረርህ እርስዋንም ተከልህ በፊትዋም ስፍራን አዘጋጀህ ስሮችዋንም ተከልህ ምድርንም ሞላች፤ ጥላዋ ተራሮችን ከደነ፤ ጫፎችዋም እንደ እግዚአብሔር ዝግባ ሆኑ፤ ቅርንጫፎቿንም እስከ ባህር ቡቃያዋንም እስከ ወንዙ ዘረጋች» መዝ 79+8-12 በዚህ መልክ መኖር ጀምሩ፤ ነገር ግን ከኢያሱ ሞት በኋላ በዙርያቸው ያሉትን የአሕዛብ ልማድ መለማመድ ጀመሩ ተከተሉዋቸውም፤ ከዚህ በኋላ በመውደቅና በመነሳት ህይወት ውስጥ አለፉ። እግዚአብሔርም ከጠላቶቻቸው የሚታደጉዋቸውንና በተሐድሶ ህይወት ከእግዚአብሔር ጋር የሚያጣብቁአቸውን መሳፍንትን፤ ነገስታትን እያስነሳ ከጠላቶቻቸው ይታደግዋቸውና እረክሰውበት ከነበረውም ሁሉ ርኩሰት ነቃቅለው በመጣል በተሐድሶና በእረፍት ያኖራቸው ነበር። ከሰሎሞን ሞት በኋላ ግን

ታላቅ አወዳደቅ ወደቁ፤ አንድ የነበረው ምንግስታቸው ከሁለት ተክፈለ፤ አስሩም ሁለቱም ነገድ በእየ ፊናቸው በአሕዛብ መንገድ ነጎዱ፤ ቤተ መቅደሱንም ምድራቱንም የመቀደስ ምልክት ሆነው የተሰጡዋቸውንም ሰንበታቱን አረከሱ።

እነርሱም የአሕዛብን አማልክት በመከተልና በማምለክ ረከሱ፤ ቈሽሹ፤ እግዚአብሔርም ንስሐ እንዲገቡና ወደ እርሱ እንዲመልሱዋቸው ባርያዎቹን በተደጋጋሚ ላከ፤ እነርሱ ግን አልሰሙም። ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር በታላቁ የተሐድሶ ጎዳና ያልፉ ዘንድ ወሰነ። ብርና መዳብን ብረትንና እርሳስን እንዲሁም ቈርቆረውን በሚያቀልጡት ዘንድ በከውርው ውስጥ በእሳትም ወናፍ እያናፉ እንደ ሚያቀልጡት ከመዳቡና ከብሩ ከብረትም ከቆርቆረው ከእርሳሱም ጋር የተጣበቀውን ነገር ወይም ቆሻሻ እንደሚያስለቅቁት ወደ ቀደመው ክብሩና ውበቱ እንደሚመልሱት እግዚአብሔርም ከህዝቡ ህይወት ጋር የተጣበቀውን ቆሻሻ ርኩሰትና ዝገት ሁሉ ከውስጣቸው ያስወግደው ዘንድ በቁጣውና በመክቱ እቶን እሳት ውስጥ ሰብስቦ በዚያው ውስጥ ጨመራቸው። በውስጡም ይቀልጡ ዘንድ ህዝ22+17-22 ይህንንም የተሐድሶ ታላቅ ስራ ለሰባ ዓመት ያህል መስራት ጀመረ።

የተሐድሶ ሥራ ሂደት ነውና በአንድ ቀን ተጀምሮ በአንድ ቀን ስለማያልቅ ረጅም ጊዜ የሚፈጅ መሆኑን አንባቢ ያስተውላል። እግዚአብሔር በአንድ

በኩል ወገኖቹን በባድ ምድር ውስጥ ወስዶ በምድረ በዳ ሲያድስ በሌላ በኩል ደግሞ የተስፋይቱን ምድር ኢየሩሳሌምን ለሰባ ዓመት ያህል በማሳረፍ አደሳት። ሁሉንም በተሐድሶ ጎዳና አሳለፋቸው። የመጀመሪያውን ተሐድሶ ሲጨርሱ ማለትም ሰባ ዓመት ሲሞላ ወደ ምድራቸው መለሳቸው። በንህምያና በእዝራ አማካይነት እስራኤላውያን ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሱ። የታደሰ ሕዝብ በታደሰች ምድር መኖር ጀመረ። በካህኑ እዝራ አማካይነት የሕጉን መጽሐፍ መስማት በጀመሩ ጊዜ በታላቁ ተሐድሶ ውስጥ አልፈዋልና እያንዳንዱን ቃል አስተውለው መስማት ጀምሩ።

የሕጉም መጽሐፍ ቀኑን ሙሉ ሲነበብላቸው ባለመሰልቸት ሰፍ ብለው ሲሰሙ ዋሉ። አምላክቸው እግዚአብሔርንም በመበደላቸው ታላቅ ልቅሶ ማልቀስ ጀምሩ፤ ልባቸው በታላቁ ተሐድሶ ለስልሶ፤ ተለውጦ፤ ተሐድሶ ነበርና። አስተውሎ ሕጉን አደመጡ። ተሐድሶ ይሏል ይህ ነው። ንህ 8+1 ሙሉን ምእራፍ ይመልከቱ። በዚህም የሰባ ዓመት ቀን ያህል በዓሉን አከበሩ። ደስም አላቸው። የእግዚአብሔርም ደስታ ኃይላቸው ሆኖ በደስታና በእረፍት ኖሩ።

ምዕራፍ አራት

የምድር መታደስ

ምድር በበጋ ወራት አካላቶቿ ሁሉ ይደርቃሉ ሲቀጥልም አካሏ ወይም ሰውነቷ ሁሉ መሰነጣጠቅ ይጀምራል። በእርሷ ላይ ያሉት አካላቶች ሁሉ እያረጁ ይሄዳሉ። የሚኖሩባት ፍጡራን ሁሉ እየደረቁ ቅጠላቸውም እየረገፈ ይሄዳል። አብዛኛዎቹ ፍጡራንም ከበጋው ትኩሳት እና ከፀሐይ ሐረር የተነሳ ይሞታሉ (ይደርቃሉ) «ፊትህን ስትሰውር ይደነግጣሉ ነፍሳቸውንም ታወጣልህ ይሞታሉም ወደ አፈራቸውም ይመለሳሉ።» መዝ103 ቁ 29 ከዚህ በኋላ ነው እንግዲህ እግዚአብሔር ያረጃቸውን ምድርና በእርሷ ላይ ያሉትን ስነፍጥረታት ሁሉ ማደስ የሚጀምረው በኃይሉ ታላቅነትና በችሎቱ ብዛት ዝናብን በረዶና ዶፍን መብረቅ እሃ ነጎድንድን በማውረድ የደረቀቸውን ምድርን ያርሳታል ያረሰርሳታልም።

የተሰነጣጠቀውን አካሏን ሁሉ ያለመልመዋል ይጠግነዋልም ያድሰዋል ደጋግሞም ዝናቡን በማውረድ

ታበቅልና ታፈራ ዘንድ ኃይሏን ያድሳል። ምድርም ትለመልማለች፤ ሁሉንም ታበቅላለች፤ ታፈራለችም። እግዚአብሔርም ከአካላቶቿ የሆኑትን ተራራዎችንና፤ ሸለቆዎችን፤ ጋራ ሽንተረሩን፤ ዳገቱን እና ድፋውን ሁሉ በአረንጓዴ ሳር በእፅዋት፤ በደን፤ በልዩ ልዩ አዝዕርት ይሸፍነዋል። በመስከረምና በጥቅምት ወርም በለምለም እፅዋትና አበቦች የተኳለችና የተሸለመች ያደርጋታል። ምድረም በተሐድሶ ጎዳና ከማለፏ የተነሳ እጅግ አምራ ደምቃ ትታያለች። መዝሙረኛው «መንፈስህን ትልካለህ ይፈጠራሉም የምድርን ፊት ታድሳለህ የእግዚአብሔር መንፈስም በውሃ ላይ ሰፍኖ ነበር» ዘፍ 1ቁ 2 መዝ 103 ቁ 30 ማለትም ትርጉሙ ይህ ነው። የእግዚአብሔር መንፈስ ሁሉን ይቆጣጠርና ሁሉንም በማደስ ውበትን ሕይወትን ሁሉ በመስጠት ያነፃል ይቀድሳል ያድሳል ክብር ለእርሱ ይሁን።

ተሐድሶ በሰው ልጆች የሕይወት እንቅስቃሴአቸውና በኑሯቸው ውስጥ ያለው ሥፍራ

በእያንዳንዱ የዕለት እንቅስቃሴአቸው ሁሉ በተሐድሶ ጎዳና ላይ ይገኛሉ። ያ አካል (የሰውነታቸውን) መልክና ውበት የሚያጠፋውን እድፈት ቆሻሻ ነገር ሁሉ በውሃና በሳሙና አጥበው ራሳቸውን ያነፃሉ። የእጆቻቸውንና የእግሮቻቸውን እንዲሁም የራስ ፀጉራቸውን ሲያድግ ሲገረጅፍ በሰለታማ ነገር በመቁረጥ ያስተካክላሉ። ዓማቸው ሲያድግም በምላጭ ወይም

በመቀስ ያስተካክላሉ። ልብሳቸውም ሲቆሽሽ በውሃ ያፀዳሉ፤ (ያጥባሉ) ወደ ነበረበት ህብረ መልክ ውበቱ ይመልሱታል። ቤታቸው ባገራ ሲቆሽሽ በውሃ አጥበው በመጥረጊያ ጠርገው ያስወግዱታል። የቤታቸው ግድግዳ ሲሰነጣጠቅ በልዩ ልዩ ቀለም ያድሱታል (ይጠግኑታል) በየግድግዳው በየጣራው ያለውን የሽረሪት ድሩን በመጥረጊያ ይጠርጉታል። የቤቱም ጣራ ባረጀ ጊዜ ያድሱታል። በግቢያቸው ውስጥ ያሉትን አትክልቶችም ሲያድጉ ሲገረጅፉ የቀድሞ መልካቸውና ውበታቸው ሲጠፋባቸው በትልቅ መቀስ ያስተካክሏቸዋል። ወደ ቀደመው መልካቸውና ውበታቸው ይመልሱታል። (ያድሱታል) በአጭሩ በአካባቢያቸው ያለውን ለኑሮ የማይመቸውን የሕብረ መልክ ተቃራኒ የሆነውን ነገር ሁሉ ያስወግዱታል። ይህ እንግዲህ የሰው ዘሮች ሁሉ በሕይወት ዘመናቸው የሚኖሩበት ዓለመ ተሐድሶ መሆኑ ነው።

የንስር ተሐድሶ

ንስር ባረጀ ጊዜ የተፈጥሮ ኃይሉ ሁሉ ይደክማል የክንፎች ላባዎችና የአፏ ጥርሶቹ እንዲሁም ኮምቢው ሁሉ ያረጃሉ ያፈጃሉ እንደቀድሞው ወደ ላይ ወደ ሰማይ ወደታች ወደ ምድር እንደ ልቡ መብረርና መምጣት ያቅተዋል እርጅና ተጫጭኖታል እና በዚህ ጊዜ ንስር አንድ ነገር ለማድረግ ይገደዳል ወደ ትልቅ የተራራ ጫፍ ቋጥኝ ላይ ሄዶ ያርፋል ከዛም ክንፎቹን ከአለቱ ጋር በማጋጨት ያደረጁና ያፈጀ የክንፎቹን ላባዎቹ ከላዩ ላይ እየረገፉ እንዲወደቁ ያደርጋል የፈቱን ጥርሶችና ኮምቢዎቹንም ከድንጋይ ጋር እየፈገፈገ ይጥለዋል ይህንንም ተግባረ ለረዥም ወራት ያከናውናል

ከዛም አዳዲስ ክፎቹና ላባዎቹ ማቆጥቆጥ ይጀምራሉ። የፊቱ አካላቶቹም ሁሉ እንዲሁ ይታደሳሉ። ሙሉ ለሙሉ አጠቃላይ ኃይሉ ከታደሰለት በኋላ የቀደመው ውበቱና ኃይሉ ተመልሶለት በተሐድሶ እንደቀድሞው ወደ ሰማይ ይበራል ይመጥቃልም። ጎልማሳነቴን እንደ ንስር ያድሳታል እንደ ንስር ይበራሉ ይሮጣሉ የሚሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የሚያመለክቱትን ይህንኑ ነው።

የእባብ ተሐድሶ

እባብ ባረጀ ጊዜ መሄድ ያቅተዋል። ከዛም ባጥር ላይ ወይም በድንጋይ ካብ ሾልኮ በሚያልፍበት ጊዜ አሮጌ ልብሱ ተገፎ ይወድቅለታል። ከዚያም ወደ ቀደመው ውበቱና መልኩ ተመልሶለት በተሐድሶ ይንቀሳቀሳል።

የሰማይ መታደስ

ሰማይ በበጋ ወራት በፀሐይ ትኩሳት እንደ ብረት ምጣድ ይግላል። ይቃጠላል ያረጃል ከዛም እግዚአብሔር በጉምና በደመና ይጋርደዋል ይሸፍነዋል በዝናብ በመብረቅና በነጎድጓድ ያድሰዋል በክዋክብትም ያሸበርቀዋል ያለመልመዋል ባጭሩ በእግዚአብሔር ቃልና በቅዱስ መንፈሱ ያድሰዋል «ሰማያት በእግዚአብሔር ቃል ጸኑ፤ ሰራዊታቸውም ሁሉ በአፉ እስትንፋስ» መዝ33፥6 ሰማያት በመንፈሱ ውበትን አገኙ» ይላልና። ኢዮ 33፥ 4

የጸሐይ የጨረቃና የክዋክብት ተሐድሶ

ጨረቃ እየቆየች ስትሄድ ብርሃኗ ይደክምና እያረጀች

ትሄዳለች። ከዛም በየወሩ ትወለዳለች። ትወለዳለች ማለት ምንድን ነው? እንደገና ሁለተኛ ትፈጠራለች ትታደሳለች ብርሃኗም እንደገና ተለኩሶ በጥቂት በጥቂቱ እያበራች ብርሃኗ እየጨመረ ይሄዳል። በዚህ ጊዜ ጨረቃ ተወለደች ይባላል። ቀስ በቀስ ብርሃኗ እያደገ የቀደሞውን ሙሉ ብርሃን ታገኛለች በምድር ላይ ሁሉ ታበራለች ወደ ቀደመው ክብሯና ማንነቷ በተሐድሶ ተመልሶላታልና ፀሐይም በየጊዜው ከውስጧ በሚገኘው የእሳት ሃይልና ብርሃን እየታደሰች በጠዋትና በማታ ፀሐይን ስናያት በልዩ ልዩ ሕብረ ቀለም አምራና ደምቃ እንዲሁም አሽብርቃ ትታያለች ይኸውም ዘወትር በተሐድሶ ጎዳና ላይ ስለምትገኝ ነው። ክዋክብትም እንዲሁ በየጊዜው እየታደሱ ይኖራሉ ሰማዩንም እጅግ በሚያስገርም ውበትና ድምቀት አስጊጠውት ዘወትር ይኖራሉ።

የተሐድሶ ምንጭ

- 1ኛ. ራሱ ስነ ፍጥረት
- 2ኛ. መውደቅ፣ መፍረስ፣ ማርጀት፣ መታመም፣ መሞት መበስበስ ስላለ
- 3ኛ. መስቀሉ ዋናው የተሐድሶ ምንጭ ነው
- 4ኛ. ታላቁ መጽሐፍ መጽሐፍ ቅዱስ
- 5ኛ. የዓለም ታሪክ
- 6ኛ. የቤተክርስቲያን ታሪክ
- 7ኛ የእስራኤል ልጆች ታሪክ ናቸው።

ምዕራፍ አምስት

የዓለማችን ታላላቅ አብዮቶች

አብዮት የሚለውን ቃል ከዚህ ላይ የምናነሳው ስለ ዓለም አብዮት ለማንሳት ፈልገን ሳይሆን አብዮት የሚለው ቃል በእንግሊዘኛ ሪፎርሜሽን (Reformation) ወይም ከተሐድሶ ጋር ዝምድናና መቀራረብ ስላለው ነው። ወይም የተሐድሶን ትርጉም ስለሚያጎላልን ነው። አብዮት የግዕዝ ቃል ሲሆን «አበየ» ከሚለው የግዕዝ ግሥ ላይ ይነሳና አበየ፣ እምቢ አለ ፣ አመፀ ፣ ሸፈተ፣ ተነቃነቀ የሚል ትርጉም ይስጠናል። ይህም ማለት በአንድ አሮጌ የበሰበሰና የዘቀጠ ነገር ላይ መነሳት መነቃነቅ ማለት ነው ይኸውም እግር ከወርች ጠፍሮና አንቆ በመያዝ አላንቀሳቅስ ያለን አሮጌ ስርዓተ መንግስትን ያረጀና የበሰበሰ አስተዳደርን የአንድን አገር ሕዝብ ማሕበራዊውን ሕይወትና ኑሮ ያበላሸውን ድህነት ባህል ወግና ልማድን አንድ ላይ ጠራርጎ ማስወገድ ማለት ነው።

በዚህም ምክንያት በዓለም ላይ ታላላቅ አብዮቶች ተደርገዋል። በአዳዲስ ስርዓተ መንግስትና በአዳዲስ አስተዳደር ባህሎችና አዳዲስ ወጎች ተተክተዋል። ለምሳሌ በኢትዮጵያ፣ በፈረንሳይ፣ በአሜሪካ፣ በቻይና፣ በሩሲያና በህንድ ታላላቅ አብዮቶች ተካሄደዋል። የአሜሪካው ከእንግሊዞች ቅኝ አገዛዝ ነፃ ለመውጣትና በአሜሪካ በሚኖሩ በጥቁሮች የእኩልነት አብዮት በፈረንሳይ ባሪያዎችን ነፃ ለማውጣት የተደረገ አብዮት በቻይናና በሩሲያ የኮምኒዚምና የሶሻሊዝም አብዮት በህንድ ከእንግሊዞች የቅኝ የባርነት አገዛዝ ነፃ ለመውጣት የተደረገ አብዮት፣ በኢትዮጵያ ረዥም ጊዜ የቆየ አሮጌ ስርዓተ መንግስትንና አስተዳደርን ጠራርጎ ለማስወገድ በ1966 ዓ.ም.። የተደረገው አብዮቶች ናቸው። የእንግሊዘኛው መዝገበ ቃላት አብዮት የሚለውን ቃል ሪቮሌሽን ለሚለው ቃል የሚሰጠው ትርጉም ድንገተኛ ስር ነቀል ወይም ሁለንተናዊ ለውጥ ብሎ ይተረጎመዋል። አብዮት የሚለው ቃል የፍቅር አብዮት የተባለው መጽሐፍ በሚከተለው መንገድ ተርጉሞት ይገኛል፤ «አብዮት ማለት ከዘልማዳዊ አካሄድ ያፈነገጠ ድንገተኛ ስርነቀልና ሁለንተናዊ ለውጥ ማለት ነው አብዮት የሚቀሰቀሰው ከአሁን በፊት በኖሩበት አካሄድ ላለመኖር በወሰኑ ወይም ጥቂት አፈንጋጮች ነው። ነገሮች መለወጥ ይችላሉ መለወጥም አለባቸው ብለው ስለሚያምኑ ስርነቀል በሆነ መንገድ ነገሮች እስኪለወጡ ድረስ ሃሳባቸውን ያለመሰልቸት ያራምዳሉ» ብሎ ተርጉሞታል።

የግሪክና የሮማ ስልጣኔ መታደስ

በ11 መቶ ክፍለ ዘመን ከግሪክ ወደ ሮም ተሻግሮ በሮም አብዮና ፈክቶ የነበረው የግሪኮች ስልጣኔ ለ1 ሺ ዘመን ከቆየ በኋላ እንደገና ተመልሶ ወድቆና ፈርሶ ነበር። ነገር ግን ቱርኮች በግሪክ መንግስት ላይ ባስነሱት ጦርነት ምክንያት የግሪክ ክርስቲያን መምህራን መጽሐፍቶቻቸውን ይዘው ወደ አውሮፓ ተሰደዱ። በዚህ ወቅትም የአውሮፓ ምሁራን ወደ እነዚህ የግሪክ ምሁራን እየቀረቡ የግሪክን ቋንቋ መማር ጀመሩ። የግሪክ ቋንቋም ለመላው አውሮፓ ተዳረሰ ምሁራኖቻቸውም እነዚህ የግሪክ ምሁራን የፃፏቸውን የስልጣኔ፣ የትምህርት፣ የጥበብና የዕውቀት መፃህፍቶቻቸውን ወደ ራሳቸው ቋንቋ መተርጎም ጀመሩ። ለመጀመሪያ ጊዜም በጀርመን ሃገር የማተሚያ ጥበብ የሆነ ፋብሪካ ተገኘ እና መጻሕፍት በብዛት ስለታተሙ ለመላው አውሮፓ ሕዝብ መዳረስ ጀመረ። በዚህ ሕዝቡ ሁሉ ጥበብና ዕውቀትን ተማረ የግሪክ ስልጣኔም እንደ ሰደድ እሳት በአውሮፓ ተስፋፋ። ንግድም ሁሉ ተስፋፋ፤ አውሮፓውያን ከዚህ ዘመን ጀምሮ ያረጀ ያፈጀ ባህላቸውንና ልማዳቸውን የመንግስት አስተዳደራቸውንና ሕገ መንግስታቸውን ሁሉ መልሰው አሻሽለው አደሱት ይህንንም ዘመን አውሮፓውያን ዳግም ልደት ብለው ጠሩት፤ ዳግም ልደት ማለትም ሁለተኛ መወለድ እንደገና መፈጠር መታደስ ማለት ነው። ምክንያቱም ትውልዱ በጥበብ በዕውቀት በትምህርት እንደገና ስለታደሰ ነው።

ምዕራባዊያን ከጨለማ ወደ ብርሃን ያወጡበት ዘመን ስለሆነ ይህ ዘመን የአውሮፓ ሕዳሴ ተብሎ ተጠራ ዛሬ የአውሮፓ ስልጣኔ በመላው ዓለም ተስፋፍቶ ሁሉንም የዓለም ክፍል ስላዳረሰ ዛሬ ባህሉን የመንግስት አስተዳደሩንና ሕገመንግስቱን ዕውቀቱን ትምህርቱን እንዲሁም ቴክኖሎጂውን ያላሻሻለ ወይም ያላደሰ አንድም አገር በዓለም ላይ አይገኝም። የአውሮፓ ስልጣኔ ጥበብና ዕውቀት ቴክኖሎጂ ያልተማረ ያልቀዳ ያላሻሻለ ያላላመዳ አገር በዚህች ዓለም ላይ አይገኝም። ሀገሩን በእንዲስትሪና በፋብሪካ በንግድ በዘመናዊ ግብርና በኢኮኖሚ ሀገሩን ያላበለፀገ ሀገር አይገኝም። ስለዚህም ከ15ኛውና በተለይም ከ17ኛው ከ18ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ጀምሮ ያለው ዘመን የአዲሱ ዘመን፣ የአዲሱ ስልጣኔ፣ አዲሱ ዓለም ተብሎ መጠራት ተጀመረ።

የባሪያ ንግድ ዘመን

ይህች ዓለም በድሮው ታሪክ የተከበሩ የሰው ዘሮችን እንደ እንሰሳ እንደ ዕቃ ስተሽጥ ስትለውጥ ነበር። ይህንንም ተግባር በአብዛኛው ይፈፅሙት የነበሩት አውሮፓውያን ነበሩ በተለይም ይህ አደጋ ወድቆባቸው የነበሩት የአፍሪካ ህዝቦች ነበሩ። ቀጥሎም የገዢና የተገ ገር ቀኝ ግዛት መጣና ብዙ ሀገሮች በቅኝ ግዛት ስር ወደቁ። ረዥም አመታትም በዚህ ሁኔታ አሳልፈዋል። አሁን ግን ዓለም ስለታደሰችና ስለተለወጠች ሁሉም ነገር ታሪክ ሆኖ አልፏል።

የቴክኖሎጂ፣ የእንዲስትሪና የፖለቲካና የንግድ አብዮት

ዓለም በየጊዜው በንግድ በኢንዱስትሪ በፖለቲካና በቴክኖሎጂ አብዮት ታካሂዳለች። በተለይም በንግድ በቴክኖሎጂ በኢኮኖሚ እንዲያውም በኢኮኖሚከቶቹ ዘንድ ሁል ጊዜ የሚባል ነገር አለ ማርጂናል አናልሲስ ይኸውም በየጊዜው እያሻሻሉና እንደገና እያደሱ እየለወጡ መሄድ ማለት ነው በቴክኖሎጂም በየጊዜው ማሻሻል መለወጥ ማደስ አለ።

የዓለም ህዝቦች ታሪክ መታደስ

የዓለም ህዝቦች ታሪካቸው ሲበላሽ ሲጠፋ እንደገና መልሰው ያድሱታል። አንዱ ሀገር ከሌላኛው ሀገር ጋር የነበረውን መልካም ግንኙነት ሲበላሽ መልሰው ያድሱታል።

ምዕራፍ ስድስት

የእውነተኛይቱ ተሐድሶ ሞዴል (ምሳሌዎቹ)

ተሐድሶ በነቢያት አገልግሎት ሂደት ውስጥ

እግዚአብሔር እስራኤልን ከግብፅ ከወጡበት ቀን ጀምሮ ወደ ባቢሎን እስከወረዱበት ቀን ድረስ ያስተምሯቸውና ይመክሯቸው ይገስፁአቸው ዘንድ ቁጥር ስፍር የሌላቸው ነቢያት ይልክ ነበር። የነቢያት አገልግሎትም ምንም እንኳን ዓለም አቀፍ ይዘት ያለው ቢሆንም በዋነኝነት ግን በወገኖቻቸው መካከል ያተኮረ ነበር። ይኸውም በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች የተከፈለ ነበር።

1ኛ. ህዝቡ በተደጋጋሚ ቃል ኪዳንን በማፍረስ እግዚአብሔር በመካከላቸው ሆኖ የሚቀድሳቸው እርሱ ብቻ እንደሆነ ለዚህም ምልክት ይሆኑ ዘንድ የሰጣቸውን ስንበታቶቹን በመሻር እና የአባቶቻቸውን አምላክ ማምልከን ትተው በዙሪያቸው ያሉትን

የአሕዛብ አማልክት በማምለክ የአሕዛብን ልማድ ሁሉ በመከተልና በማድረግ ይወድቁና ይረክሱ ስለነበር ነቢያትም ወደ እግዚአብሔር እንዲመለሱ ከወደቁበትም እንዲነሱና እንዲታደሱ ይነግራቸው ያስተምራቸው ነበር። ኢሳ 45:2 ኤር 8:11 18:11 ሕዝ 33:11

እግዚአብሔር ህዝቡ ከርኩሰቶቻቸውና ከጣኦቶቻቸው ከወደቁበት ተነስተው ንስሐ እንዲገቡና በሕይወትም እንዲኖሩ በነቢያት በኩል ሕዝቡን ይመክራቸው ነበር። ሕዝ 33:11-18 ሙሉውን ምዕራፍ ተመልከት የተሐድሶ ምሥጢሩም በንስሐ ተመልሶ በቅዱስ ቃሉና በቅዱስ መንፈሱ ታጥቦና ነፅቶ እንዲሁም ተቀድሶና ተሐድሶ ከእግዚአብሔር ጋር በሕይወት መኖር ነው። ነቢዩ ሳሙኤል ወገኖቹ እስራኤላውያን በጣዖታት ረክሰው ነበርና በሙሉ ልባችሁ ወደ እግዚአብሔር ከተመለሳችሁ እንግዶች አማልክት አስታሮትን ከመካከላችሁ አርቁ ብሎ መከራቸው 1ኛ ሳሙ 7:3

በዳዊት ዘመንም ነቢዩ ናታንና ጋድ ለዳዊት የእግዚአብሔር መልዕክት ያመጡለት ምሪትም ይሰጡት ነበር ንጉስ ዳዊትም በኃጢአት በሚወድቅበት ጊዜ ፅኑ የሆነ ንስሐ በመግባት ወደ እግዚአብሔር ይመለስ ነበር። ዳዊት ሁል ጊዜ በንስሐ በተሐድሶ ሕይወት የሚኖር ሰው ነበር ኃጢአቴን ለአንተ አስታወቅሁ በደሌን አልሸፈንኩም... መዝ 31:5 «አቤቱ እንደቸርነትህ መጠን ማረኝ እንደ ምህረትህ ብዛት መተላለፌን ደምስስ ከበደሌም ፈፅመህ እጠበኝ ከኃጢአቴ አንፃኝ ...

በኤጵሶም እርጩኝ እነፃለሁ እጠበኝ ከበረዶ ይልቅ ነጭ እሆናለሁ... አቤቱ ንፁህ ልብን ፍጠርልኝ የቀናውንም መንፈስ በውስጤ አድስ» (መዝ 50:1-13) የተሐድሶን ትርጉምና ሕይወት በያዘ መንገድ ይኖር ነበር፤ በንጉሱ በአሳ ዘመን ነቢዩ ኦዲድ አሳ ወደ እግዚአብሔር እንዲመለስ በነገረው ጊዜ አሳም የነቢዩን ቃል ሰማና ልቡ ተፅናና እርሱንም ህዝቡንም በነስሃ አነፃቸው 2ኛ ዜና 15:1 ሙሉ ምዕራፉን ይመልከቱ።

2ኛ. የነቢያት አገልግሎት ስለሚመጣው መሢሕና አዳኙም በሰፊው ትንቢት ይናገሩ ነበር። በሌላ አነጋገር ስለሚመጣው የመታደስ ዘመን በትንቢት ያመለክቱ ነበር። (ኢሳ 7:14 9:6 53:3 ዘካ 9:9) ስለሚመጣው ታላቅ ተሐድሶም ያስተምሩ ነበር ኢሳ 43:9 አሞ 9: 11 ሕዝ 36:25 የነቢያት አገልግሎትም እጅግ በድካም በስቃይ በመከራ የተሞላ ነበር፤ እንዲያውም እንዳንዶቹ በሰይፍ አንዳንዶችም በስቅላት የገዛ ወገኖቻቸው አስቃይተዋቸዋል፤ ገድለዋቸዋል። ተሐድሶ ታላቅ ዋጋ ያስከፍላልና።

ሐዋርያት

ሐዋርያትም ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ተልከው አገልግሎታቸውን በእየሩሳሌም በመጀመር በይሁዳ፣በሰማርያ እስከ ምድር ዳር ድረስ ምድራችንን በፀጋ ቃሉ በመስቀለ ኢየሱስ ክርስቶስ እና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል አድሰዋል። በዓለም አቀፍ ደረጃም አገልግለዋል። ምድርን ሁሉ ሞልተዋት የነበሩት ጣኦታትን በሰው

ልብ ውስጥ መሸገው የነበሩትን እርኩሳን መናፍስትን አመፅንና ርኩሳትን በእግዚአብሔር ኃይል ጠራርገው አስወግደውታል። የሐዋርያት እግራቸው ያረገጠበት ቃላቸው ወይም ድምፃቸው ስብከታቸውና ትምህርታቸው ያልደረሰበት እና ያልተሰማበት የምድር ክፍል የለም። «አልቦ ነገር ወአለቦ ነቢ ብ ዘኢተሰማዐ ቃሎሙ ወሰተ ኩሉ ምድር ወፅኦ ነገሮሙ» መዝ18:3-5 እንዲል። በሐዋርያት አገልግሎት ይህች ምድር ገፅታዋ መልኳ ውበቷ ተመልሶላት ታድሳለች።

ምድር ሁሉ እግዚአብሔርን በማወቅና በእግዚአብሔር ክብር ተሞላለች የሚለው የነቢያት የትንቢት ቃል ያተፈፀመውም በሐዋርያት ዘመን ነው። ሐዋርያትም እንደ ነቢያት በተሐድሶ ምክንያት ብዙ መከራና ስቃይ ተቀብለዋል፤ በቅዱስ መፅሐፍ፦ «ስለዚህ ደግሞ የእግዚአብሔር ጥበብ እንዲህ አለች ወደ እነርሱ ነቢያትንና ሐዋርያትን እልካለሁ፤ ከእነርሱም ይገደላሉ ይሰደዱማል ዓለም ከተፈጠረች ጀምሮ የፈሰሰው የነቢያት ሁሉ ደም ከዚህ ትውልድ እንዲፈለግ» ሉቃ 11:49

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለተሐድሶ ተወዳዳሪ የሌለው ዋናው ምሳሌአችን ነው። የዚህ ዓለም ጠቢባን ፈላስፋዎች ሊቃውንት ዓለም አድሰውታል ለውጠውታል ሲባል ዋናው ሐሳብ በሳይንስ፣ በፍልስፍና፣ በቴክኖሎጂ፣ በኢኮኖሚ፣ በኢንዱስትሪ፣ በፖለቲካ፣ በጦር ኃይል፣ በመንግስታዊ አስተዳደር፣ በስነጥበብና በባህል ነው።

የተሐድሶ ትኩረታቸውም በበድን አካልና በግዙፍ አካል ላይ ያነጣጠረ ነው። ለዚያውም ከእግዚአብሔር መንግስት አሰራር ውጪ ርቀው ለእውነተኛውና ለአንዱ አምላክ ዕውቅና ሳይሰጡ ነው። በብዙ ተንኮልና ትዕቢት አካሄድም ጭምር ነው። የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን በሰው የውስጠኛው ማንነት ላይ በማተኮር አሮጌውን ዓለም በግሩም ሁኔታ በማደስ በመለወጥ ነው። ይኸውም ሰይጣን የውሸት ዘር በመዝራት ምድርና ሰማይን አበላሽቶትና አቆሽሾት ነበርና ከአብ ዘንድ ይዞት በመጣው የእውነት ቃል በዚች ምድር ላይ በመዝራት በአየሩም ላይ ምድሩም ላይ የነበሩትን የሰይጣን የውሸት ቃላት ደምስሷቸዋል። ሰማይና ምድሩንም በእውነተኛና በቅዱስ ቃሉ አንፅቶታል ቀድሶታል አድሶታልም። ነፍስ ገዳይ ሰይጣን የሰው ዘሮችን ሁሉ በማገዳደል በማወክ በመረበሽ ይዞት የነበረውን ዓለም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን የሰላምን ወንጌል በመስበክ በሰላሙ ኃይል ፀጥ ረጭ አድርጎ ይዞት ነበር። እንደ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን የሰላምን ወንጌል በመስበክ የዚችን ዓለም ታሪክ ከሁለት የክፈለና ያደሰ የለወጠ ሰው በምድር ላይ አንድም አልተገኘም። ከክርስቶስ ልደት በፊትና ከክርስቶስ ልደት በኋላ ተብሎ የዓለም ታሪክ ከሁለት ተከፈለ። ስለ ዓለም ንጢአት በመስቀል ላይ ተስቅሎ መስዋዕት በመሆን ሥጋውን በመቁረስ የከበረ ደሙን በማፍሰስ የዓለሙን ንጢአት አስወግዶታል ደምስሶታልም። ወደ ፊት ይህንን ርዕሰ ጉዳይ በምዕራፍ አስር የምንመለከተው ይሆናል።

ሐዋርያው ጳውሎስ

በአሕዛብ ነገስታትና በእስራኤል ልጆች መካከል ስሙን በመሸከም የተመረጠ ዕቃ ጳውሎስ የኃጢአትንም ስርየት በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን በተቀደሱት መካከል እርስትን ያገኙ ዘንድ ከጨለማ ወደ ብርሃን ከሰይጣን ስልጣን ወደ እግዚአብሔር ዘወር እንዲሉ ዐይናቸውን ትክፍት ዘንድ በደማስቆ በኢየሩሳሌም በይሁዳ አገር ሁሉ አሕዛብም ንስሐ ይገቡ ዘንድ ለንስሐ የሚገባ ነገር እያደረጉ ወደ እግዚአብሔር ዞር ይሉ ዘንድ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላከ ጳውሎስ በዚች ዓለም ላይ በዓለም አቀፍ ደረጃ የክርስቶስን ወንጌል በመስበክ ታላቅ የተሐድሶን ስራን ሰርቷል። ይህችን ምድር ያረከሷትን የአሕዛብን ጣኦታት በማናጋትና በማናወጥ የጠንቋዮችን የመተተኞች መፅሐፍትን ሁሉ በማቃጠል ሐዋ ሥራ 17:22-41 19:11-40

የተስቀለው ክርስቶስን በመስበክ በፀጋ ቃሉና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በማንፃት በመቀደስ በማደስ አሕዛብ ሆኑ አይሁዳዊያን እጃቸውን ለጌታ እንዲሰጡ በማድረግ የተሐድሶ ስራ አከናውኗል። ይህንንም የተሐድሶ አገልግሎት በብዙ መከራና ጭንቅ ስለኢየሱስ ክርስቶስም ቀኑን ሁሉ መከራን በመቀበል መፅሐፍ እንደሚል «ስለ አንተ ቀኑን ሙሉ እንገደላለን እንደሚታረዱ በጎችም ተቆጠርን» ሮሜ 8:36 ተሐድሶ ታላቅ ዋጋ ያስከፍላልና በመጨረሻም በመስዋዕት እንደ ሚደረግ በሮማ አደባባይ በሰማእትነት ሕይወቱን አሳልፏል። 2ኛጢሞ 4:6

ምዕራፍ ሰባት

በ14ኛው መቶ ክፍለ ዘመን

በኢትዮጵያ የታየው

የተሐድሶ እንቅስቃሴ

በቀድሞ አጠራር በትግራይ ክ/ሀገር ሀጋማ በምትባል ስፍራ የተወለደ አባ እስጢፋኖስ የሚባል መነኩሴ ነበር። እንደሚታወቀው ሁሉ በሰሜኑ የአገራችን ክፍል የሚኖረው ሕዝባችን ስለ ነፍሱ (መንፈሱ) ስለመዳን ስለጽድቅ የእግዚአብሔር ፍርድ መገለጫ ስለሆነው ስለእግዚአብሔር ቁጣ ከሲኦል ከገሃነም እሳት ኩነኔ ማምለጫ መንገዱ ይጨነቃል። መንፈሳዊነትም ይሰማዋል አባ እስጢፋኖስም የዚሁ ሕዝብ አካል ክፋይ እንደ መሆኑ መጠን መንፈሳዊነት ተሰምቶት ወደ ገዳም ገባ። በዚያም እራሱን በብዙ ፆምና ጸሎት በብዙም ሰጊድ ያደክምና ያስጨነቅ ጀመረ። ዋናው መፀደቂያ መንገዱ ይህ ነው ተብሎ በ3ኛው መቶ ክ/ዘመን በባ እንጦስ የተፈለሰፈውን በዘጠኙ መነኮሳት አማካይነት 5ኛ መቶ ክፍለ ዘመን ወደ አገራችን የገባውን ምንኩስና ተቀበለ። ነገር ግን

በዚህም ነፍሱ (መንፈሱ) አላረፈችም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመዋዕለ ሥጋዊው ወራት ሲያስተምር «ሰው ዓለሙን ሁሉ ቢያተርፉ ነፍሱን በያጎድል ምን ይጠቅመዋል? ወይስ ሰው ስለነፍሱ ቤዛ ምን ይሰጣል?» ማቴ 16:26 ብሎ በመገረም እንደጠየቀው ሁሉ አባ እስጢፋኖስም ለነፍሱ ቤዛ የሚሆናት ማን ነው ብሎ ጠየቀ። በመቀጠልም ቅዱሳት መጻሕፍትን ብቻ ማንበብ ጀመረ።

- መዳን (መጽደቅ) በእግዚአብሔር ፀጋ ብቻ መሆኑን ስለማግኘቱ ወይም ስለመረዳቱ

አባ እስጢፋኖስም ቅዱሳት መጻሕፍትን በማንበብ በመመርመር በመፈለግ ብዙ ቀናትን አሳለፈ። ከእለታት ባአንዱ ቀን በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የሚገኘውን የእግዚአብሔርን ስጦታ ጽድቅ ክርስቶስን አገኝ ዘንድ በክርስቶስ በማመን ያለውን ጽድቅ ማለትም በእምነት ከእግዚአብሔር ዘንድ ያለው ጽድቅ እንጂ ከሕግ ለኔ ያለው ጽድቅ ሳይሆንልኝ ሲቀር በእርሱ (በክርስቶስ) እገኝ ዘንድ ሁሉን እንደ ጉድፍ እቆጥራለሁ። ልዩነት የለምና ሁሉም ኃጢአትን ስርተዋልና አንድስ እነኪን ጻድቅ የለም የእግዚአብሔር ክብር ጉሎአቸዋል። በኢየሱስ ክርስቶስ በሆነው ቤዛነት በኩል እንዲያው በፀጋው ይጸድቃሉ፤ በፀጋ ድናችኋልና ሰዎችን ሁሉ የሚያድን የእግዚአብሔር ፀጋ ተገልጦአልና የሚሉትን ፊል 3: 9:12 ሮሜ 3:21 ኤፌ 2:8 ቲቶ 2:12 የመሳሰሉትን የመፅሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች አገኝ በኢየሱስ ክርስቶስ

በሆነው ቤዛነት በኩል እንዲያው በፀጋው ይፀድቃል የሚለው ቃል የበለጠ ትኩረቱን ሳበው አንሰላሰለሰ ሳበው በሁላችንም እንደሆነው የእግዚአብሔር መንፈስ መቅበዝበዝ ከድካም አሳረፈው። ለካስ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን መስዋዕት ሆኖ በመስቀላይ ታርዷል (ተሰውቷል) ስጋውን ቆርሷል ደሙን፤ አፍስሷል ነፍሱንም ስለ ብዙዎች ኃጢአት ሰጥቷል የኃጢአታችን ዕዳ ሁሉ በሞቱ ከፍሎአል በኃጢአትዋ በበደሏ ምክንያት የታሰረችውን ነፍሳችንን በሞፈትቷል በሎ አስተዋለ እግዚአብሔርንም አመሰገነ።

- ቤተክርስቲያኒቷ በቅዱሳት መጻሕፍት ላይ ባላት አቋም ቀኖናዊነት መታደስ አለበት ስለማለቱ

ከ11ኛው መቶ ክ/ዘመን ጀምሮ ብዙ ሀሰተኛ መጻሕፍት እየተፃፉ ወደ ቤተክርስቲያኒቱ መግባት የጀመሩበት ወቅት ነበር። በተለይም በ14ኛው መቶ ክ/ዘመን የስነ ፅሑፍ (ድርሰት) መነቃቃት የታየበት ዘመን ነበር። በዚህ ወቅትም ፍፁም የሆነ ክህደት የያዙ እንደ ታምረው ማርያም ገድላ ገድሎች ድርሳናት ሌሎችም ለቁጥር የሚታክቱ ድርሰቶች እየተፃፉ በገና ወደ ቤተ ክርስቲያኒቱ አወደ ምህረት (መድረክ) ብቅ ብቅ ያሉበት ዘመን ነበር። ከቅዱሳት መጻሕፍት ጋር አብረው ተደባልቀው ይሰበክባቸውና ትምህርትም ይሰጥባቸው ስለነበር አባ እስጢፋኖስ እነዚህ ሀሰተኛ የአዋልድ መጻሕፍት በቅዱስ መፃሐፍ ከመፅሐፍ ቅዱስ ላይ መራገፍ እንዳለባቸው አመነና ስለዚህም

ከቅዱሳት መጻሕፍት ብቻ ትምህርቶችን ሁሉ አዘጋጅቶ ማስተማር ጀመረ።

- ስግደት ለእግዚአብሔር ብቻ ነው ብሎ ስለማስተማሩ

በካህናተ ደብተራና በመነኮሳት የተፃፉ እነዚያ ሀሰተኛ መጻሕፍት ጣኦት አምልኮን እያስፋፉ ነበርና በዘመኑ የነበረው አፄ ዘርአ ያዕቆብ እንደ አምላክ ይመለክ ነበረና ይህንን ተቃወመ፤ እርሱ እራሱ ከንጉሱ ፊት በተለያየ ጊዜ ቀርቦ ነበርና ለንጉሱ ስገድ ሲባል እምቢ አለ። ራሱ ዘርአ ያዕቆብ አስመጥቶ እንዲስገድለት ቢያዘው ስግደት ለአንዱና ለእውነተኛው አምላክ ለሕያው እግዚአብሔር ብቻ ነው ብሎ ተቃወመው። ንጉሱንም «ኢትአምልክ ባዕደ አምላክ ዘእንበሌየ ኢይሁብ ክብርየ ለባዕድ» (ከኔ በቀር ሌላ አምላክ አታምልክ ክብሬንም ለሌላ ለባዕድ አልሰጥም ለጌታ አምላክህ ስገድ እሱን ብቻ አምልክ ተብሎ ተፅፏል ብሎ ገሰፀው) ስለዚህ ያአክብሮት ስግደት የፀጋ ስግደት እየተባለች በተኮለኞች ካህናት የተፈለሰፈችውን ባዕድ አምልኮ የምታስፋፋውን ትምህርት አጥብቆ ተቃወመ ፈፅመው የእግዚአብሔርን ክብር የሚሻሙትን ነገስታቱን አንቱ በሉኝ አክብሩኝ ስገዱልኝ የሚሉ የአማራዎች መሪዎች ነበሩና ንጉሱ ዘርዓ ያዕቆብን አባ እስጢፋኖስ አንተ እያለ በመናገሩ ንጉሱ ተቆጥቶ ለምን አንተ ትለኛለህ ሲለው አባ እስጢፋኖስ በዘመናት የሸመገለውን ብሉዕየ መዋዕል (ማለትም ዘመናትን የጠገበውን ታላቁን ሕያው እግዚአብሔርን አንተ አይደለም ወይ የምንለው። «አንተ

እግዚአ አቅደምክ ሣርሮታ ለምድር ወግብረ እደዊክ እማንቱ ሰማያት እማንቱስ ኢተሐጉላ ወአንተስ ትሄሉ ወኩሉ ከመልብስ ይበሊ ወከመ ሞጣሕት ትዌልጦሙ ወይትወለጡ ወአንተስ አንተ ክመ ወዓመቲክኒ ዘኢይጋልቅ» አቤቱ አንተ ከጥንት ምድር መሰረትህ ሰማያት የእጅህ ስራዎች ናቸው። እነርሱ ይጠፋሉ፤ አንተ ግን ትኖራለህ ሁላቸው እንደ ልብስ ያረጃሉ እንደ መጎናፀፊያም ትለወጣቸዋለህ ይለወጡማል አንተ ግን ያው አንተ ነህ ዓመታቶችህም ከቶ አያልቁም። መዝ 101(102):25 ይልብህል አለው። ስለዚህ አባ እስጢፋኖስ በቤተክርስቲያኒቱ ውስጥ የተስፋፋውን ባዕድ አምልኮ በፅኑ ተቃወመ ለማን መስገድ እንዳለብን የቅዱሳት መጻሕፍትን ትምህርት አብነት ማድረግ አለብን ስለዚህ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን መታደስ አለበት ብሎ አስተማረ።

- ከኢየሱስ ክርስቶስ እና ከቤተክርስቲያን ውጭ ሌላ አላወቅም ስለማለቱ

ከድሮ ጀምሮ ፀረ ማርያም የባዕድ ሃይማኖት ተከታይ ከውጭ የመጣ ትምህርት ይከተላል ይከተላሉ ይባል ስለ ነበር አባ እስጢፋኖስም ይህንን አነጋገር ከተቃዋሚዎቹ ሰማና የሚከተለውን መልስ ሰጠ «ትምህርት ምንድን ነው? የባዕድ ሃይማኖት ማለትስ ምንድን ነው? እኔስ ከኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርትና ከቤተክርስቲያን ትምህርት ውጪ ሌላ አላወቅም።» ብሎ ተናገረ ይህም ማለት ከውጭ የመጣ ሃይማኖት

ባዕድ ትምህርት የሚለውን የቤተክርስቲያኒቱ አነጋገር ወይም ትችት አከሰመ እና መና አስቀረው ማለት ነው።

- “ደብረ ጽዮን ማናት?” ስለማለቱ

ከሳሾቹ ደብረ ጽዮን የለችም እያለ ያስተምራል ብለው ከሰውት ነበርና እሱም ሲመልስ አረ ለመሆን ደብረ ጽዮን ማናት? እውን ማርያም ነችን? ወይስ የአክሱም ጽዮን ነች ማነች ጽዮን የኢየሱስ እናት ማርያም ጽዮን ተብላ የማትጠራ መሆኑን በብሎያት በአዲሳት ቅዱሳት መጻሕፍትም የታወቀ የተረጋገጠ ነው። ይልቁንም በአዲስ ኪዳን ጽዮን ጽዮናውያን ተብላ (ተብለው) የምትጠራው የክርስቶስ ቤተክርስቲያን ብቻ መሆኑን መፅሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ገላ 4:24-30 ዕብ 12:22 «ኦ በግዕዝ ዘአርያም በርዕሰ ደብረጽዮን ዘቆምክ ኢትፍልጠነ አምክብካበ መርዐክ» “በጽዮን ተራራ ራስ ላይ የቆምህ የአርያሙ በግ ሆይ ከሰርግህ አትለየን” ይላል። መፅሐፈ ሰአታት ስለዚህ ደብረ ጽዮን በሰማያት የሚገኙት የቅዱሳን የድቃንና የበኩራት ማህበር ያሉበትን በምድር በዓለም አቀፈ ደረጃ ያላቸውን ጉባኤ መጸመናን የክርስቶስን አካል ቤተክርስቲያኑን ነው።

የእኛ ሊቃውንት ተብዬዎቹ ጽዮን የሚለውን ቃል ለማርያም በመስጠታቸው ምክንያት ብዙ ሰው እስከ ዛሬ ድረስ እየተሳሳተ ይገኛል። ነገር ግን በመጀመሪያ ጽዮን ማን ናት የሚለውን ቃል የአባ እስጢፋኖስ

እንደሚከተለው ይገልፀዋል። በመጀመሪያ ደብረጽዮን የሚላት የዳዊት የጦር ምሽግ የነበረችውን ደብረ ጽዮንን ነው ማለትም የጽዮን ተራራ ማለት ነው። ይህንንም በመጽሐፈ ሳሙኤል 2ኛ ይመልከቱ ሁለተኛ ደግሞ እስራኤላውያንን ጽዮን ፅዮናዊያን ተብለው ተጠርተዋል። ምድራቸውም እንዲሁ ጽዮን ተብሎ ተጠርቷል። ይህም ቃል በነቢያት በመዝሙራት በሰፊው ተፅፎ የገኛል። በብሎይ ኪዳን ዘመን የነበረው የቃል ኪዳን ታቦትም ታቦተ እግዚአብሔር የእግዚአብሔር ታቦት በሚል ስም ብቻ የሚጠራ መሆኑን ግልፅ ነው።

ታቦተ ጽዮን የሚባል በብሎይ ኪዳን ቅዱሳት መፃሕፍት ውስጥ ከቶውኑ አይገኝም። በሰማያት ከክርስቶስ ንጉሳቸው ጋር ያሉት ቅዱሳት አንድም በዚች ምድር ላይ በዓለም አቀፍ ደረጃ ያሉት ክርስቲያኖች ወይም ቤተክርስቲያን ብቻ ለማመልከት የገባ ቃል ነው። በአዲስ ኪዳን ያለውን ትርጉም ይህ ነው ብሎ ሀሰተኛውን ትምህርት አክሸፏል። ሌላም የቤተክርስቲያኒቱን ከወንጌል እውነት ጋር የተደባለቀውን ትምህርት በሙሉ እውነቱን ከሀሰት ለይቶ አውጥቶታል። በሌላ ጊዜ በፊታችን ባሉት ምዕራፎች በሰፊው የምናየው ይሆናል። አባ እስጢፋኖስ ብዙ ደቀመዛሙርትን አፍርቶ ነበር እንደ አባ እዝራ አባ አበከረዙን ያሉ ሊቃውንት በጣም ቁጥር ስፍር የሌላቸው መነኮሳት ሴት ደናግል ደቀመዛሙርትን ሁሉ አፍርቶ ነበር። ይህንንም እንቅስቃሴ በመላዋ ትግራይ እስከ ሰሜን ሸዋ ጉራጌ አገር ድረስ በማህበር አደራጅቶት ነበር ይኸውም የማህበራቱ ስሞች የማህደር አገልግሎት፤

ማህበረ አጋው፤ ማህበረ በኩር በሚሉ ማህበራት ስም አደራጅቶት ነበር። ተከታዮቹም ደቂቀ እስጢፋኖስ ደቀ እስጢፋ እየተባሉ ይጠሩ ነበር።

በ16ኛው መቶ ክ/ዘመን በመላው አውሮፓ የፈነዳው የተሐድሶ ማዕበል

የምዕራባውያኑ ተሐድሶ በጀርመናዊው ማርቲን ሉተር አማካይነት መላውን አውሮፓን ያጥለቀለቀ የተሐድሶ ማዕበል ነበር። የተሐድሶ ባለቤቱም እግዚአብሔርና እግዚአብሔር ብቻ ነውና ከሉተራዊያኑ ጋር የእግዚአብሔር መንፈስ ከእነርሱ ጋር ነበርና ያችን ያረጀች የበለበሰች ከሁሉ በላይ ነኝ የምትለውን የካቶሊክ ቤተክርስቲያን በሉተር በኩል እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና በፀጋ ቃሉ እንዲሁም በክርስቲስ ደምና በመስቀለ ኢየሱስ ክርስቶስ ኃይል አድሷታል። በመላው አውሮፓ የተቀሰቀሰው የተሐድሶ እሳትም ወደ ሰሜንና ደቡብ አሜሪካ ወደ አውስትራሊያ ሁሉ እንደ ሰደድ እሳት መዛመት ጀመረ ከዚያም ወደ እስያና አፍሪካ ሁሉ በአጭሩ ዓለም አቀፍ ተሐድሶ ሆነ ማለት ነው። ይኸውም ከ400 ዓመት በላይ ቀጥሎ ይገኛል።

ምዕራፍ ስምንት

የተሐድሶ መርህ (ሕግ)

ሃይማኖት አይታደስም እዚህ ስፍራ ላይ ሃይማኖት የሚለውን ቃል ስናነሳ በዓለም ላይ ብዙ ሃይማኖቶች እንዳሉ ሳንዘነጋ ነው። የአንዳንዶቹ ሃይማኖት በባህል፣ በወግ፣ በልማድ፣ ከአባቶች ትውፊት ባጭሩ በሰው ስርዓት ትምህርቶች የተመሰረቱ ናቸው። የአንዳንዶቹ ደግሞ በሰብአዊ ፍልስፍና ምትህት በመሰል ነገር ላይ የተመሰረቱ ናቸው። የአንዳንዶቹ ደግሞ በፀሐይ፣ በጨረቃ፣ ከዋክብት፣ በተራራዎችና በወንዞች፣ አራት እግር ባላቸው እንስሳት ሁሉ ላይ የተመሰረቱ ናቸው። የአንዳንዶቹ የዘመናዊው ዓለም ሃይማኖት (እምነት) ለየት አድርጎ ይታያል። ይኸውም ወርልድ መኒ የገንዘብ ዓለም ተብሎ የተሰየመው ነው። ስለዚህ በገንዘብ በሳይንስና በቴክኖሎጂ በራሱ በሰው ላይ የተመሰረተ ሃይማኖት ነው። ሄዶ ሄዶ ግን የእነዚህ ሁሉ ሃይማኖት ወይም አማልክት እርኩሳን መናፍስት ናቸው። በነዚህ ሁሉ ሃይማኖቶች ውስጥ እራሳቸውን ሰውረው (ደብቀው) ይሰራሉና (ይመለከቱ) የአሕዛብ አማልክት

መገለጫ ባሕርይያቸው ጥንቆላ፣ ሚርት፣ መተት፣ ሞራ ገላጭነት፣ ዝመት፣ እርኩሳት፣ ሴሰኝነት፣ አመንዝራነት፣ ዘፋኝነት፣ ነፍስ መግደል፣ ውሸትና ያመሳስሉት ሁሉ መገለጫ ባሕርይያቸው ናቸው። የነዚህ ሃይማኖት ተከታዮቹ ሁሉ እነዚህ ተግባራት ሁሉ ይፈፅማሉ አሁን ሃይማኖት (እምነት) አይታደስም ወደ ሚለው ሃሳብ እንመለስና እንመልከት የእውነተኛይቱ ሃይማኖት መገኛዋ ከአንዱ እና ከእውነተኛው አምላክ ከሕያው እግዚአብሔር ነው። ይህቺ እውነተኛይቱ ሃይማኖት አንዲት ኤፌ 4:5 ቅድስት ይሁዳ 1:10 ክብርት 2ኛጴጥ1:1 የሆነች እምነት ነች። ይህቺም የከበረች ሃይማኖት በታላቁ ሐዋርያና ሊቀ ካህን በእግዚአብሔር ልጅ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ የተሰበከች ሃይማኖት ነች። ይህቺ የተቀደሰች ሃይማኖትም መጽሐፍ ቅዱስ አንዳንድ ጊዜ የወንጌል ሃይማኖት ማር 1:8 ፊል2:15 አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ሃይማኖት ኢየሱስ ክርስቶስ ይላታል። ገላ2:17 ዕራ 2:17 ዮሐ 14:1 በጥቅሉ ግን የክርስትና ሃይማኖት ተብላ የምትጠራ ነች። የክርስትና ሃይማኖት ዋናው መሠረቱ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ማመን ነው። ይኸንን ቃል በሚቀጥለው እትም በሰፊው የምናብራራው ይሆናል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የካቶሊክ፣ የኖርቴስታንት የኦርቶዶክስ ሃይማኖት በአንዱም ስፍራ አይገኝም ሃይማኖት እምነት ማለት ትርጉሙ በእግዚአብሔር ማመን ማለት ነው። በእግዚአብሔር ማመን ማለትም ሲተነተን በታላቅነቱ፣ በኃይሉ፣ በግርማ መለኮቱ፣ በሁሉን ቻይነቱ እና በጥበቡ በበጎ ፍቃዱና በዘላለማዊ

ምክሩ በፀጋው፤ ወሰን በሌለው ፍቅሩ፤ በምህረቱና በርህራሄው፤ በቃሉና በቅዱስ መንፈሱ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ፍፁም አምላክነትና ፍፁም ሰባዊነቱ፤ በቤዛነት ስራው፤ በመንፈስ ቅዱስና በፀጋ-ስጦታዎቹ ሁሉ፤ ሁሉን በሁሉ በሆነችው ዘላለማዊት መንግስቱ ማመን ማለት ነው። በዚህ መሰረት ሃይማኖት አይታደስም ያልነው ለዚህ ነው እግዚአብሔር በማንነቱ በባሕርይው በበጎ ፈቃዱና በዘላለማዊ ምክሩ በቃሉ በዙፋኑ በመንግስቱ ሁሉ አይለወጥም ሚል 6:3 ያዕ 1:17 ዘፀ12:32 ኢሳ 40:8 ሉቃ 6:17 ህብ 6:17 መዝ 33:13 ዕብ 12:28 እርሱ የማይሞት የማይጠፋ የማይታይ ሕያወ ባሕርይ ነውና። 1ጢሞ1:17 6:15 ሰማያትና ምድር ወይም የሚታዩትንና የማይታዩትን ዓለማት በውስጣቸው ያሉትንም ሁሉ ሲያረጁ፤ ሲያፈጁ፤ ሲቀልጡ፤ ሲለወጡ እርሱ ግን ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ሕያው ሆኖ ይኖራል መዝ 102:25-27 ራዕ21:1 2ጴጥ 3:10-14

መዝሙረኛውና ባለቅኔው ተስፋዬ

ሰማያት አርጅተው

ከምድር ጋር ሲያልፉ

በውስጣቸው ያሉም ኃይላትም ሲጠፉ

አንተ ግን አቤቱ ለዘላለም ያው ነህ

መለወጥ ሳያሻህ ፀንተህ ትኖራለህ።

ብሎ ዘምሯል። የእግዚአብሔር መንግስት አይታደስም ምክንያቱም ጽኑ እና የማይናወጥ ዘላለማዊ መንግስት ነውና። የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ

ቅዱስም አይታደስም። ምክንያቱም የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ ከወርቅና ከብር ሰባት ጊዜ ያህል የተፈተነ ስለሆነ ነገር ግን ከስልሳ ስድስቱ ቅዱሳት መጻሕፍት ላይ የሚጨምርና የሚቀንስ ካለ ተሐድሶ ያስፈልገዋል። ምክንያቱም የተጨመረውን ባእድ ቃል ወይም መፅሐፍ ማስወገድ፤ የተቀነሰውን ደግሞ ወደነበረበት ቦታ መመለስ ነው። ይህም ተሐድሶ ይባላል። ስለዚህ ሃይማኖተኛ ሰዎች ሁሉ የእውነተኛይቱን ሃይማኖት (እምነት) ትርጉምና ምስጢር ሰለማያውቁ ተሐድሶን በፈርሳዊነት መንፈስ ሲዋጉ ይታያሉ። ስለያዙት ሃይማኖት እርግጠኛ ስላልሆኑ ተሐድሶ የምትለዋን ቃል ሲሰሙ አንበሳ እንዳየ ጎሽ ይበረግጋሉ። ሃይማኖት እንደ አዳም ኃጢአት በዘር በአባቶች ትውፊት፤ በአያት በቅማት የሚወርድ የሚዋረድ ወይም የሚወረስ ይመስላቸዋል።

ስለ ሃይማኖታቸው መበላሸት ስለ ትምህርታቸው መበረዝ በሚነገራቸው ጊዜም ይፈራሉ ይደነግጣሉ። በዚህም አያቆሙም ሰይፍና ጨቤ ማናቸውንም የጦር መሳሪያ ይዘው ሰውን ይገላሉ። እንደነዚህ አይነት ሰዎች ደግሞ በክርስትና ስም የሚጠሩ ከኛ ወዲያ ሃይማኖት በምድር ላይ የለም ብለው የሚያምኑ ናቸው። እምነታቸውና ትምህርተ ሃይማኖታቸው እንደ ተበረዘ እና እንደተባላሽ አይገባቸውም። ለነገሩ የአብርሃም ዘር የሆኑት እስራኤላውያን አንድ አምላክ አለን እኛ የአብርሃም ዘሮች ነን እያሉ በሚመኩበት ወቅት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አባታቸው ማን እንደሆነና የማንን ፈቃድ እንደሚፈጽሙ እቅጩን ነግሯቸዋል።

(ዮሐ. 8:37-45) ሰው በአባቶች ትውፊትና ወግ ባህል ተጠፍሮ በተያዘ ጊዜ ምንም ቢባል አይገባውም። የአንዳንዱን አዕምሮ ጋኔን በማሳወር እውነትን እንዳያውቅ የአንዳንዱን አዕምሮ ደግሞ በእልክኝነት የአንዳንዱ ደግሞ ከብርሃን ይልቅ ጨለማ በመውደዱ ነው።

ምዕራፍ ዘጠኝ

የታላቁ ተሐድሶ ምሽት ዋዜማ

ዮሐንስ ወልደ ዘካርያስ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለጥቂት ጊዜ የተላከና በጨለማ ውስጥ የሚነድ እና የሚያበራ ታላቅ የልዑል እግዚአብሔር ነቢይ ነበረ ዮሐ1:6 5:35 ሉቃ 1:16 ዮሐንስ የአሮጌው ኪዳን አገልግሎት መጨረሻ እና የአዲስ ኪዳን መግቢያ ላይ የነበረ የእግዚአብሔርን የተሐድሶ ስራ ሊሰራ እና በእግዚአብሔር ፊት የጌታን መንገድ ለመጥረግ እና መንገዱን ለማዘጋጀት እፊቱ የሚሄድ ሰው ነበረ። ማቴ 1:3 ማር 1:3 የዮሐንስ የመጀመሪያው የተሐድሶ መልእክቱም መንግስተ ሰማያት (የሰማያት መንግስት) ቀርባለችና ነስሐ ግቡ። የሚል ነበር፤ ንስሐ ማለትም መታጠብን፣ መንፃትን፣ መቀደስን እና መታደስን ከእግዚአብሔር ጋር ሕብረት ማድረግን የመሳሰሉትን ትርጉሞች ስለያዘ ዋናው የተሐድሶ መሳሪያ ነው። ነቢያት ሐዋርያት እንዲሁም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በስብከቶቻቸውና በትምህርቶቻቸው ሁሉ ለንስሐ ትልቅ ስፍራ ሰጥተውታል ማቴ 4:17 ሉቃ 13:16 24:

48 ዮሐን 20:27 ዘካ 1:4

በተለይም ነቢዩ ዳዊት በሕይወት ዘመኑ ሁሉ ዘወትር በንስሐ በነዛዜ በመፀፀት ሕይወት ይኖር እንደ ነበረ የሕይወት ዘመኑ ጉዞ ሁሉ ይህንኑ ይመሰክራል። ምክንያቱም የንስሐ ትርጉሙ ምን እንደሆነ ያውቅ ነበርና “ከበደሌ ፈፅመህ እጠበኝ ከኃጢአቴም አንፃኝ እንደ ምህረትም ብዛት መተላለፌን ደምስስ እጠበኝ እንደ በረዶ ነጭ እሆናለሁ” ካለ በኋላ የተሐድሶን ሚስጢሩን ሲያብራራልን ሲገልፅልን ደግሞ አቤቱ ንፁህ ልብን ፍጠርልን የቀናውንም መንፈስ በውስጤ አድስ ይላል መዝ 50:1-12 31:5

“ዮሐንስም አስቀድሞ በመልአኩ በኩል የእስራኤልን ልጆች ብዙዎቹን ወደ ጌታ ወደ አምላካቸው ይመልስ ዘንድ እርሱም የተዘጋጁትን ሕዝብ ለጌታ እንዲያሰናዳ “... ሉቃ 1:16 ተብሎ እንደተነገረለት የተሐድሶውን አገልገሎት በሚከተለው መንገድ ሲያከናውን እንመለከታለን። «የጌታን መንገድ አዘጋጁ ጥርጊያውንም አቅኑ እያለ የሚጮህ ሰው ድምፅ አዘቅቱ ሁሉ ይሙላ ተራራው እና ኮረብታ ሁሉ ዝቅ ይበል ጠማማውም የቀና መንገድ ይሁን ሻካራውም መንገድ ትክክል ይሁን ስጋ የለበሰ ሁሉ የእግዚአብሔርን መዳን ይይ» ሉቃ 3:3 ኢሳ 40:1-4 የእግዚአብሔር ነቢይ ዮሐንስ በዚህ መንገድ ነው በእግዚአብሔር ቃልና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተራራውን እና ኮረብታውን ሁሉ በመናድ የተሐድሶን ስራ ያከናውነው።

ሕዝቡም የኃጢአታቸውን ስርየት የሚያገኙበትን የንስሐ ጥምቀት በማጥመቅ አድሷቸዋል የይሁዳ አገር ሁሉ የኢየሩሳሌም ሰዎች ሁሉ ወደ እርሱ ይመጡ ነበር ኃጢአታቸውንም እየተናዘዙ በዮርዳኖስ ወንዝ ከእርሱ ይጠመቁ ነበር ማር 1:5 የኃጢአታቸውን ስርየት የሚያገኙበትን የንስሐ ጥምቀት አጠመቃቸው ማር 1: 4 ጥምቀትም የተሐድሶ መሳሪያ ነው ከኃጢአት ከእርኩሰት መታጠብ መንፃት መታደስ እንደገና መወለድ የሚከናወንበት ስለሆነ ከተሐድሶ ጋር የተያያዘ ነው። ቲቶ 3:5-10 ዮሐንስ ሕዝቡ ሁሉ የንስሐ ፍሬ እንዲያፈሩ መከራቸው የተሐድሶ ምሥጢሩም ከዚህ ላይ ነው። የንስሐ ፍሬ ማፍራት ማለትም መልካም ነገርን (ጽድቅን) ማድረግ ነው። በጽድቅ መንገድ መሄድ ማለት ነው ።

ይሄም ግልፅ እንዲሆንልን ቅዱሱን መጽሐፍ እንመልከት። ሕዝቡም ምን እናድርግ ብለው ይጠይቁት ነበር። መልሶም ሁለት ልብስ ያለው ለሌለው ያካፍል፤ ምግብም ያለው እንዲሁ ያድርግ ይል ነበር። ቀራጮችም ደግሞ ሊጠይቁት መጥተው መምህር ሆይ ምን እናድርግ አሉት ከታዘዛችሁት አብልጣችሁ አትውሰዱ ጭፍሮቹም ደግሞ እኛ ደግሞ ምን እናድርግ ብለው ይጠይቁት ነበር። እርሱም በማንም ግፍ አትስሩ፤ ማንም በሐሰት አትክሰሱ ደሞዛችሁ ይብቃችሁ ሉቃ 3:10-15 ብሎ የጽድቅ መንገድ የሆነውን የሕይወት መታደስ የሚገለፅበትን የተሐድሶ የንስሐ ፍሬን አስተምሯቸዋል።

በዚህም መልካም የተሐድሶ ስራ ሰርቷል። ሌላው የተሐድሶ ምሥጢር ከክፉ መንገድ ተመልሶ በአዲስ ልብና በአዲስ መንፈስ በጽድቅ መንገድ ብቻ በመጓዝ ከዚህ መስመር ሳይወጡ ከእግዚአብሔር ጋር ወይም በእግዚአብሔር ፊት በሕይወት መኖር ነው። ሕዝ 18:31 ታላቁ ነቢይ ዮሐንስ እንዲህ አድርጎ ሕዝቡን ሁሉ ትምህርቱን እና ስብከቱን ምክሩና ተግላፁን የተቀበሉትን ሁሉ ለመሢሁ አዘጋጅቶ አቅርቧቸዋል።

ምዕራፍ አስር

የታላቁ ተሐድሶ ጅማሮ

እግዚአብሔር አስቀድሞ በልቡ እንዳሰበውና እንዳቀደው በአንተና በሴቲቱ መካከል በዘርህና በዘሯ መካከል ጠላትነት አደርጋለሁ። እርሱ እራስህን ይቀጠቅጣል አንተም ሰኮናውን ትነክሳለህ ብሎ የተናገረለት የሴቲቱ ዘር፣ የምድር አሕዛብ ሁሉ በዘርህ ይባረካሉ የተባለለት የአብርሃም በረከት፣ በጠላቱ ደንደስ ላይ የሚቆም ከይሁዳ ነገድ የሆነው ድል አድራጊው አንበሳ ድንግል ትፀንሳለች፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለች። ስሙንም አማኑኤል ይሉታል ተብሎ የተነገረለት ወንድ ልጅ፤ የተቀጠቀጠውን ሽንቦቆ የማይሰብር የሚጤስ ጧፍን የማያጠፋ የወደቁትን የሚያነሳ የደከሙትንና የተፍገመገሙትን የሚደግፍ ስለ ኃጢአታችን የቆሰለ ስለ በደላችንም የደቀቀ የእግዚአብሔር ባሪያ (አገልጋይ) ትሁትና ጸድቅ ሆኖ በአህያ ውርንጭላ ላይ ተቀምጦ የሚመጣ የእግዚአብሔር መሢሕ ተብሎ በነቢያትና በሕግ የተነገረለት የእግዚአብሔር መሢህ ቀን (የታላቁ የመታደስ ዘመን) በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ከሴት

የተወለደውን ልጁን ላከ ወአመ በጽሐ እድሜሁ ፈነወ እግዚአብሔር ወልዶ ወተወልደ እምብእሲት ገላ 4:4

በ6ኛውም ወር መልአኩ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልኮ መጣና ወደ አንዲት ድንግል ስሟም ማርያም የተባለ መላኩም ወደ እርሷ ቀርቦ ትፅንሻለሽ ወንድ ልጅም ትወልጃለሽ ስሙንም ኢየሱስ ትይዋለሽ ... መንፈስ ቅዱስ ባንቺ ላይ ይመጣል የልዑልም ኃይል ይፀልልሻል አላት። ከመንፈስ ቅዱስ ስራዎች ውስጥ ዋና ዋናዎቹ ማንፃት፣ መቀደስ፣ ማደስ ነውና ወደ ድንግሊቱ መጣና በመጀመሪያ አነጻጽት፣ ቀደሳት አደሳትም ሥጋዋንም ነፍሷንም መንፈሷንም አደሰ ለወጠ፤ እንደገናም መፍጠር አዲስ ፍጥረት ማድረግ ማለት ነው “አንፃሐ ሥጋሃ ቀዲሶ ኪያሃ ሀደረ ላዕሌሃ” እንዲል። ምክንያቱም በአዳም በደል ምክንያት በሱ በኩል የኃጢአት ዘር (ስር) (ጥንተ አብሶ) የሚባለው በሰው ዘር ሁሉ ላይ አለና ወይም ተላልፏልና ማርያም ከዚህ የአዳም ኃጢአት ካበላሸው ከሰው ዘር የተገኘች (የተወለደች ነችና) ቅዱሱ የእግዚአብሔር ቃል ከእርሷ ከመፀነሱ በፊት የልዑል ኃይል መንፈስ ቅዱስ አስቀድሞ በማርያም ሕይወት ውስጥ ታላቅ የተሐድሶ ስራውን አከናወነ።

ከዚያም የእግዚአብሔር ቃል ከድንግሊቱ ተፀነሰ ቀጥሎም የልዑል ኃይል መንፈስ ቅዱስም ድንግሊቱ ማርያምን ፀለላት፤ ፀለላት ማለት ምንድን ነው ከለላት፣ ጋረዳት፣ ጠበቃት ማለት ነው ምክንያቱም

ፀንሱን ምን ምዕይነት እንከን እንዳያጋጥመው ነው ማርያም በመንፈስ ቅዱስ ኃይል በዚህ መልክ ከፀነሰች እና ከተጠበቀች በኋላም ከርሷ የሚወለደው ቅዱሱ የእግዚአብሔር ልጅ ተባለ። ሉቃ 1:26-36 በዚህ መልክ የታላቁ የተሐድሶ ስራ አንድ ብሎ ጀመረ

የልደተ ኢየሱስ ቀን የተሐድሶ አዋጅ ሲበሰር

በዚያም ምድር መንጋቸውን በሌሊት ሲጠብቁ በሜዳ ያደሩ እረኞች ነበሩ እነሆ የጌታ መልአክም ወደ እነርሱ ቀረበና የእግዚአብሔር ክብርም በዙሪያቸው አበራ ሉቃ 2:8 ጨለማውን ሁሉ የሚገፍ እና የሚያስወግድ የእግዚአብሔር ብርሃን በዳዊት ከተማ በቤቴልሄም አበራ ታላቅ የተሐድሶ ቀን እረኞችም ታላቅ ፍርሃት ፈሩ። መልአኩም እንዲህ አላቸው እነሆ ለሕዝቡ ሁሉ የሚሆን ታላቅ ደስታ የምስራች እነግራችኋለሁና አትፍሩ አላቸው።

1ኛ. ዛሬ በዳዊት ከተማ መድኃኒት ተወልዶላችኋል

ዓለምን ሁሉ የሚያድን የሚቤኸ የዓለምን ኃጢአት የሚደመስስ እና የሕዝቡን ኃጢአት የሚያተሰርይ ሕዝቡንም ከኃጢአታቸው የሚያድን ስሙ ኢየሱስ የተባለ ሕፃን ተወልዶላችኋል። እግዚአብሔር ያተመውና የቀደሰው የዓለም መድሀኒት ኢየሱስ ክርስቶስ ተወልዶላችኋል የሕዝቡን ቁስል ሁሉ የሚፈውስ ሕማማቸውን የሚቀበል ደዌያቸውንም

የሚሸከም ሕፃን ዛሬ በዳዊት ከተማ ተወልዶላችኋል ብሎ ታላቁን የተሐድሶ ብስራት ነገራቸው። ሉቃ 2፡9-12 ዮሐ 1፡29 1ኛዮሐ4፡10 ዮሐ10፡20 ማቴ1፡23

2ኛ እርሱም ክርስቶስ ተወልዶላችኋል

በአባቱ በዳዊት ዙፋን ላይ የሚቀመጥ በያዕቆብ ቤት ላይ ለዘላለም የሚነግስ ለመንግስቱም ፍፃሜ የሌለው ሕዝብና አሕዛብን ሁሉ የሚገዛ ንጉስ ዛሬ በዳዊት ከተማ ተወልዶላችኋል ሉቃ 1፡32 ኢሳ 9፡6-8 የዚህ ዓለም ገዢ ወደ ውጭ የሚያሰወጣ አለቅነት ሁሉ በጫንቃው ላይ የሆነ አለቅነትን፣ ስልጣናትን፣ ዙፋናትንና ጌትነትን ሁሉ የሚገፍና የሚሸር ታላቅ የእግዚአብሔር መሢሕ ተወልዶላችኋል። ዮሐ12፡27 ኢሳ 9፡6 ቆላ12፡14 የምድር ነገሥታት ሁሉ ገዢ ሕዝብና አሕዛብን ሁሉ ይገዛ ዘንድ እግዚአብሔር የቀባው መሢሕ (ክርስቶስ) ተወልዶላችኋል። ራዕ1፡6 ሐዋ 10፡32 5፡23 የታሰሩትን የሚፈታ ዕውሮችን የሚያበራ በጠላት የተጠቁትን ነፃ የሚያወጣ የቆሰሉትን የሚፈውስ የተወደደችውን የእግዚአብሔርን ዓመት የሚሰብክ ለድሆች ወንጌል ይሰብክ ዘንድ እግዚአብሔር የቀባው መሢሕ ብላቴናው ኢየሱስ ተወልዶላችኋል ሉቃ 4፡17 ታላቅ የተሐድሶ ብስራት ቀን

3ኛ. ጌታ የሆነ ተወልዶላችኋል።

የሁሉ ጌታ የሆነ የሕዝብም የአሕዛብም የሰማይና የምድር ጌታ የሆነ ሁሉ በእርሱ በኩል የሆነ ጌታ ተወልዶላችኋል። ሉቃ 2፡11 ዮሐዋ10፡31 ብሎ

ታላቁን የእግዚአብሔርን ቀን አበሰራቸው። በዚያም ስፍራ ድንገት ከብዙ የሰማይ ሰራዊት ከመላዕኩ ጋር ነበሩና እግዚአብሔርን አመሰገኑ ምክንያቱም ታላቁ የዕርቅ ቀን ተጀምሯልና በተሐድሶ ትርጉም ውስጥ አንዱ እዕቅ (መታረቅ) ነውና የሰማይ ሰራዊትም ክብር ለእግዚአብሔር በአርያም ይሁን ሰላምም በምድር ለሰውም በጎ ፈቃድ ይሁን ብለው ዘመሩ።

በዳዊት ከተማ የተወለደው ሕፃን የጽድቅና የሰላም ሁሉ አለቃ ነውና እግዚአብሔርንና ሰውን ሰማይና ምድርን የሚያስታርቅ ታላቅ ንጉስ ነውና የተወለደው በኃጢአትም ምክንያት ተለያይተው የነበሩትን ሰውንና እግዚአብሔርን የሰማይ ሰራዊትንና ሰውን ገና በልደቱ ቀን አስታረቃቸው (አስማማቸው) «ሣህል ወርትዕ ተራከባ ጽድቅ ወሰላም ተሰዐማ» “ምህረትና እውነት ተገናኙ ጽድቅና ሰላምም ተሰማሙ” ማለትስ እንዲህ በሚሆንበት ጊዜ አይደለምን መዝ84፡10 በልደተ ኢየሱስ ክርስቶስ ቀን ጀምሮ የጥል ግድግዳ መፈራረስ ጀመረ፤ በታላቁ የተህድሶ ቀን በምድርም ሰላም ይሁን ተብሎአልና በዚህም ቀን ታላቁ የምስራቹ ቃል ተፈፅሟል። «እግዚአብሔር ይቤሰኒ ወልድየ አንተ ወአነ ዮም ወለድኩኩ።” መዝ2፡3 ሐዋ13፡32

ሊቁም ቂርሎስ “ልደት ቀዳማዊ ተአውቀ በድኃራዊ ልደት» ብሏል።

ተሐድሶ በመዋዕለ ትምህርቱ ወቅት ወራት

ኢየሱስም በሰላሣ ዓመቱ በዮርዳኖስ ወንዝ ከዮሐንስ መጥምቅ ከተጠመቀ በኋላ ወደ ምድረ በዳ ሄዶ አርባ ቀንና አርባ ሰሌት ሳይበላና ሳይጠጣ ከቆየና ከዲያብሎስ ከተፈተነ በኋላ ድል በመንባት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ወደ ገሊላ ተመለሰ። መንግስተ ሰማያት (የእግዚአብሔር መንግስት) ቀርባለችና ንስሐ ግቡ ብሎ ታላቁን የንስሐ አዋጅ ጥሪ አቀረበ። ወደ ፊት ዓለምን ሁሉ የሚያድሱና የሚለወጡ አስራ ሁለት ደቀመዛሙርትን መረጠና እርሱን ብቻ እንዲከተሉት አደረገ፤ ለድሆች ወንጌል ይሰብክ ዘንድ የተጠቁትን ነፃ ያወጣ ዘንድ ለእውሮች ብርሃንን ይሰጥ ዘንድ የቆሰሉትንና ለዲያብሎስ የተገዙትን ይፈውስ ዘንድ ዓለምን ሁሉ ያድስ ዘንድ እግዚአብሔር በኃይልና በመንፈስ ቅዱስ ቀብቶታልና በየምክራቦቻቸው ያስተምር የመንግስትንም ወንጌል ይሰብክ በሕዝቡም ዘንድ ያለውን ደዌና ህማም ሁሉ እየፈወሰ በገሊላ ሁሉ ይዞር ነበር። ሉቃ 4:17 ኢሳ 61:3 ሐዋ 10:32 ማቴ 4:32 ዝናውም ወደ ሶሪያ ሁሉ ወጣ በልዩ ልዩ ደዌና ስቃይም ተይዘው የታመሙትን ሁሉ አጋንንትም ያደሩባቸውን በጨረቃም የሚነሳባቸውን ሽባዎቹንም ወደ እርሱ አመጡ ፈወሳቸውም። ማቴ 4:24 የመጀመሪያ የተሐድሶ ስራውን ጀመረ ፈወሳቸው የሚለውን ቃል እንመልከት በመጀመሪያው ከምዕራፍ አንድ ላይ እንደተመለከትነው አሕየወ አዳነ ፈወሰ አዲስ አደረገ ብለን ተርጉመነው ነበርና የአሕየውን ትክክለኛ ትርጉም እና ሚስጢሩን የምናገኘው አሁን በያዝነው ምዕራፍ ውስጥ ነውና በንቃት እንከታተል

ኢየሱስም በከተሞቻቸው በአውራጃዎቻቸው እና በየመንደሮቻቸው ሁሉ ታላላቅ የተሐድሶ ስራዎችን ማድረጉን የሰሙ ሁሉ ይከተሉት ጀመር። እርሱም ብዙ ሕዝብ ባየ ጊዜ ከተራራ ላይ ወጥቶ ተቀመጠና የፀጋውን ቃል አስተማራቸው። በአንድ በኩል የእግዚአብሔር መንግስት የተቀበሉትን ሰዎች ሁሉ የመንግስቱ አካል የሆኑትን ምን እና እንዴት መሆን እንዳለባቸው በፀጋ ቃሉ ውስጠኛውን አካላቸውን ሲያድስ ሲለወጥ በሌላ በኩል ደግሞ ውጫዊ አካላቸውን መፈወስ፤ ማደስ፤ መጠገን፤ ማቃናት እንደገና ወደ ነበሩበት መመለስ ነበር።

ኢየሱስም ከተራራው በወረደ ጊዜ ለምፃሞችን በማንፃት እውሮቹን በማብራት ደንቆሮዎችን እንዲሰሙ በማድረግ ዲዳዎች በመናገር አንካሳዎችን እና ጉንድሾችን እንደገና በማደስ በመቀጠል በማስተካከል በሰው ውስጥ ያደሩት እርኩሳን መናፍስትን በማስወጣት የጎበጡትን በማቃናት ሙታንን በማስነሳት እና ሕያው በማድረግ የወደቁትን በማስነሳት የቆሰሉትን በመፈወስ ብቻ ለቁጥር የሚያዳግት ታላላቅ የተሐድሶ ስራዎችን በመስራት ሕዝቡን ሁሉ መንፈሳቸውንም ስጋቸውንም ወይም በውጭም በውስጥም በስልጣኑ ቃልና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ፈወሳቸው አዳናቸው አደሳቸውም። ማቴ 8:2- 9:14-15 ዮሐ 9:2 11:48 የፈሪሳዊያንን ህግና ስርአት ሁሉ ጠራርጎ አስወገደው። ትምህርቶቻቸውን ሁሉ በተለይም ከፈሪሳውያን እርሾ ተጠበቁ ብሎ እንደ ተናገረው ይህም ማለት የፈሪሳዊያን የግብዘኛነት ህይወት ሕዝብን ያባለገ አስመሳይነትን ትምህርትን ሁሉ

ተቃወመ:: በጸጋ ቃሉም ህዝቡን ሁሉ አደሰ፤ ስለዚህም በቃልም በስራም የበረታ ታላቅ ነቢይ ሆኖ በሕዝብ ዘንድ የታየ ሆነ::

መስቀሉ የተሐድሶ ማዕከል ስለመሆኑ

እግዚአብሔር በቀደመ ዕውቀቱ በልቡ እንዳለበው እንደ በጎ ፈቃዱና እንደ ዘላለማዊ ምክሩ በነቢያትም አፍ በመንፈስ ቅዱስ እንዳናገረው በቅዱሳት መጻሕፍትም እንደተፃፈው እና በእግዚአብሔርም በተወሰነው መሰረት የምድር አሕዛብ እና ነገስታት የካህናት አለቆችም ሁሉ በእግዚአብሔር እና በመሢሐ ላይ ተከማችተው ደለቱ፤ የእግዚአብሔር መሢሕ እና የዓለም መድኃኒት የሁሉም ጌታ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ይስቅሉትና ይገሉት ዘንድ መከሩ:: ኢየሱስም የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ ተሰይሟል እና ሰዓቱ በደረሰ ጊዜ ወደ ጌቱሰማኒ ሄዶ ተንበርክኮ ጸለየ:: የመከራዋ ፅዋዕ ከእርሱ ታልፍ ዘንድ ነገር ግን የእግዚአብሔር ፈቃድ የሚፈፀምበት ሰዓቱ ስለደረሰ አባት ሆይ ፈቃድህ ከሆነ ይህች ፅዋዕ ከኔ ትለፍ፤ ነገር ግን የአንተ ፈቃድ ይሁን እንጂ የኔ ፈቃድ አይሁን እያለ ይጸልይ ጀመር፤ ከሰማይም መጥቶ የሚያበረታታው መላእክ ታየው በፍርሃትም ሲጣጣር አፅንቶ ይፀልይ ነበር:: ወዙም በምድር ላይ እንደሚወርድ እንደ ደም ነጠብጣብ ነበር:: ሉቃ 23:42

ምክንያቱም እግዚአብሔር የሁላችንም በደል በእርሱ ላይ አኑሮ ነበርና ኃጢአታችንም ይሸክም ዘንድ እግዚአብሔር ፈቅዷልና በቅዱስ ስጋው በደላችንን ጭኖበት ነበርና በዚህም መካከል የጨለማው ሥልጣን ስጋና ደምን አሰባስቦ አመጣ ኢየሱስንም ያዙትና አስረው ወደ ካህናት ግቢ ወሰዱት በጥፊም መቼት ምራቃቸውንም ተፋበት በመቃንም ጎሰሙት አንዴ ወደ ጴላጦስ ሌላ ጊዜ ወደ ሄሮድስ ወደ ካህናት አለቆች አመላለሱት:: ጴላጦስም ገረፉ እንዲሰቅሉት አሳልፎ ሰጣቸው ወታደሮቹም ያለ ርህራሄ በጀራፍ ገረፉት ስጋው እየተቆራረጠ አልቆ አጥንቶች እስኪታዩ ድረስ በረዶ እስኪመስል ድረስ ገረፉት ልብሱንም ገፈው ቀይ ልብስ አለበሱት የሾህ አክሊል በራሱ ላይ ደፋበት እሾሆቹም ወደ አናቱ ጠልቀው እስኪገቡ ድረስ ፊቱም በደም ተሸፈነ በፊቱም ወድቀው እየሰገዱ አንተ የአይሁድ ንጉስ ነህን? እስኪ ከመስቀል ወረድና እንመንብህ እያሉ ዘበቱበት የሚሰቀልበትንም እንጨት ተሸክሞ ወደ ሚስቀልበት ቦታ ይሄድ ዘንድ አደረጉ::

በዚያ በደቀቀና በቆሰለ በተቆራረጠና ደም በደም በሆነው ሰውነቱ መስቀሉን ተሸክሞ እየወደቀና እየተነሳ መሄድ ጀመረ:: ቀራንዮ የምትባል ስፍራ በደረሰ ጊዜ በትልልቅ ሚስማሮች እጆቹና እግሮቹ ላይ መቼት ሚስማሮቹም እግሮቹንም እጆቹንም ቀደው እንጨቱንም በስተው አለፉ በዚህ አይነት ሁኔታ ተሰቅሎና ተቸንክሮ ተሰቃየ ተጨነቀ በኛ ላይ የነበረውን የእግዚአብሔር ቁጣና መአት ፈሰሰበት:: እግዚአብሔርም በኃጢአተኛ ስጋ ምሳሌ እና በኃጢአት ምክንያት ልጁን ልኮ አድርጓልና

አሮጌውን ሰው ዓለምን፣ ኃጢአት፣ ሰይጣንንም በልጁ ስጋ ሰቅሎና ቸንክሮ ቀጣቸው ኮነናቸው፤ ስኮና ነካሹ እባብ (ሰይጣን) የኢየሱስን ስኮና በነክሰ ጊዜ በመልሶ የማጥቃት በተወሰደበት እርምጃ ራሱን ቀጠቀጠው አፈረጠረጠውም ባንተና በሴቲቱ መካከል በዘርህና በዘሯ መካከል ጠላትነት አድርጋለሁ እርሱም እራሱን ይቀጠቅጣል እንተም ስኮናውን ትነክሳለህ። ዘፍ 3: 15 የሚለው የእግዚአብሔር ቃል የተፈፀመውም በዚህ ዕለት ነው። የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነውና ለኃጢአት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር ክርስቶስ ኃጢአታችን በስጋው በእንጨት ላይ ተሸከመ። 1ኛ ጴጥ. 2:24

የተሐድሶ ምሥጢሩ ከዚህ ላይ ነው ለጽድቅ ሕያው ሆነን እንድንኖር ኃጢአታችን በቅዱስ ስጋው በመስቀል ላይ ተሸክሞ ኃጢአትን በመቅጣቱ እና በመኮነኑ ሕያዋን አድርጎናል። እግዚአብሔርም በክርስቶስ ሆኖ ዓለምን ከራሱ ጋራ ያስታርቅ ነበር በደላቸውንም አይቆጥርም ነበር። 2ኛ ቆሮ 5:19 ሁለቱን አዋህዶ በአዋጅ የተነገሩትንም የተእዛዛትን ሕግ ሽሮ በመካከል የነበረውን የጥል ግድግዳ በስጋው አፈረሰ። ከሁለታቸውም አንድን አዲስ ሰው በራሱ ይፈጥር ዘንድ ሰላምንም ያደርግ ዘንድ ጥልን በመስቀሉ ገድሎ በእርሱ ሁለታቸውን በአንድ አካል ከእግዚአብሔር ያስተርቅ ዘንድ በኛ ላይ የነበረውን የሚቃወመንን በትዕዛዛት የተፃፈው የዕዳ ዕሕፈት ደመሰሰው። እርሱንም በመስቀል ጠርቆ ከመንገድ አስወግዶታል ቆላ 2:14

ጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ባፈሰሰው ደሙ በሰማይና በምድር ያሉትን ሰውንና እግዚአብሔርን ሕዝብና አሕዛብን በማስታረቁ መስቀሉ የተሐድሶ ምንጭ ነው ብሎም የተሐድሶ ማዕከል ነው በመስቀሉም አሮጌውን ሰው አስወግዶ አዲሱን ሰው ፈጥሯል ማንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ሆኗል አሮጌው ነገር አልፏልና 2ኛ ቆሮ 5:21 ኢየሱስም ይኸንን ርኩሱንና ኃጢአተኛውን ዓለም በቅዱስ ስጋውና በክብረ ደሙ አጠበው፤ አነፃው፤ ቀደሰውም አደሰውም። ከክርስቶስ ልደት ወዲህ ያለው ዘመን የአዲስ ኪዳን ዘመን ተብሎ ተጠርቷል። በክርስቶስ መስቀል የታደሱት ሁሉ አዲስ ፍጥረታት ሆነዋል። ምክንያቱም መስቀሉ የተሐድሶ ማዕከል ሆነዋልና። የክርስቶስ መስቀል የእርቅ ሁሉ የአንድነት ሁሉ የፍቅር ሁሉ የነፃነት የእረፍት ማዕከል ነውና ስለዚህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሰማይም ሆነ በምድር የተሐድሶ ዋናው ምሳሌ እርሱ ብቻ ነው።

ተሐድሶ መስዋዕትነትን የሚጠይቅ ታላቅ የእግዚአብሔር ስራ ነውና መስቀል አሮጌው ዓለም አሮጌው ሰው ተንኮለኛው እባብ (ሰይጣን) የተወገዱበትና ኃጢአተኛ ስጋ የተሻረበት የተሐድሶ ዋና መሳሪያ ነው እግዚአብሔር የድንጋይ ልብ ከስጋቸን ውስጥ ያወጣበት የስጋ ልብ እንደገና የተካበት አዲስ ልብና አዲስ መንፈስ እንደገና የፈጠረበት የኃጢአትን ዘር ከሰው ልብ ውስጥ ነቅሎ የጣለበት በጠቅላላው የእግዚአብሔር ቀዶ ሕክምና ጥበብ የተከናወነበት ታላቁ የተሐድሶ መሳሪያ ነው። ሮሜ 6:3 ሕዝቅ 36:25 ክብር ለእግዚአብሔር ይሁን።

መታደስ በትንሣኤው ኃይል

ክርስቶስ ኢየሱስ ጌታችን በመስቀል ላይ ሞቶ በተቀበረ በሶስተኛው ቀን በአዲስ ሕይወት በአዲስ አካል ከሙታን መካከል ተለይቶ ሕያው ሆኖ ተነሳ። ሉቃ 24:41 እኛ ከርሱ ጋራ አብረን ተሰቅለናልና አብረንም ሞተናልና አብረንም ተቀብረናልና አብረንም ከርሱ ጋር በአዲስ ኃይልና በአዲስ ሕይወት ከርሱ ጋር ተነስተናል አሮጌውን ሰው (ልብስ) በትንሣኤው ኃይል በመግፈፍና በማስወገድ እንዲሁም በመቅበር በአዲስ ኃይልና በአዲስ ሕይወትም አስነሣን። ሮሜ6:3 እግዚአብሔር ክርስቶስን የሞትን ጣር በማጥፋትና ስጋው መበስበስን ሳያይ ከሞት አስነስቶታል ሐዋ2:6

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት በተነሳና በኃይል የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ በተገለጠ ጊዜ የዳዊት ስርና ዘር የሆነው የይሁዳ አንበሳ ከሞት በተነሳ ጊዜ በጠላቱ ደንደስ ላይ በመቆም ሰይጣን ዲያብሎስን እርግጦትና ጨፍልቆት ተነስቷል። በሞት ላይ የነበረውን ስልጣኑንም ሽሮ በሞት ፍርሃት ውስጥ የነበርነውን እኛንም ከሞት ፍርሃት ነፃ አወጣን። ራዕ25:5 ዘፍ 49:59 ሕብ 2:14

ክርስቶስ ከሞት በተነሳ ጊዜ የሲኦል ባለስልጣናት ፈራርሶዋል። በሞት ተወጠው በሲኦል ባለስልጣናት ተይዘው የነበሩት ነፍሳት ሁሉ ነፃ ወጡ፤

እግዚአብሔርም በዘላለማዊ ምክሩ መፈፀም የጠላቶቹን ምክር ሁሉ አፈራርሶ ክርስቶስን ከሞት በማስነሳት ጌታና ክርስቶስ አደረገው። ልጁም ኢየሱስ ክርስቶስ በሞቱና በትንሣኤው ብዙዎቹን ወረሰ። ከኃያላን ጋር ምርኮን ተካፈለ ኢሳ53:12 ዮሐ12:27 እግዚአብሔር ልጁን ከአለቅነትና ከስልጣናት ከኃይላት ሁሉ በላይ ከፍ ከፍ አደረገው፤ በቀኙም አስቀመጠው። ኤፌ1:21:23 እኛንም ከክርስቶስ ጋር አስነስቶ በቀኙ አስቀመጠን ከርሱ ጋር ሕይወትን ሰጠን። ኤፌ 2:5

ትንሣኤውም የእግዚአብሔር የኃይሉ ታላቅነት እና የብርታቱ ጉልበት የታየበት ጠላቶቹም ሁሉ የተሸነፉበት ሁሉም ደግሞ የታደሰበት እኛም የሕሊና መንፃት ያገኘንበት ዳግመኛም ከእግዚአብሔር የተወለድንበት የእግዚአብሔር ድንቅ ስራውንና ማዳኑን እና በጎነቱን ያየንበት ሰይጣን እና ስራዊቱ ሁሉ በትንሣኤው ባዶ እጃቸውን የቀሩበት ኃይላቸውን ሁሉ የተሰበረበት እናም የደቀቀበት መሳሪያቸው ሁሉ የተነጠቀበት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ ሁሉን የወረሰበት በሰማይና በምድር ሁሉ ስልጣን የተቀበለበት ሁሉንም ከእግሩ በታች ያስገዛበት የሲኦልና የሞትን መክፈቻ የተቀበለበት ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ ሕያው ሆኖ የሚኖርበት ዳግመኛ ሞት በማይዘው የሕይወት ኃይል በሚኖርበት የእግዚአብሔር ኃይሉና ጥበቡ ዘላለማዊ ምክሩም የታየበትና የተፈፀመበት ኃይሉ ነው።

ተሐድሶ በበዓለ ሃምሳ ቀን

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አስቀድሞ በአስረኛው ቀን በነቢያት በተለይም በነቢዩ ኢዩሌል እና እራሱም በመዋዕለ ስጋዊ ወራት እንዳስተማረው መንፈስ ቅዱስን ከአብ ተቀብሎ ያለልክ በመቶ ሃያ ቤተሰቦቹ (ደቀመዛሙርቱ) ላይ አፈሰሰው ዮሐ2:1 ኢዩ2:6 ማቴ3:12 ዮሐ1:3

ቤተሰቦቹንም በመንፈስ ቅዱስና በእሳት አጠመቃቸው በውስጣቸው የቀረውን ቁርጥራጭ ዝግት ገለባ የሆነውን ነገር ሁሉ በአርያማዊ ወይም በመለኮታዊ እሳት አቃጠለው፤ ደቀመዛሙርቱንም በመለኮታዊ እሳት አበጠራቸው፤ አነጠራቸው፤ አጠራቸውም የእግዚአብሔርን መንግስት እና የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ስም ተሸክመው ለዓለም ሁሉ የሚያበሩ ብርሃን አልጫውንም ዓለም ያጣፍጡት ዘንድ እናም ሕዝብንም አሕዛብንም ወደ እግዚአብሔር መንግስት ያቀርቡ ዘንድ በዚህ መልክ አደሳቸው። የተሐድሶ ሌላው መሳሪያ አርያማዊ እሳት መሆኑን ያስተውሉ ዘንድ ደህና አድርጎ በመንፈስ ቅዱስና በእሳት ካጠራቸውና ጥልቅ በሆነ በተሐድሶ መሳሪያ በሆነው በእግዚአብሔር እሳት ከጠሩ በኋላ ወዲያውኑ ተነስተው ወንጌልን ሰበኩ ጴጥሮስም ከአስራ አንዱ ጋራ ሆኖ ተነሳና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ለአይሁዳዊያን እናንተ የሰቀላችሁትን እናንተም የገደላችሁትን እግዚአብሔር ግን ከሞት

አስነሳው ብሎ በድፍረት ተናገረ ያ ፊሪ ተጠራጣሪ፤ ከሀዲ የነበረው ጴጥሮስ አሁን ግን በመንፈስ ቅዱስና በእሳት ተተኩሶ ነጥሮ ጠርቶ በተሐድሶ ወጥቷል እና በድፍረት ወንጌልን ሰበከ።

የእግዚአብሔር ቸርነቱና ሰውን መውደዱ በተገለጠ ጊዜ እንደምህረቱ መጠን ለአዲስ ልደት በሚሆነው መታጠብ በመንፈስ ቅዱስም በመታደስ አደነን እንጂ እኛ ስለደረግነው በጽድቅ ስለነበረው ስራ አይደለም። ቲቶ 3: 5-11 ጥምቀትን ዳግም ልደት አዲስ ልደት እያሉ በተለያየ አጠራር ቅዱሳት መጻሕፍት ይገልፁታል። ዳግም ልደት ማለትም ሁለተኛ መወለድ እንደገና መፈጠር መታደስ አዲስ ፍጥረት መሆን ማለት ነው። ለኃጢአት ሞቶ ለጸድቅ ኑሮ ሕያው መሆን በጽድቅ መንገድ መመላለስ የጽድቅና የቅዱስና ፍሬ ማፍራት በአዲስ ሕይወት መኖር ነው። ጴጥሮስም ለእስራኤል ልጆች “እንግዲህ በጌታ ፊት የመፅናናት ዘመን እንድትመጣላችሁ አስቀድሞ ለእናንተ የተመረጠውን ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲልክላችሁ ኃጢአታችሁ ይደመስስ ዘንድ ንስሐ ግብ ተመለሱም ዮሐዋ3:14 ብሎ የተሐድሶ ስብከት ሰበከ፤ ንስሐን ደግሞ አስቀድመን እንደተረጎምነው የመንፃት የመቀደስ የመታደስ የኃጢአት ስርየት የሚገኝበት የተሐድሶ መሳሪያ ነውና በነቢያትም በሐዋርያትም በዮሐንስ መጥምቅም በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስም በተደጋጋሚ የሚገለፅ ነው። ወደ ዋናው የተሐድሶ መግቢያ በር ነውና፤ ከክፉ መንገድ ተመልሶ በጽድቅ መንገድ ለመንዝ በሕይወትም ለመኖር የሚያበቃ ነው።

የንስሐን ስብከት ሐዋርያትም ደቀመዛሙርትም ቤተክርስቲያንም ከዚች ቀን ጀምሮ ከኢየሩሳሌም እስክ ምድር ዳር ድረስ በዓለም አቀፍ ደረጃ በድቅድቅ ጨለማ ውስጥ ለነበረው ዓለም የክርስቶስን ወንጌል በማብራት፤ በኃጢአት በአመፃና በእርኩሰት ይኖር የነበረውን ዓለም የእግዚአብሔርን ጽድቅ የያዘውን ወንጌል በማወጅ፤ በጣኦት አምልኮ እና በክፉ መናፍስት የታሰረውን ዓለም ነፃ በማውጣት በፀጋ ቃሉና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንዲሁም በክርስቶስ ደም አድሰውታል።

ምዕራፍ አሥራ አንድ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መታደስ

ቤተክርስቲያኒቱ እና ተሐድሶ የሚሹ (የሚያስፈልጋቸው አቅጣጫዎች) የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መታደስ አለባት ሲባል ምኑ ነው የሚታደሰው?

ቤተክርስቲያን የሚለው ቃል እና አስተምህሮቱ የአዲስ ኪዳን ቅዱሣት መጻሕፍት በመጀመሪያ የተፃፉት በግሪክኛ ቋንቋ መሆኑ ማንም የሚያውቀው ሐቅ ነው። ይሁን እንጂ የሐዲስ ኪዳን ቅዱሣት መጻሕፍትን ከግሪክ ወደ ግእዝ ቋንቋ የተረጎሙት የቤተክርስቲያኒቱ አሻጥረኛ መምህራን ኤክሌሺያ የሚለውን የግሪኩን ቃል ቤተክርስቲያን ብለው ተርጉመውታል። በኋላም የግዕዙን የአዲስ ኪዳን